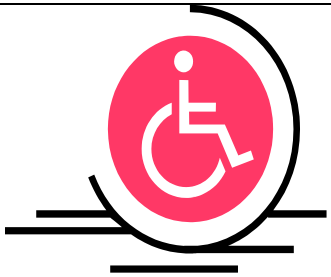

Pragul

„Voi trăi?” … „Voi muri?”

Întrebarea… Ca un spin perfid!… Cu doi ţepi… Ca un cuţit cu două tăişuri…”

Îi rodea carnea tot mai adânc!… Ce simplă i-ar părea viaţa dacă i-ar şti răspunsul… Îşi aminti titlul interviului cu doctorul Turianu – „Medicul – la pragul dintre viaţă şi moarte”… „Viaţă şi moarte…”. S-a întâmplat de câteva ori… I s-a părut apoi, un prag… ca oricare… Parcă s-ar fi molipsit şi ea de virusul hamletian. E la modă, în tot felul de variante, de viziuni… Strigăt de moarte!… Strigăt de viaţă!…

Asculta la radio o emisiune despre Eminescu. Scrisorile. „Artiştii, scriitorii întotdeauna sfârşesc prost… Cum vrei… şi cum… nu vrei… să câştigi nemurirea? Ce potrivire de prefixe: „emi” şi „Emi”… „Cuvinte în eter…

Primise în două perioade distincte din viaţa ei, ca poreclă,

prenumele Mona. Sfârşi prin a-l adopta ca o rochie potrivită pentru o categorie de evenimente oarecare. Nu s-a gândit niciodată să scrie despre ea pentru simplul fapt că avea foarte mult de scris despre alţii. Tot mai neputincioasă de la o zi la alta, simţea că se apleacă tot mai mult sub o povară uriaşă de întâmplări şi destine… Cât un secol de literatură… Hâă…?! „La ce bun?… Deşertăciune?… Vânare de vânt!?". Scrisul ca simplă stare e nimic. Scrisul egoist, de amorul artei, care satisface doar egoul, e bun la ceva? Acum însă… E puţin important despre ce, despre cine, cum învârţi cuvintele, ci ciobul de Adevăr care-l poţi spune! E spus de alţii, e scris în Biblie. Importantă este lupta, nu victoria. Dacă reuşeşti să schimbi cât de puţin locurile prin care ai trecut…

Nu şi-a dorit să scrie romane. Nici volume de poezii. Îşi găsise un spaţiu în care i se părea că înoată ca într-un ocean fermecat sau că zboară pe un cer doar al ei… I-ar fi fost destul să poată scrie pentru copii… Să nu mai intre niciodată în „cloacă", în mocirlă!… Un refugiu de vis… Aşa va schimba şi ea lumea cu tainele ei… Dar nu mai putea face nici atât. Durerea în trup şi suflet o cuprindea, o copleşea… O lopată… şi încă una… Dar, parcă şi durerea era o rochie uşoară şi spumoasă de vals şi de visare cum ar fi fost mai demult la vreo petrecere sau când vedea un balet şi îşi închipuia că e pe scenă.

În realitate arăta monstruos, cu un trup imens şi greu, ce i se părea că ar fi al altcuiva. Fiecare gest pe care trebuia să-l facă era o corvoadă, un chin. „Poate că mor… Poate e nevoie să mă uit puţin înapoi… Să recapitulez… Poate de data asta nu voi trece…". Ochii ei… cuceritori… în atâţia ani!… erau acum tot mai tulburi! Irişii negri, strălucitori, i se decolorau tot mai mult… sclerele nu mai erau aaalbee!… Vedea tot mai rău, faţa i se făcea pământie şi nu mai ştia ce are de făcut, unde îşi pune lucrurile. Trupul ei, destul de râvnit până mai ieri, părea un morman de materie putregăioasă în care colcăiau viermii şi era străbătut de junghiuri, de parcă l-ar fi fileiat toţi măcelarii lumii. Nu-i părea rău că nu mai este frumoasă… Nu i-a folosit niciodată. Vorba popii din Căstăuţi „Şi cea mai frumoasă femeie se… kk!"

Cum să fac?... Se uită prin cameră şi ochii s-au oprit pe un mic scaun pliabil. A găsit ce căuta!

Deschise diplomatul în care îşi ţinea laptopul. Minunea pe care o visase atât de mult şi care... de câteva luni, era acum uitată... Nu mai putea să-l folosească!... Aşează scăunelul în micul spaţiu liber de după sobă, unde dormea şi se odihnea aproape tot timpul. „Luchian picta cu penelul în gură"... Aici era cald, şi uneori citea. Era o îndeletnicire plăcută. I se părea că e iarăşi copil. De când intrase la facultate nu a mai avut timp de citit până în urmă cu un an, când a început să zacă. Acum citea greu, nu se putea concentra pentru că de trei luni stătea fără medicamente. Va trebui să găsească poziţii comode, să ţină tastatura ataşată pe genunchi, cea originală a fost rezolvată de Măriuca. Să lucreze în reprize de măcar o oră... să!... Articolul cu handicapaţii... Homer era orb, Bethowen surd, Luchian...

„Oare mai pot să scriu?... Trebuie!... Nu am mult timp la dispoziţie. Acum e un „articol" ceva mai luuung... E a doua oară când mi se întâmplă asta... Chiar mie!... Da, înţeleg, acum ştiu ce să fac!... Nu... „clienţilor" mei... Nu personajelor mele s-a întâmplat, ci... Miieee!... Mie!... Nu e doar un oraş de provincie, e un judeţ... Nu e madam Iliescu cu pălăria franţuzească, e o „ne" dam, o „ne medic". Vă trebui să-mi răscolesc amintirile, jurnalele". Memoria nu prea o ajuta de când se îmbolnăvise.

În ultimii ani, trecea printr-o transformare ciudată. Reedita nişte întâmplări din trecut aproape în amănunt. Şi trăia dramele pe care le-a descris de-a lungul anilor în pagini de ziar sau în scenariile spectacolelor. Îi veni în minte spirala din proiectul unui muzeu – „Soarele de andezit". Debutul ei fabulos, cu cincisprezece ani în urmă.

Parcă mai simţea ecoul întâmplării de ieri. Umilinţa, revolta, disperarea... lacrimile... Până seara târziu, cu un sentiment de oboseală nesfârşită, nemiloasă, gândurile îi erau într-un vacarm. Nu reuşea să le mai adune ca altă dată, când se afla în momente de strâmtoare şi reacţiona rapid, uimind prin fler şi perspicacitate. Când era în stare să reproducă din memorie un interviu întreg! Sau să scrie un reportaj cât ai clipi! Acum lua mereu lecitină. Câte prorocii despre vocaţia ei,

despre gloria ei viitoare!… Cineva, o dată a zis că e doar… diletantă!… Poloński – „Marele dac”, marele ziarist impostor, fără şcoală, care la toţi le era profesor! Şi critic! Şi învârtea pe deget toată crema societăţii… Marele… Ne-Marele. Cine ştie? Ca poveştile americane cu rahat frumos împachetat. E comercial. Se vinde bine… Ea era mereu excentrică, mereu inadaptabilă. Ca toţi moraliştii… Ca toţi artiştii cinstiţi ce aleargă după adevăr. Da, ar fi putut fi celebră… Ar fi putut să trăiască uşor, cu mulţi bani. Ar fi putut intra în politică, a fost invitată de mai multe ori. Dar ea voia mereu Adevărul. Calea dreaptă! Mereu Dreptatea! Mereu Viaţa! Aşa era crescută. Aşa a trăit…

Ore în şir parcă nu vedea, nu gândea… Se afla la capătul unei zile atât de grele. Avea multe din acestea, dar parcă niciodată cu atâta durere, atâta disperare şi tristeţe, atâta revoltă! Ultima durere e cea mai mare… Încerca să tot alunge gândurile, lacrimile… Mâine… Mâine… Mă voi gândi…”

Căută ochelarii. Erau destul de răi, luaţi de la Moşneagul când nu mai vedea. Uitase să cumpere alţii în bazar. Pentru oftalmolog nu ar fi avut bani. Acum uitase unde i-a pus. Uita mereu ce are de făcut, unde îşi pune lucrurile, unde să caute.

Îi venea să strige. Un strigăt până la cer! Clocotea ca un vulcan!… Se auzi chiar strigând: „Mă doaare capul!… Doamne!!! Unde eşti? Mă auzi?… Mă auzi?”…

Căuta iar ochelarii. Nu-i găsi nici acum… Se culcă iar, cu gândurile hălăduind bezmetic de parcă le-ar fi auzit cum se spărgeau de peretele craniului. Îşi opri ochii pe mica icoană: „Iisuse… Iisuse… Iisuse…”. După vreo jumătate de oră se dădu jos de după soba care începea să se încălzească să-şi caute ochelarii. Îşi simţea iar respiraţia grea. Toată camera e vraişte… Ca şi trupul… Ca şi sufletul… Ca şi mintea…

Umblase toată ziua prin frig. Încercase şi cu o zi în urmă să meargă după certificat, să-l ducă la primărie, dar n-a reuşit. Bătea vântul, ningea într-una şi maşini la ocazie nu veneau. Stătea de aproape o oră şi începea să simtă frigul. Dacă o pătrunde, în mod sigur o să facă pneumonie. S-a întors acasă. Dimineaţa s-a sculat la patru şi a

reuşit să prindă o maşină. Ar fi vrut să rezolve mai multe lucruri. Se deplasa atât de greu… Trei luni nu a primit nici acel amărât de ajutor. Avea noroc că Moşneagu s-a făcut ceva mai „larg" şi i-a alocat de câteva luni un mic ajutor din pensie. Are optzeci de ani şi se bucura că se descurcă singur. Bine că n-a murit… În situaţia ei nu l-ar putea ajuta. A reuşit să-şi ia ceva medicamente, ceva brichete de foc şi să reţină pentru deplasarea la judeţ.

Articol I. Şcoala vieţii

— Fir-ai să fii de muscă! mormăi şoferul şi Mona pufni în râs înfundat.

— Mă scuzaţi doamna ingineră! N-am vrut să fac glume! Chiar e o muscă care mă deranjează! a continuat amuzat de situaţie.

Autobuzul era ticsit de lume ca la orele de vârf. Toată lumea avea bilet şi abonamentele erau bifate.

— Merge bine serviciul de informaţii! zise ea după ce semnă diagrama.

— Cum să nu?! Ştie toată lumea că simţeţi la mine! E roşu câmpul de comunicaţii!

Prin difuzoare, ţipau ca de obicei manelele. Majoritatea şoferilor puneau manele. În cel mai fericit caz, muzică populară iar în postul Crăciunului colinde.

Era acum controlor în transportul de persoane. Ştia că este cel mai cunoscut şi urmărit om din oraş, din zonă şi se alese cu o poreclă ghiduşă. Toată lumea trebuia să ştie pe unde zboară „musca". A fost ideea liceenilor navetişti să o boteze cu numele primei doamne din politica postdecembristă care începea să se afirme. Ea nu se uita la televizor şi nu prea ştia de ce i s-a dat această poreclă. Într-o zi, gazda îi strigă:

— Vino repede!

Pe ecran se afla prototipul care îi aduse schimbarea de identitate. Rămase surprinsă, să vadă că afară de faptul că era ceva mai tânără, într-adevăr părea să-i semene… Aceeaşi frizură, dar mai ales un gest de a-şi feri părul din ochi trecând mâna peste cap, pe care şi-l recunoştea. „Ce spirit de observaţie!" se gândea ea.

Avea multă imaginaţie să-i surprindă pe şoferi şi să descopere tertipurile de a nu da bilete, salariul fiind condiţionat de amenzi. Căuta să nu dea mai mult de una, două amenzi pe an de şofer ciupindu-i pe fiecare, pe rând. Călătorii făceau zid în jurul lor, pentru că reuşeau să stabilească tot felul de relaţii care să reducă costul transportului. Aşa că nu era prea iubită ba şi gratulată cu complimente din cele mai neplăcute. Trebuia să ducă o politică de prudenţă şi de echilibru, de fapt… „echilibristică" între patron şi şoferi. Făceau tot posibilul să o cumpere cu bani sau alte mijloace, apoi pentru că nu le ieşea jocul căutau să o blameze în fel şi chip. Mona se afla la a doua poreclă, în a doua firmă de profil. La prima, inspiraţia a venit de la procesul lui Bill Clinton cu Monica Lewiński, ameninţând un şofer obraznic cu plângere pentru hărţuire sexuală. Trecuse de multe ori prin situaţii extreme cu şoferii şi călătorii, când numai se făcea cât un purice de frică. Inteligenţa şi vocaţia comunicării o ajuta să le depăşească, să menţină cu greu o atmosferă prietenoasă.

— Eu lecţie ca asta n-am primit de când îs şofer! zicea unul dintre ei. Se vede că-i fată de şofer, crescută printre ăştia ca noi!

A făcut control şi a coborât în staţia următoare prefăcându-se că pleacă spre spatele autobuzului. Când ultimul călător urca, s-a întors brusc şi s-a urcat în autobuz şi repetă operaţiunea, de data asta… cu efect!

Controalele nu erau uşoare, trebuia învinsă vigilenţa şoferilor ce nici ei nu-şi epuizau metodele de a păcăli, sau reacţia de teamă şi chiar violenţă pe care o provoca, mai ales când se ştiau cu… musca pe căciulă! De aceea nu putea face mai mult de două-trei controale foarte serioase într-o săptămână. Uneori accepta să bea o cafea cu şoferul, pentru a mai îndulci vitregia relaţiei cu ei.

— Vreţi puţin coniac? Întreba un şofer.

— Ce, eu sunt poliţistă?, răspunse Mona râzând amical. Era ştiut că de pe vremea miliţiei, vizavi de sediu se bea din greu cafea cu coniac.

— Păi nu sunteţi?

Pericolul între şoferi când se întâlneau pe traseu era semnalat

cu mâna bătând pe umăr sugerând gradul şi „potera”.

Când pleca la control, dimineaţa lăsa lumina aprinsă în casă să poată păcăli reţeaua de spionaj. Evita să spună vecinilor sau gazdei, se întâmpla să fie trădată chiar de aceştia. Mergea pe jos, pe căi ocolitoare, pe câmpuri şi ieşea în întâmpinarea autobuzelor, în locuri prielnice. Dacă nu reuşea să se ascundă suficient de bine, controlul eşua, biletele se plasau într-o secundă. Elevii, poliţiştii, jandarmii, când o vedeau apăsau tastele mobilelor, anunţând pe vreunul din şoferi, în câteva minute ştiindu-se unde se află „musca”.

De două, trei ori pe săptămână, făcea controale surpriză. Şoferii povesteau când veneau de pe traseu peripeţiile avute. Când dădea o amendă, şeful de coloană scotea un desen pe calculator cu o balerină drept dedicaţie, cu titlu de „jocul miresei”.

Era o lume dură, dar se învăţase cu ea. Viaţa ei a fost mereu dură. Şoferii nu se puteau schimba. Erau obişnuiţi cu bani mulţi de pe vremea fostului regim când controalele se consemnau la o friptură şi sticlă cu vin. Ştiau că le este mai uşor să schimbe controlorii care nu le făceau pe plac. Se întâmpla uneori să aibă parte de o confruntare dură cu ei sau cu călătorii. Le trebuiau bani în primul rând să-şi ţină amantele. Acesta era primul indiciu că nu lucrau cinstit.

— Măi Mona, lasă-le în pace muierile, zise patronul. Decât beţivi, mai bine curvari. Când am preluat firma aveam mai mulţi beţivi, era dezastru că venea ora plecării în cursă, trebuia să trimit după ei. Ăştia-s curvari, dar îşi fac cursele.

— Cu ce să-mi ţin fata la facultate? îi zice Monei, una din doamne aflată la a doua achiziţie dintre masculii firmei, cu o mândreţe de cizme noi. Văduvele trebuie ajutate! ea fiind divorţată de vreo două ori.

Situaţia a devenit explozivă când noua cucerită sau… cuceritoare a fost întâmpinată la venirea din cursă, de o altă amantă, mai veche, cu care s-a părut în văzul angajaţilor firmei. Obiectul disputei, masculul, asista neputincios, nu a avut puterea să reacţioneze, se uita tâmp la păruiala pe care o crease între cele două dive pe care le iubea deopotrivă. Dar nu erau numai ele. Mai avea…

scutire de bilet, o mândreţe de adolescentă, pe cât de înzestrată la înfăţişare, pe atât de goală în căpuţul ei frumos, îngropat într-un râu de bucle aurii, ce-i curgeau pe umeri, o faţă ovală, delicată, doi ochi ca marea încadraţi cu o frunte înaltă de zeiţă. Fata era însărcinată şi un băiat din sat a luat-o de nevastă. După ce a născut, soţul a deschis proces de paternitate pentru pensia alimentară. Au fost implicaţi un număr destul de mare de şoferi, printre care se afla desigur şi cel disputat în încăierarea din faţa firmei. De atunci, amanta înşelată îşi însoţea iubitul în curse când nu se ducea la serviciu, să-l ţină sub control.

Alta pe care o găsea mereu la un alt şofer, era măritată cu un infirm. Soţul avea pensie, ea salariu şi avea deja vreo cinci copii, nu cu el. Era şi acum gravidă. Aşteptând să iasă muncitorii din fabrică, şoferii se adunau toţi într-un autobuz. Viitoarea mămică cu o burtică bombată de vreo şase luni, se aşează pe genunchii iubitului ce-şi agita mâinile prin buzunarele pantalonilor. Schimbau între ei poveştile noi, într-un limbaj vulgar. Simţurile aţâţate ale şoferului se deşteptară brusc la semnalul muzical al mobilului:

— Ce naiba faci acolo măi, cine e cu tine? Ce te-a apucat să mă suni să ascult eu prostiile voastre? Eşti nebun? N-am ce face altceva, de-aia mi-ai adus telefon?…

— Stai, scuză-mă, l-am activat din greşeală… spuse el cu faţa albă de spaimă…

— Cu cine eşti?

— …Cu colegii…

Se lăsase o tăcere adâncă. Ghinionistul tocmai îi făcuse cadou soţiei, la aniversare un telefon mobil. Acum l-a inaugurat…

— Deh, oameni buni, oameni răi şi şoferi. Cu şcoala vieţii! se autoapreciau uneori.

Îşi aminteau cu nostalgie de vremea când la fiecare autobuz era câte o taxatoare.

— De-aţi şti ce scandal era când se împărţeau taxatoarele! Şefii mai a dracului le mai schimbau intenţionat, să iasă scandal. Se făcea un circ… Şi să vezi ce păţesc. Mă trimite într-o zi să-l aduc pe unu că a

rămas în pană. Când mă duc, ăla era mort, într-un scaun cu prohabu desfăcut la pantaloni! făcuse infarct de fericire şi curva de muiere l-o lăsat acolo şi i-o dat telefon şefului. Mie nu mi-a zis nimic. Când am văzut… să turbez, nu alta!…

La chenzină, lăsau o sută sau două de lei şi banii adunaţi se împărţeau cu şefii de coloană. Când făceau deconturile, fiecare lăsa un bacşiş destul de gras pentru casiere. Şeful mai cununa din când în când şi-i chema pe şoferi la nuntă:

— Aş veni şefu', da-nu stau bine cu banii…

— Păi ce naiba mă, doar pleci în cursă!…

— Am înţeles, să trăiţi!…

Nu ştia ce se întâmpla la serviciu tatălui ei. Se dusese la facultate de profil auto ca să-i facă plăcere şi pentru că îi plăceau maşinile. Fraţii ei se bucurau de mai multă atenţie, îi învăţa să conducă, mecanică. Vedea că taică-su nu era deloc încântat de alegerea ei. Avea să înţeleagă de ce mult mai târziu. Era un om corect şi îşi educase copiii în spiritul cinstei şi demnităţii. De aceea când a ajuns şefa foştilor lui colegi, vestea a căzut ca un trăsnet printre ei. Răutăţile şi încercările lor de discreditare au întărit-o. Câştigase experienţă şi făcea faţă situaţiei.

Uneori întâlnea scene groteşti, tragice. Îşi amintea acum de o femeie deşirată, bălăngănindu-se cu o privire hăituită, cu mai multe sacoşe. A fost ajutată de cineva să urce şi se trânti epuizată pe primul scaun aflat liber. Ajunse la destinaţie şi Mona se uita lung după ea.

— Ştiţi cine e femeia asta? a întrebat-o şoferul. A fost o femeie grozav de frumoasă; continuă el. I se zicea „Zeiţa". A fost plecată în Germania şi acolo a ajuns la o casă de prostituţie. O drogau să poată face clienţii sex cu ea 24 din 24. Uite ce-a ajuns!

„Zeiţa"? îşi aminti Mona. Aflase ceva despre ea când lucra la ziar. Era o legendă şi acum nu-i venea să creadă că vede cu ochii ei priveliştea asta neomenească, legenda unei frumoase a cetăţii şi adevărul atât de crunt, nemilos. Afrodita care era doar ea un spectacol oriunde ar fi apărut…

O deranja cel mai mult limbajul vulgar. Şi mai ales când era

vorbit de femei şi de copiii mici. Sigur, ştia că organul masculin era des evocat în termeni triviali chiar printre profesori sau oamenii de cultură. Şi copiii la grădiniţă se foloseau destul de des de el, bineînţeles fără să-i cunoască rostul. De ce ar lipsi într-un astfel de mediu, pestriţ, unde se întâlneau tot felul de oameni, mici şi mari? Era un eşantion al lumii întregi. „Organul rugăciunii l-am făcut organ a toată urâciunea!”

Simţea că acest serviciu o consumă enorm din toate punctele de vedere. Dar i-ar fi fost greu să renunţe la libertatea pe care i-o conferea, fără şef şi cu o mobilitatea mare de a circula gratis în zonă. Înclinaţia ei de reporter era satisfăcută din plin. N-ar fi renunţat la dinamismul şi ineditul fiecărei clipe, la poveştile spuse printre călători, gălăgia şi obrăznicia puştilor, flirtul liceenilor, vorbele momârlanilor cu straiţă şi cojoace, peisajele pitoreşti cu hainele potrivite de anotimp şi multe altele. Zilele nu erau la fel niciodată şi nu exista riscul de a se plictisi sau a cădea în rutină. Nu mai voia să lucreze în presă deşi fostul şef o curta şi o chema mereu. Chiar şi plecată din oraş, primea ecouri despre ce făcea înainte, dar amintirea ultimei perioade era dureroasă. Presa era şi ea o cloacă ca oricare alta.

Încă din prima zi când începuse noul serviciu a întâlnit-o pe Doina. Ciudat că era printre ultimele persoane pe care o cunoscuse atunci. Aflase una din primele reţele de crimă organizată. Doina o cunoştea foarte bine. Dar cât de naivă era să-şi închipuie că o va demasca.

— Cum a murit Moţoc?

— A făcut cancer. În jumătate de an s-a dus. L-au îngropat cu vreo doişpe preoţi. Protopopul era beat criţă…

Îşi aminti de cafeaua băută la un bar cu Moţoc şi cu şeful. Îl ura şi găsise destule informaţii să-l poată face praf! Datorită lui îşi pierduse familia. Soţul ei şi-a pierdut minţile şi căuta să o omoare. A fost nevoită să divorţeze. Atunci şi cine ştie cu ce alte ocazii a fost servită cu băutură sau mâncare spurcate pentru a fi supusă magiei.

Încă nu se ştiau multe lucruri despre practicile oculte, n-ar fi crezut că există. Nu şi-ar fi închipuit că lucrarea diavolească este concretă, reală.

Au fost multe încercări care să o racoleze de partea lor. I se ofereau tot felul de momeli. Scrisese un articol despre o familie de bătrâni scoasă din apartament prin nişte maşinaţiuni bancare. Bătrânul o invita la un local şi o servi cu coniac. Credea că are să-i spună ceva, mai aflase unele lucruri despre trafic de blănuri făcute în oraş. Dar bătrânul îi făcu o propunere surpriză:

— Dacă vrei să ai mai mulţi bani, te pot ajuta. Cunosc nişte bărbaţi care le-ar plăcea să te ajute.

Aflase multe secrete despre traficul ilegal din zonă, femei, droguri, aur dacic. Se simţi urmărită. Avea să realizeze că este influenţată prin magie şi descoperi în casă lucruri ciudate. O apucase frica. Era obsedată de o cruce descoperită într-un copac şi un preot îi spuse:

— Veniţi să vă fac o dezlegare de farmece.

De aici viaţa ei a luat altă direcţie, alt ritm, alt sens. Acasă cu copilul descoperea lucrurile satanei. Le ardea şi focul scotea la iveală imagini de coşmar, diavolii cu rânjet şi coarne. O parte din ele erau aduse de soacră drept jucării şi cărţi pentru copil. Când a pus un cub cu picior de raţă la flacăra lumânării, desenele s-au schimbat cu imagini pornografice şi înţelese de ce uneori în ultimul timp avea dorinţe erotice, lucru ce nu i se întâmpla până atunci.

Se temea pentru copil. Dacă-i va pune viaţa în pericol? Descoperise că mai multe din persoanele cu care se întâlnea în ultimul timp erau cunoscute pentru preocupări paranormale. Bătrâna la care era trimisă de soacră, un fost profesor de liceu, un yogin ce-i spusese multe lucruri ciudate, un fost preot colaborator al securităţii ieşit la pensie… Sună un reporter de televiziune şi îi povesti ce-a aflat. Vedea că parcă nici el nu o crede. Îl căută pe Patriarh…

— Nu te-am întrebat dacă ştii de masonerie? Mă gândeam la asta când mi-ai luat interviul. Trebuie să pleci de aici. Caută să pleci, să dispari dintre ei. Te au în mână, eşti singură, nu poţi face nimic. Eşti ca un copil abia născut… Du-te la Mănăstire la Râmeţ şi caută pe părintele Ioachim. Îi spui că vii din partea mea. El o să te ajute. Eu sunt prea bătrân, neputincios. Să rămâi acolo câteva zile. O să-ţi facă nişte slujbe.

A plecat direct spre mănăstire. A ajuns târziu, cu ultima cursă. Era prima dată când venea într-o mănăstire pentru a-şi salva viaţa, sufletul.

— Îl caut pe părintele Ioachim. Vin din partea părintelui Sabău.

Era bătrân cu părul şi barba foarte albe, sau aşa le vedea ea. Îi povesti ce i s-a întâmplat.

— Ai publicat interviuri cu părintele?

A doua zi o chemă de mai multe ori să-i citească. Erau în jur de vreo zece persoane. O fată ce nu părea să fi împlinit douăzeci de ani, scotea nişte sunete urâte. Grohăia asemenea unui porc. După slujbă o chemă. Îi dete nişte bani şi i-a spus:

— Nu poţi să rămâi aici… Dumnezeu o să te îndrume…

În două săptămâni părăsea oraşul. Peste doi ani avea să se petreacă prima crimă de răsunet în zonă şi în ţară, cu împuşcături în public. Victima era un fost şef de vamă pe care Mona îl cunoştea. Citea în ziarele capitalei articolele despre tragedie şi era convinsă că îi cunoştea autorii. Poliţia bineînţeles i-a acoperit pe făptaşi distrugând urmele.

Acum, după mulţi ani a regăsit capătul pierdut al firului. La invitaţia fostului şef, pentru colaborare publică un articol cu unul din copiii de la grădiniţă unde Doina era educatoare, premiat la Strousburg. Într-o dimineaţă s-a dus să viziteze grădiniţa, până la întoarcerea autobuzului. Era o linişte apăsătoare. Băieţelul dat în ziar, care mai vorbise cu ea, a început să povestească agitat:

— A venit nenea poliţaiu' şi a dat cu şutu-n fund la Corina. Şi uite-aşa făcea funduleţul lu' Corina! spunea copilul gesticulând cu palmele desfăcute din jos în sus, arătând cum sărea fata în şuturile poliţaiului… Şi uite-aşa-i făcea! zicea el ca un adevărat actor. Mai arăta în continuare cum o bătea şi o trăgea de păr şi îi dădea palme.

Se uită mirată spre Doina şi scoase instinctiv caietul de note.

— Ce s-a întâmplat?

Doina nu era în stare să răspundă.

— …Stai, nu scrie!…

— Poliţaii au bătut doi copii; a început ea să povestească. I-am

spus învăţătoarei că o fată de la şcoală mi-a furat un borcan cu cafea şi aparatul de fotografiat. L-a chemat pe bărbatu-său poliţist la post. Nu m-am gândit că se-ntâmplă aşa ceva. Ăsta a mai bătut pe doi fraţi ai fetei, unul a rămas tembel, era să-l omoare…

Mona se grăbi să stea de vorbă în aceeaşi zi cu părinţii copiilor, nişte amărâţi, şi luă de la ei o declaraţie. Şeful nu voia să publice materialul, Mona l-a trimis prin fax la alt ziar. Au venit doi ziarişti de la judeţ şi au publicat un articol scandalos. Poliţiştii n-au păţit nimic, ea în schimb a fost căutată la firmă.

— Ce-ai făcut de te caută Poliţia? o întrebă patronul.

Comandantul adjunct o aştepta. După un schimb de câteva fraze, se răsti la ea şi o puse să dea o declaraţie. Pricepu că se foloseşte de ea să producă o probă împotriva Doinei care mult sânge rău le mai făcea şi căreia Mona îi încredinţă declaraţia părinţilor.

— Nu vă dau nicio declaraţie!

Poliţaiul se încruntă la ea şi începu să zbiere:

— Nu cumva tu eşti aia cu vrăjitorii de la căminul opt? Aaa, mi-aduc eu aminte…

Era uimită! Ştia că i s-au făcut vrăji… Moţoc murise dar de ăsta nu ştia nimic. Vasăzică de ei e vorba!

— Eu merg pe la biserici, nu pe la vrăjitori! Dar e interesant ce spuneţi dumneavoastră, spuse ea fixându-l cu o privire grea.

O ameninţă că o să-şi piardă serviciul.

Monei atât i-a trebuit. Îl căuta pe şeful prim, mult mai elevat în convorbiri

— Domnul Călinescu, de unde o fi ştiind ajutorul dumneavoastră ce mi s-a întâmplat mie în urmă cu şase ani? Şi cum îşi permite să mă ameninţe cu serviciul? Dacă m-aş apuca să dau şi eu interviuri, ce-ar ieşi?

Mona ştia că asemenea lucruri nu sunt acceptate spre publicare. Părinţii care în primele zile au reclamat crima şi-au retras plângerea.

Câştigase fără să vrea stima domnului adjunct, care după această întâmplare o saluta foarte respectuos, ba şi din maşină:

— A cui e maşina asta? Întreba ea un şofer să afle cine o salută.

— Cum, nu ştii? A lui Urâtu de la Poliţie.

Era urmaşul lui Moţoc. Şeful executiv al mafiei din zonă. Întâmplarea o făcu să se retragă din nou de la ziar. Mai ales că se apropia campania electorală. Se gândea că vrând-nevrând va intra iar în mocirlă.

Ar fi vrut să profite cât mai mult de noul ei serviciu, să cunoască mai bine acele locuri frumoase şi magice. Plecă să cutreiere un sat, să culeagă mure. Merse spre poala muntelui. Se opri la o tufă mare şi începu să culeagă fructele ispititoare. Îşi făcu apariţia un bărbat cu părul cărunt. Era obişnuită cu oamenii din zonă şi nu-i era frică.

— Ce faci aici?

— Culeg mure; spuse ea simplu, crezând că ţăranul acela o cunoaşte.

— Nu vrei să te ajut? spuse el zâmbind.

Mona se uită puţin încruntată, întrebându-se ce-ar vrea să spună şi zise mai răspicat:

— Nu, mă descurc singură!

— Dar de unde eşti? Parcă te cunosc… dar nu eşti de-aici…

Mona râse:

— În sfârşit, aud şi eu pe cineva că nu mă cunoaşte…

— Ba cred că te cunosc dar nu ştiu de unde; zise el mai făcând un pas spre ea.

— Te rog să-ţi vezi de treabă şi să mă laşi în pace! se răsti ea şi îl îmbrânci când încerca să-şi apropie mâna de ea.

Bărbatul se trase înapoi, schimbă tonul şi continuă cuviincios. Mona începea să se gândească dacă nu apare şi vreo muiere s-o tragă de păr. Văzând că bărbatul insistă, o luă repede din loc. Vedea că încă o urmăreşte şi iuţi pasul spre staţie. Mai era până să plece autobuzul şi era tare amărâtă de eşec. „Fir-ar să fie de mârlan! Mi-a stricat ziua!”. Nu mai îndrăzni să colinde prin zonă.

Articol II. Şcoala Partidului

Nu ştia mai nimic despre tainele partidului. Dar învăţa de mică foarte uşor toate poeziile, era talentată, avea dicţie bună, vorbea uşor despre politica timpului. În liceu începea să scrie, era preocupată de

filosofie, estetică, teatru. A ocupat prin concurs un post la Biroul de informatică din fabrică şi însuşirile ei au fost repede apreciate de superiori. A fost primită în partid şi promovată. După un an era secretar UTC la TESA. Ulterior a intrat la facultate spre stupefacţia multora. Au concurat patru pe loc. Mulţi dintre birocraţi se pregăteau pentru facultate sau îşi meditau copiii pentru asta. Din clasa ei, de la şcoala gimnazială, mai făceau doar trei fete studii de subinginer şi unul din băieţi era la agronomie. Din liceele de informatică, intrau toţi, foarte rar era cineva cu motive serioase care renunţa. Ascensiunea i-a fost destul de rapidă şi un concurs de împrejurări avea să devină hotărâtor pentru viitorul imediat.

Într-o zi a fost căutată de secretarul UTC pe fabrică:

— Caută-mi pe cineva care se pregăteşte pentru drept. Trebuie să-l trimit la un concurs de istorie. Să fie la număr. Îl trimiţi la mine.

După ce-a sondat prin birouri merse la secretar şi-i zise că nu are pe cine să trimită.

— Atunci, ai să mergi tu!…

Se întâmpla că ştia ceva istorie, participase la o olimpiadă naţională şi acum chiar avea curs la facultate de care colegii erau îngroziţi, cum aveau să fie de toate ştiinţele sociale, invadate de materialismul ştiinţific şi dialectic. După două etape, a fost selectată la un concurs organizat de televiziune. Prestaţia i-a adus mult succes şi deschiderea palatului împărăţiei de partid. A fost propusă pentru curs de instruire de trei luni, la care râvnea multă lume. Secretarul comitetului pe fabrică nu era încântat de ascensiunea ei, îşi vedea scaunul clătinat, dar nu-i putea sta împotrivă.

Cursurile au debutat cu un studiu pe grupe, la sală în clădirea Şcolii de Muzică astfel ca participanţii să se cunoască. Se aşeză lângă o fată şi începură să povestească.

La prima oră cu diriginta grupei au avut seminar de filosofie. Discuţia a fost deschisă inteligent de un băiat frumos şi înalt care i se părea că seamănă cu Elvis. Îi atrase atenţia. La sfârşit a vorbit şi ea. Nu ştia nimeni că e studentă. Şi era singura din grupă. Instructoarea a întrebat despre asta, dar a tăcut. A doua zi aveau studiu liber, fără

instructor, pentru noua lege a acordului globalca nou mod de salarizare şi un pretext de a reduce salariile. Băiatul acela frumos pe care l-a remarcat s-a mutat în faţa ei, în prima bancă unde cu o zi înainte se aşezase numai un coleg. Stătea cumva întins pe spate, lipit de masa ei, ciudat de aproape şi uneori bănuia că ar trage cu urechea. Mai bănuia pe cineva că ar trage cu urechea, la banca din spate. Aşa că vorbea încet cu fata de lângă ea. Vedea cum băiatul din faţă se întoarce uneori către ea se foieşte şi se apleacă sub bancă. Adică îi examina picioarele după cum avea să afle mai târziu. Nu era înaltă, nici cochetă şi nu purta rochii mai scurte de jumătatea genunchiului, dar ştia că picioarele ei stârnesc interesul bărbaţilor. După multe ore trecute în acest fel, când Mona îi împărtăşea colegei de bancă expierienţele fabuloase petrecute în culisele de la concursurile cu televiziunea, tânărul se întoarse brusc şi începu să discute cu ea de parcă s-ar fi cunoscut de când lumea:

— Am fost şi eu la concursul ăsta de la televiziune. Şi la noi a fost aranjat, unul dintre organizatori este din Suceava, a aranjat să câştige ei…

Înainte de a se ţine concursul, o echipă a televiziunii venea să pregătească emisiunea. Activiştii alergau pe la IAS-uri şi fabrici să facă rost de cadouri. Păstrăv de la Prejmer, flori de la Codlea, brânză în coajă de brad, ţuică, slănină, stofe de la Carpatex. A avut ocazia astfel să stea mai mult prin Bucureşti, să vadă muzee, personaje care apăreau pe ecranul televizorului şi să fie şi ea machiată în aceleaşi oglinzi şi scaune ca şi ele.

Au descoperit că aveau experienţe comune, vorbeau mult, şi o invita mereu la plimbare sau la dans. Nu se lăsa cucerită uşor şi deşi era curtată de mulţi băieţi avea la activ vreo două aventuri fără importanţă. Nu simţea nimic, dragostea i se părea o prostie inventată de oameni şi dezamăgirea primelor cuceriri o făceau să creadă că bărbaţii nu au ce căuta în viaţa ei. Nu ştia că iubirea era un dar pe care îl dă Dumnezeu. Câte un strop şi din când în când… Despre El ştia şi mai puţin decât despre Partid.

Colegii au început să facă haz mai ales pe seama lui George, apoi

după vreo lună îl compătimeau toţi. Deşi nu o lăsa să-i scape din ochi şi era aproape tot timpul cu ea, totul părea zadarnic.

— Nu ştiu cum poţi să rezişti atât. Dacă mai aud multe declaraţii ca astea, mă îndrăgostesc eu de el, îi zise colega de bancă.

— De ce nu vrei să te împrieteneşti cu el dacă te iubeşte în halul ăsta! O întrebau altele.

Povestea începea să fie urmărită şi de cursanţii din celelalte grupe. Într-una din zile au avut o dezbatere de învăţământ politico – ideologic. La cursuri erau în jur de o sută de tineri din activul UTC, din judeţele de sud, motiv pentru care li se spunea „sudişti". Erau împărţiţi în patru grupe conduse de câte un instructor cu titulatura de diriginte. Stăteau la un cămin special destinat acestui scop, unde trecerea de la bărbaţi la femei şi invers nu era deloc grea. Tot acolo locuiau şi cursanţii „bătrâni", de la partid, unii la curs de un an. Cei din oraş, cum era şi ea, nu au fost obligaţi să stea la căminul partidului.

La primele ore de seminar când se striga catalogul în grupa lor, toţi profesorii se opreau la numele băiatului de la banca din spate, ce i se părea a trage cu urechea:

— Iată aici un nume de mare general! spuse profesorul numindu-l. A fost un general mare care a reconstruit Bucureştiul.

— Bunicul meu, spuse cu mândrie cursantul.

— Mare om a fost, continuă profesorul. Erau în Bucureşti nişte străzi pline de maghernițe. Într-o noapte generalul le-a ras cu tancul de pe faţa pământului. S-au făcut în locul lor blocuri şi s-au dat locuinţe la oamenii muncii.

Marele nepot, avea să etaleze o extraordinară elocinţă cu ocazia dezbaterii. A venit cu nişte reviste interesante din care arăta cum se dovedeşte originea omului din maimuţă şi cum manipulează religia şi Vaticanul, politica înarmărilor. Avea o mare siguranţă a discursului. Mona i-a cerut să vadă acele reviste, nepotul însă s-a eschivat. Aşa cum s-a eschivat şi atunci când erau înnebuniţi de nenorocirea de la Cernobîl, despre care nu aveau voie să vorbească.

Avea de amânat medical anul de facultate. A refuzat să se interneze la neuropsihiatrie de teamă unor posibile consecinţe şi s-a

tratat la Policlinica cu plată. Pentru operaţia de amigdale nu avea un număr suficient de zile de concediu medical, anul era total compromis. Era stresată şi acest lucru a fost observat de colegi. Unii obişnuiau să „chiulească" şi s-a gândit că dacă o să lipsească şi ea o zi, nu se face gaură în cer. Ceru ajutorul unei activiste de la Comitetul judeţean UTC să-i pună o „pilă", să intervină la decanul facultăţii. Dotată cu un imens buchet de garoafe cum nu prea văzuse, ceva cărţi şi cafea, domnişoara din elita eşalonului secund al puterii, intră la decan. După câteva minute a fost chemată:

— Păi, nu văd nicio problemă… Pentru două chestiuni serioase de sănătate, mi se pare normal…

Nu-i venea să creadă că problema care o chinuia atât, a fost rezolvată aşa de simplu, în câteva minute. Reversul medaliei a fost că a doua zi la curs, a fost chemată la interogatoriu. I-a explicat dirigintei de ce a lipsit:

— Cum? Eşti studentă?! De ce nu ai spus?

Invocă motivele medicale.

— …Oricum, meriţi apreciată… E un lucru cu adevărat valoros! Mă bucur că am aflat! Bine, am să găsesc eu o scuză…

Ceva asemănător i-a spus şi doamna secretară de partid pe TESA care nu avea nume românesc, atunci când intrase la facultate.

— Asta e cu adevărat valoros. Politica nu înseamnă nimic…

O lăuda uneori pentru felul în care ştia să redacteze materialele acesta fiind um motiv foarte serios de a fi promovată în ierarhia de tineret şi de partid.

— Vasăzică, eşti studentă! exclamă George entuziast. Ştiam eu că eşti deşteaptă!

Printre cursanţi se afla şi un băiat voinic cu o alură sportivă, înalt din delegaţia capitalei, care a fost desemnat drept responsabil pentru tot cursul. Într-una din zile îi spuse:

— De ce nu ceri ajutor? Mama mea e secretară la Universitate…

Rămase surprinsă de întrebare. Auzise comentarii ciudate despre el, că stă cu „urechea la perete".

Ea şi George erau consideraţi cei mai inteligenţi cursanţi, o

pereche perfectă. Toate fetele îi înşirau calităţile parcă îl râvneau, ei nu-i păsa. Nu era vreun subiect mai dezbătut. Iar el furniza mereu un motiv.

Îşi sărbătorise ziua de naştere fără a-i spune ceva. După petrecerea avută cu colegele de la căminul fabricii şi prieteni, colegi, după ce a dansat toată noaptea se simţea obosită. În drum spre curs rupse o ramură mică de tei înflorit, cum obişnuia să facă în fiecare an, de ziua ei. Se născuse de Rusalii. George îi puse pe masă câteva versuri şi începu să-i cânte un refren cu „ce parfum di tei" din Chiriţa, lucru ce o amuză foarte tare.

Într-o zi, când s-a întors să se îndrepte spre bancă a dat peste faţa lui aplecată pe a ei, cu ochii lui în ochii ei.

— Eu o să te fac femeie! spuse pe un ton apăsat, arzător, zâmbind. Tu nu ai iubit niciodată un bărbat!

Se simţea desigur stânjenită. Colegii care au putut urmări cum George îi pregătea scena, se uitau aproape la fel de uimiţi, surprinşi. Aproape toţi aveau pereche, din primele zile, chiar căsătoriţi fiind. Dar desigur, nu le-ar fi trecut prin minte să cucerească vreo fată în acest mod.

— Cu tine aş împlini politica demografică a partidului! Vedea-te-aş la maternitate!

O cascadă de râsete a umplut aerul sălii de curs şi comentariile au luat avânt.

— Am să te iau într-o zi cu forţa şi te duc în braţe până în centrul oraşului!

Fiecare gest al ei era urmărit şi raportat lui George. A început să se teamă de el, căuta acum tot felul de metode de a nu sta în calea lui, dar erau zadarnice. O căuta pauza întreagă până o găsea peste tot, afla totul despre ea.

Într-o pauză la sala mare de cursuri, era la o ţigară cu doi băieţi.

— Nu ştiu ce are colegul meu de cameră. E nebun. A slăbit ca un ogar! Nu mă lasă să dorm. Scrie poezii. E disperat!…

Nu sesiza săgeata aţintită a subiectului pus în discuţie.

— Cu cine stai? întrebă celălalt băiat.

— Cu George!

Tresări. Era un mesaj pentru ea. Îşi stinse ţigara şi plecă. Se aşează tăcută pe scaunul ei şi i se părea că orice vorbă ce i se spune are un conţinut disimulat.

…

Într-o pauză, ferindu-se de George, Mona căuta un loc mai puţin aglomerat şi urcă scările spre un mic spaţiu verde cu arbuşti şi flori aflat în curtea clădirii. Îl întâlni acolo pe secretarul de partid al fabricii care se afla la curs de un an la PCR. Aştepta de mult un moment prielnic să-l tragă de limbă. Succesele ei la concursuri şi faptul că era în anul al treilea la facultate i-au adus mult câştig de imagine în faţa conducerii şi a tovarăşului secretar. După ce discutară câteva minute despre viaţa la cursuri şi alte lucruri puţin importante, întinse arcul şi trimise săgeata:

— Domnule Purdea, de mult am vrut să ştiu cărui fapt s-a datorat acea sesizare de la judeţ despre comportarea mea imorală?

— Aa, fii liniştită… Ce-ţi mai pasă?… A fost treaba aia cu Ţugui, că te-a luat gura pe dinainte!… Nu te mai gândi la ea…

Ţugui?! Cum de nu şi-a dat seama?

Nu era încă intrată la facultate şi activa ca agent teatral, vânzând bilete pentru spectacole în fabrică. A primit recomandare de la secretarul UTC şi a încheiat un contract cu impresarul teatrului. Avea intrarea asigurată la orice spectacol şi căuta să profite din plin de acest lucru. Văzuse mai toţi marii actori din capitală jucând pe scena braşoveană, şi mai ales vedetele de operă şi operetă. Când era mică asculta la radio muzică simfonică şi concerte, opere şi îl adora pe Iosif Sava cu vocea lui de excepţie. Apoi la liceul din Iaşi avea abonament la operă şi la teatru. Acolo rămase uimită când s-a dus la primul spectacol, în clădirea aceea atât de fastuoasă unde erau doamne cu rochii lungi şi evantai, bărbaţi în frac, parcă era o altă lume, din cărţi. La Braşov s-a văzut puţin descumpănită şi dezamăgită. Nu mai erau rochii lungi, fracuri… ci blugi, tricouri. Dar pe scenă aceeaşi lume fascinantă şi mulţi dintre interpreţi, de cea mai înaltă clasă. Trecuse aproape un an de când se ocupa de acest lucru. O dată sau de două ori

pe săptămână mergea cu prietenii în Poiană, la discotecă şi aducea câte un cartuş de ţigări BT pentru şeful de birou. Într-o zi a fost chemată la Comitetul UTC. Biroul era plin cu vreo cincisprezece tineri din comitet. A venit şi Purdea:

— Tovarăşi, am fost sesizat de la Comitetul Judeţean de partid că o tovarăşă dintre dumneavoastră, secretară de organizaţie UTC, membră de partid are un comportament imoral fiind văzută în anturaje imorale, la Teatrul Dramatic şi în Poiana Braşov. Vă rog să o puneţi în discuţie şi să fie sancţionată…

Colegii de comitet nu au spus nimic împotriva ei, dar în situaţia dată nu aveau de ales, i-au retras recomandarea de agent teatral. Mai multe persoane i-au sugerat că nu pentru ce-a făcut ci pentru că spune ce nu trebuie i s-a întâmplat acest lucru. Dar ea suferea cumplit şi se gândea la bancurile pe care nu le zicea numai ea sau poate a fost văzută în vreo postură nepotrivită cu vreun băiat? Dar cine putea să o reclame la judeţ? Cine să o cunoască acolo? Acum după patru ani de la acea întâmplare afla adevărul. Ţugui, şeful de cadre al fabricii şi preşedintele de sindicat! Cum de nu se gândise la asta?!

Venise în biroul lor o programatoare nouă, nepoată a şefului de cadre. Într-o zi se deschise ora de bârfă şi din întâmplare erau toţi adunaţi. Se dăduseră locuinţele:

— Soră-mea iar n-a primit apartament. I-a tăiat Toleanu de pe listă!

— Apăi, ăla aşa îi. Când era inginer şef parcă nu avea altă problemă decât să deschidă uşa de două-trei ori pe zi să vadă dacă lucrez, spuse dactilografa.

— Atât o fi învăţat şi el la facultatea muncitorească. Toată lumea zice c-a pus fabrica pe butuci, adăuga Mona.

— Ce vrei să spui? Că cei cu facultatea muncitorească sunt proşti? Întreba nepoata şefului de cadre.

După ce epuizară subiectul, la plecare dactilografa a ieşit după ea:

— Să vezi că dracu' ne-o pus să dăm la moară! Toleanu se însoară cu o mătuşă de-a ei cu vilă în Poiană şi unchiu-său Ţugui are

tot facultate muncitorească…

Mona pufni în râs. Se gândea că nepoata lui Ţugui n-ar fi atât de proastă să toarne discuţia, dar se înşela. După vreo două săptămâni, Toată lumea era chemată la secretarul de partid. Cineva i-a şoptit să nu recunoască nimic. A spus că nu-şi aminteşte ce s-a discutat. La fel au făcut ceilalţi afară de dactilografă care şi-a recunoscut vina şi de nepoată care după ce a terminat foaia pe faţă şi verso a mai cerut una. După anchetă Mona i-a zis:

— Îţi dai seama ce-ai făcut? Nici dracu' n-o să mai schimbe o vorbă cu tine!

— Ştiu… spuse ea încet, pe un ton moale.

Povestea secretarului şi a preşedintelui de sindicat veniţi în fabrică în tenişi, copii săraci de la ţară şi urcând apoi treptele partidului era şuşotită de multe ori. Despre secretar aflase că îi plăceau fetele şi la schimbul doi, când pavilionul de birouri era aproape pustiu, la partid se trăgeau chefuri pe cinste. Fetele erau îmbătate bine şi supuse la toate orgiile posibile. Fiind şi maistru, nevetistele de la ţară aduceau la biroul secretarului sacoşe cu alimente şi zarzavaturi. Majoritatea maiştrilor aveau parte chiar dacă cartea era mai puţină. Şi Mona avea să se întrebe des care ar fi partea celor cu carte, după cum spune proverbul.

Noile succese, aveau să aştearnă uitarea peste acele întâmplări şi îşi continua ascensiunea. Toată lumea considera gestul nepoatei o gafă de proporţii. După vreun an, nepoata şi-a cerut scuze şi i-a dat cadou o carte – „Fausta" de Goethe şi nu după mult timp a plecat în Germania la o rudă, unde a şi rămas. O primise chiar încântată, ea cumpăra mereu cărţi când se aduceau în fabrică. Învăţase acum rostul reclamaţiilor la partid şi avea să-i folosească să se apere în câteva împrejurări importante. Devenise colegă şi prietenă cu nora lui Ţugui, o anticomunistă convinsă, o fată cu mult bun simţ şi educată. Peste ani, fiind însărcinată avea să primească trusoul fetiţei ei – nepoţica lui Ţugui. Erau lucruri deosebite, unele săseşti pe care Mona nu le-ar fi găsit chiar dacă se schimbase regimul; şi le-a dat şi ea unei colege când nu-le-a mai folosit.

…

Într-una din zile îi spuse cumva în glumă lui George:

— Bine că mergeţi la bere toată ziua şi pe mine nu mă luaţi…

Mersul la bere cu colegii îl învăţase la facultate. Şi cei de la curs mergeau, dar ea, nefiind şi la cămin cu cursanţii nu mergea cu ei.

Când s-au terminat orele căuta să dispară cât mai repede ca nu cumva s-o urmărească. Ajungând la colţul clădirii s-a trezit faţă-n faţă cu el.

— Mi-ai reproşat că nu te-am luat şi pe tine la bere! Vreau să-mi corectez greşeala… îi spuse zâmbind, parcă biruitor. De data asta nu scapi! Chiar dacă voi sări prânzul…

O luă de mână. Atingerea lui o tulbura. Povestea cu haz în fiecare zi colegelor din căminul de nefamilişti al fabricii, ce declaraţii de dragoste i s-au mai făcut, şi acum se simţea încolţită precum o pradă. Vedea cum căuta mereu atingerea ei chiar cu un deget, cu umărul, parcă o mirosea, o adulmeca. Cultura, educaţia lui o fascina. Niciodată nu vorbise cu cineva la un nivel atât de spiritual. O purta fermecător de la o poveste la alta, putea aborda orice subiect şi chiar îi părea că o domină. Şi i se părea că pluteşte undeva în ţinuturi necunoscute, uită noţiunea timpului sau locul în care se află.

A doua zi a invitat-o la film:

— Ştiu că vrei să vezi filmul ăsta. Am luat bilete.

Se ducea foarte rar la filme, prefera teatrul, dar acum o interesa pentru că se discuta destul de mult despre el. Îşi dădea seama că acest băiat o completează perfect. S-a făcut noapte şi simţea că se întâmplă ceva cu ea. Auzea respiraţia lui fierbinte. Îi era teamă de ce ar urma. A ajuns aproape de poarta căminului. George ar fi vrut să se apropie de ea, dar s-a desprins brusc şi a fugit! Intră în cameră şi s-a aruncat pe pat plângând. Nu înţelegea ce se petrece cu ea, îi era teamă de simţămintele neştiute ce puneau stăpânire pe viaţa ei.

Fetele râdeau. Până atunci o întrebau:

— Chiar n-ai de gând să te îndrăgosteşti odată?

Mona era în stare să fie oricând atracţia unei petreceri, băieţii roiau pe lângă ea, glumea, dansa cu ei, dar dispărea ca o pisică, cocheta

puţin cu altcineva dacă i se părea că vreunul se apropie mai mult de ea. Şi uneori i se părea că, cu cât se fereşte mai mult de băieţi, cu atât parcă se îmbulzesc mai mult.

— Se îndrăgosteşte Mona noastră!

A doua zi s-au întâlnit seara, în oraş. Avea de data asta o ţinută puţin diferită, studiată poate fără să vrea, faţă de cea de la cursuri şi lui nu-i scăpa nimic:

— Ştiam că eşti frumoasă! i-a zis luând-o de mână şi pătrunzând-o prin lentilele groase ale ochelarilor, de parcă o vedea prima dată.

Când a condus-o, ar fi vrut iar să fugă, dar de data asta o strânse puternic în braţele lui:

— A mea eşti! îi şopti fierbinte la ureche făcând-o captivă în braţele lui puternice ce o strângeau ca un şarpe şi ea nu a mai fost în stare să opună nicio rezistenţă… Precum o lumânare la foc, se topi în căldura şoaptelor lui fierbinţi, fiorii trupului lui treceau într-al ei fără să se poată împotrivi cât de puţin şi îşi lăsa buzele strivite încet odată cu toată fiinţa.

Romanul lor de dragoste nu se încadra deloc în politica cursului. Pe măsură ce se umpleau filele, atrăgeau şi atenţia tuturor ochilor – atât a cursanţilor cât şi instructorilor. Şeful cursului, un tip cu o figură de proletar scăpătat, pusese ochii pe ei.

Habar n-avea că o bună parte din colegii de curs erau veniţi să-i urmărească pe ceilalţi. Dar simţea că nu e bine nici să iasă în evidenţă să nu atragă invidii, cum i se întâmpla de obiceilucru imposibil pentru ea acum, nici să nu rămână la coadă şi să plece şi cu notă mare de la curs. La începutul cursului, la filosofie, un profesor ce părea să vină din alte ape decât ceilalţi le spuse pe un ton grav:

— Tovarăşi cursanţi, aseară la Paris, a încetat din viaţă filosoful şi scriitorul de origine română Mircea Eliade…

Mona scăpă instantaneu un suspin:

— Ooh!

Toţi ochii se îndreptară spre ea miraţi. Pasionată de filosofie, era unul din idolii ei şi se întreba dacă în afară de George mai ştia

cineva despre Eliade.

Cărţile lui, erau greu de găsit, însă a apucat să citească câteva. A urmărit mult timp „Istoria Religiilor", dar n-a găsit-o. Oricum, descoperise filosofia orientală şi se simţea fascintă de ea.

La cursul de istorie, tinerii erau încântaţi de modul de predare al profesorului şi uneori aplaudau.

— Dragii mei, v-aş ruga să nu mai aplaudaţi că atrag invidia colegilor. M-au întrebat ce vă spun de mă aplaudaţi şi am zis „îi gâdil la creier!". Remarcă a fost întâmpinată din nou cu aplauze şi sfârşitul orei la fel.

Au ajuns şi la colectivizarea agriculturii.

— Tovarăşi, să ştiţi că acest lucru nu s-a făcut uşor…

— Cu japca! a strigat cineva.

— Cu pumnul! se auzi un alt glas.

În câteva clipe strategia colectivizării era demascată spontan. „Cu lanţuri", „la pârnaie" „cu biciul" „cu puşca". Profesorul speriat şi derutat, roşu ca un rac strigă disperat şi scurt:

— Tăcere!!!

După o clipă de linişte reveni:

— Cine a început?!… Să se ridice în picioare!

Nu s-a ridicat nimeni, dar Mona presimţea că e vorba de George. Avea 24 de ani şi ea nu auzise niciodată de astfel de lucruri. „Numai el poate fi!… „gândea ea uitându-se atent spre partea opusă a sălii. În tăcerea aceea grea privirile lor se întâlniră şi timpul se dilata copleşit de frică, disperare, iubire…

— S-au făcut şi greşeli… reluă profesorul pe un ton moale.

Monei i se părea cunoscută această propoziţie.

Profesorul a devenit mai circumspect, mai aspru şi nu s-a mai întâmplat vreun alt incident de acest fel.

După ce o cuceri precum o cetate, l-a întrebat pe George dacă el a fost la originea incidentului şi a confirmat.

— Cum de nu te-au demascat ceilalţi?

— Am spus că dacă ies de la răcoare, îi tai! Mă cam temeam de nepotul generalului, dar norocul meu a fost că m-am împrietenit cu el.

— Dar tu de unde ştii lucrurile astea?

Mona afla pentru prima dată multe din tainele PCR. Treptat avea să priceapă ce însemnau unele vorbe „din popor", cum ar fi fost „puţini am fost, mulţi am rămas", „noi ne facem că muncim, ei se fac că ne plătesc", cele zece porunci proletare şi altele. La fel cum nu prea înţelegea de ce o colegă de birou nemţoaică purta corespondenţă codificată cu rudele din Germania spunând că pe maică-sa o doare burta ca să le trimită cafea.

Aveau seminar. Profesorul asculta o „sudistă" care încerca să înveţe pe dinafară, neavând capacitatea de a pricepe cum stau lucrurile şi făcea numai gafe. Noţiunile erau aproape abstracte, utopice. Nu era simplu să le pătrunzi. Profesorul plictisit şi enervat poate de nepriceperea ei îi puse întrebarea de genul:

— Era un câine mort pe trotuar şi nimeni nu voia să-l ia. De ce?

— Nu era eficient, a răspuns fata.

O cascadă de râsete a umplut atmosfera sălii. Termenul de „eficient" era în mare vogă, se dezbăteau ore în şir peste tot. Dar, la urmă a râs „sudista" care a avut grijă să se… „pună bine" cu profesorul şi să termine cu diplomă de onoare şi cu media zece. Şi nu a fost singura „tufă" premiată. Mona, bine pregătită şi… atotştiutoare, primi nouă la acea disciplină şi a suferit cumplit simţindu-se nedreptăţită şi umilită. Diriginta, o femeie cu bun simţ îi spuse:

— Nu mai plânge pentru un fleac! Eşti studentă şi pe lângă facultate, asta e un rahat! Nu ştii cum se dau notele?

Desigur, aflase că o parte din instructori aveau şi ideologii… „intime" cu unele cursante. O fată frumuşică, puţin grăsuţă, cu un păr creţ, lung şi roşcat, cu ochii i mari şi o privire tâmpă era se zice partea „leului", a instructorului şef de curs.

Nu prea ştia de ce se ia mereu de ea acel şef de curs. I se părea că ar căuta parcă să o umilească. I se părea că vede în ochii lui ură şi simţea din nou teamă. Cât despre George, era pur şi simplu în război. O dată i-a luat chiar caietul de curs, l-ar fi pus în dificultate pentru examen. Dar a avut noroc că i-au luat ceilalţi profesori apărarea, în special profesoarele şi i l-a dat înapoi. Nu era dată când şeful venea în

sală, la studiu, să nu găsească un motiv de a se agăţa de el.

— Vă rog să mă scuzaţi, dar nu văd nimic grav, nu înţeleg ce vă supără… spuse George într-un mod mai mult indiferent, dar foarte ferm.

— Inteligenţa pe care o observ la dumneata, nu-ţi va fi de ajutor!, i-a răspuns instructorul pe un ton ce suna ca o ameninţare.

Cam aşa stăteau lucrurile când s-a anunţat excursie de documentare în zona Făgăraş cu cazare la Sâmbăta de Sus. Tinerii au fost duşi să viziteze o fabrică, cetatea, o herghelie de cai şi mănăstirea. Ultima era chiar interesantă, nu a mai văzut alta în viaţa ei. Au văzut călugări lucrând, apoi s-au oprit la o mică biserică, cu pereţi murdari, despuiaţi, ctitorie a marelui domnitor. Spre seară şeful de curs era aproape beat, ochii îi străluceau, şi din când în când îşi săruta libidinos ispita. Marele nepot, bucureşteanul şi nu numai ei, nu lăsau să scape asemenea ocazii de a poza. Cina a fost servită foarte târziu spre miezul nopţii, după ce cursanţii au stat vreo trei ore cu ochii în farfuriile goale, salatele fiind mâncate de mult. S-a aflat că şeful şi încă un instructor a făcut o deplasare anterioară cu o săptămână înainte pentru a pregăti cazarea, dar şi atunci s-a îmbătat şi s-a întors la jumătatea drumului. Personalul popasului, habar nu avea că are de pregătit mâncare pentru o sută de persoane.

După ce au mâncat, într-un târziu, li s-a comunicat că fetele vor pleca să fie cazate la han. Huiduieli, strigăte, fluierături, înjurături…

— Ce bă! Dacă tu nu mai poţi, nu mai putem nici noi?

— Nu, asta nu se poate! Era ultima mea speranţă! exclamă disperat George.

— Eşti bărbat bă, sau ce naiba… şi alte strigăte se auzeau de la băieţi, iar unele într-un limbaj cu mult diferit de cel politic.

S-au spus multe dar în cele din urmă inevitabilul avea loc. Masculii trebuiau să-şi refuleze instinctele şi să se despartă de subiectul lor. George o strânse la piept aproape plângând. Un fond sonor de voci de „cei”, „oo” sau „aşa da” începu să-i acompanieze. Îşi săruta cu pasiune iubita abandonată în braţele lui şi colegii după atâta aşteptare a împlinirii romanului, cereau bis. Urcară toţi în maşină, dar

ei stăteau încă lipiţi unul de altul. Până la urmă George acceptă cruda realitate. Mona se temea că visul se va sfârşi repede şi nu ştia încă ce e bine să se întâmple şi ce nu. Nu ştia dacă fericirea aceea este ceva real sau ceva închipuit. Pe drum, în autocar au început să apară de sub scaune „jumătăţile" – şmecheraşi, delatori şi descurcăreţi – mult mai avizaţi în secretele de partid – în timp ce George dădea spectacol de îndrăgostit în faţa autocarului, se strecurau nevăzuţi în maşină. Fericirea carnală a şefului şi alte jumătăţi ispititoare şi dorite au rămas ascunse prin tufişurile popasului unde au rămas băieţii. Mona avu surpriza să mai fie cazată şi singură, ceea ce a dus la paroxism disperarea lui George şi scoase un adevărat urlet, când se trezi din visare la cruda realitate. Băieţii sosiră cu al doilea autocar la han.

— Nuu!... Nu se poate!... Ce idiot am putut să fiu! Striga furios. Ce prost! Ce dobitoc!

— Eşti blestemat bă!... Îl consola un coleg, iar tachinările uşor hazlii începură.

George nu voia să-şi umilească iubita ducând-o în cămin. Nu i-ar fi fost prea greu, poate mai greu să o convingă pe ea. Era iubit pentru rafinament şi un fel de aristocraţie disimulată. Ar fi dat la drept unde concurenţa era mare. Suferea de strabism accentuat şi nu putea învăţa pentru facultate. Poate din acest motiv celelalte simţuri, mai ales auzul, le avea foarte dezvoltate. Faţa frumoasă, cu o frunte înaltă şi buze de Elvis... El anima, dădea importanţă, culoare, umplea spaţiul cu un farmec deosebit. El era prietenul tuturor. În prima săptămână de curs bătuse la şah pe toţi care au dorit să-şi măsoare meşteşugul jocului. Părinţiimama artistă, tatăl inginer agronom îl susţineau să-şi găsească un rost şi aşa a ajuns ca o pată de culoare în atmosfera proletară a cursului. În cele din urmă cu puţin înainte de sfârşitul cursului, a petrecut o noapte cu Mona aşa cum visa, undeva în oraş, desăvârşindu-şi opera lui de cunoaştere în cele mai mici amănunte...

— Ce minunată eşti!... Ce perfectă!... şoptea el îngropând-o cu sărutări şi frământându-i trupul de parcă ar fi vrut să o remodeleze din lut ca pe o statuie.

— Doamne, ce crudă ai fost cu mine! Cât timp mi-a trebuit! Cum

de nu te-ai măritat tu? Ce bine că te-am întâlnit… Frumoasă eşti, deşteaptă, ai un trup minunat…

„… harnică şi dulce… „îi venea în minte amintindu-i parcă de una din poveştile cu Făt Frumos.

— Mare pacoste pe capul unui bărbat! Cine m-ar suporta? răspunse ea fericită şi pierdută în braţele lui ca printre stele.

Pierdut era şi visul ce, odată cu zorii, avea să-şi destrame vraja pentru totdeauna. Din raţiune, sau pentru a se răzbuna de lunga sa luptă cuceritoare, sau pentru că nu voia ca fericirea aceea să se sfârşească vreodată, fără nicio explicaţie George a dispărut. Mona a suferit cumplit. A păstrat în inima ei câţiva ani flacăra aprinsă până când îl reîntâlni. Dar, nu mai era cel pe care îl ştia. Poate nici ea nu mai era ca atunci. Dragostea lor aparţinea altui timp. Nu ştia dacă trăise cu adevărat fericirea aceea sau o citise prin cărţi. Erau clipele acelea rupte din viaţa ei, sau din nişte spaţii stelare îndepărtate? Devenise poate puţin mai femeie?!… Speranţa pentru o jumătate ideală a murit pentru totdeauna. Orice declaraţii i-ar fi făcut un bărbat, oricât de înzestrat ar fi fost, nu mai putea să o cucerească. Cel mult să accepte o relaţie doar pentru a nu mai fi pândită şi curtată de ceilalţi. Nu vedea rostul bărbaţilor pe lume! Cu toată setea de a-şi aduna în cap tainele ei, sărise peste lecţiile începutului, a tainelor vieţii, a fructului oprit. Toate colegele surorile, prietenele sufereau cumplit, aveau o viaţă chinuită. Bărbaţilor le plăcea o viaţă cât mai uşoară, căutau de băut, se sustrăgeau de la muncă şi voiau doar să profite. Bietele femei erau nişte sclave.

Cursul a ajutat-o să treacă uşor examenele la mai multe discipline, să obţină o garsonieră confort II, în cel mai ordinar cartier şi ce era mai important, să afle adevărul despre marele partid. A căutat să se dea la fund şi a făcut-o uşor, superiorii nu se mai înghesuiau să-i ofere funcţii! Trei ani mai târziu, partidul avea să-şi schimbe blana lui de maimuţă. Nu şi năravul!…

Zidurile strigau

Era în ultimul an de facultate la seral şi lucra într-o întreprindere ca tehnician la biroul Secţiei Mecanice. Avea câţiva colegi

simpatici: trei ingineri tineri şi trăsniţi care o jumuleau de pene pe o colegă aflată şi ea la seral – o fată fără nimic special, dar cu un tată colonel pensionat, cu o vilă pe Valea Prahovei şi care nu reuşise la zi, ca ajutor de pontatoare. Tot ce făcea trebuia verificat… Băieţii, mai ales unul mai poznaş, fiu de vechi boiernaş cu moşie, educat şi celebru în aventuri mondene, ginere de avocat şi bun inginer, găseau mereu motive să cocheteze cu ea. Încercau să o asalteze şi pe Mona cu tot felul de drăgălăşii care nu erau pe gustul ei. Îşi aminti de o scenă dintr-o carte a lui Alberto Moravia. Aşa că a „copt" o lecţie acestui „tovarăş" cu sânge albastru.

Ca fată crescută printre băieţi se lăsă puţin mângâiată pe sâni de colegul ei şi când crezu că a venit momentul să acţioneze, ridică brusc un genunchi…

— Auuu!… ţipă el apucându-şi „fericirea" cu mâinile amândouă.

Bărbatul căzu în genunchi ghemuit, cu faţa transfigurată, schimonosită de durere, iar spectatorii au înmărmurit. După câteva clipe lungi de uimire şi aşteptare a început hazul şi distracţia specifică locului. De atunci nu mai aveau treabă cu ea. Dar, într-o zi de toamnă, a venit îmbrăcată cu o rochie cloş tricotată destul de lungă şi largă. Fără să fi observat ceva, colegul umilit, destul de dibaci prinse cu un gest iute poala rochiei ridicând-o şi cu cealaltă mână ajunse la ţinta ceva mai dezgolită a ruşinii pentru o clipă doar… Apoi tot cu o mişcare rapidă se îndepărtă în hazul general, pentru a nu fi prins de Mona. Ştia că ar fi în stare să bată un bărbat! Aşa îşi luase revanşa…

Îşi dorea de mult să lucreze în domeniul tehnic, să poată experimenta ceea ce învăţa la facultate. La biroul TESA nu i se mai dădea de lucru, de când a fost bolnavă mai mult timp. Oficiul de calcul era acaparat de alţii. Care mai de care din angajaţi şi mai ales angajate, erau trimişi la cursuri de informatică, dar ea nu. Era mereu scoasă din listă. Nu prea înţelegea cum se poate ca ea care a fost angajată pe un asemenea post prin concurs chiar la înfiinţarea biroului de informatică, la perforat cartele, nu avea acces la o perfecţionare. Colegele ei se chinuiau mult să priceapă noţiunile şi plăteau lucrările de examen. Apoi lucrau la fel ca înainte. Tot timpul se vorbea de

restructurări şi până la urmă a cerut să fie dată la secţie ca muncitor. Pe postul ei era acum secretara directorului. I s-a oferit de lucru la biroul secţiei şi în trei luni ştia în cea mai mare parte problemele de acolo.

— Domnişoara e în stare să facă toate treburile biroului şi să-i mai rămână timp; zise Alex. Se ocupa de reparaţii la maşini şi documentele trebuiau vizate de Controlul Tehnic de Calitate, o chestiune absolut formală. Controlorul era un bătrânel cam sâsâit şi… poftea şi el ca toţi muritorii! Se aranjau fel de fel de farse şi se trezi că nu vrea să-i semneze hârtiile:

— Nu veau tră tsemnez! Eu n-am văzut…

— Ce… măsii, vrei să mă regulezi? N-ai decât să nu le semnezi! îi strigă ea.

S-a plâns şefului şi a zis că ea nu mai merge la controlor să-i semneze. După vreo două ore, şeful intra hohotind în birou cu trupa de bărbaţi făcând mare haz. Mona nu le prea dădea atenţie, se obişnuise cu ei:

— L-ai înjurat pe Nea Fane?!

— Dacă şi-a căutat-o?!…

Alte hohote de râs. Era subiectul zilei, de care se amuzară până la terminarea serviciului. Când treceau prin birou, reeditau isprava ei: „Ce… măsii! Vrei să mă…”

Farsele la serviciu se făceau peste tot mai ales între bărbaţi, atât la birouri cât şi printre muncitori. Se spuneau multe bancuri. Când s-a trecut la orar de vară, circula o poezioară: „Ceauşescu ce-ai făcut?

— Ne-ai luat ora de… „la care Elena răspundea: „Gura, că vă iau şi sula!”

Se bucura că aici putea să lucreze şi la planşetă. Începea să facă primul proiect. Îşi întreba uneori colegii cum se fac anumite lucruri.

— Draga mea, eu nu sunt student, am terminat facultatea; zise Răul.

— Sorry. Eu n-am făcut proiecte; a fost replica lui Alex, a cărui mamă era secretară la Universitate.

Aproape tot programul, bărbaţii îl petreceau într-un birou

alăturat unde jucau cărţi sau se jucau la calculatorul primit de curând. Şef de secţie adjunct, era un inginer mai bătrân, ungur care a lucrat mult timp în proiectare. S-a trezit că vine lângă ea la planşetă.

— Ei, cum merge?

— Habar n-am!

— Ai apăsat cam tare creionul. Liniile se fac uşor, abia să le vezi. Pe măsură ce înaintezi, conturezi piesele.

După ce discută cu şefu' şi-a dat seama că nu lucrase cum trebuie. Deşi avea viza profesorului, schimbă foaia şi a refăcut desenul. Şeful aviza acum, dar la cursuri o aştepta o altă surpriză.

Grupa era împărţită în două şi fiecare avea un profesor. Se întâmpla să mai lipsească, nu că ar fi voit. Ori avea închidere de lună la serviciu, ori trebuia să-şi cumpere de mâncare pe la cozi, sau vată şi detergent. Nu se mai găsea nimic în comerţ, totul era pe sub mână, chiar lenjeria intimă, ciorapii erau foarte greu de găsit. În plus mai medita matematică şi era şi administrator de bloc. Altfel nu i-ar fi ajuns banii de cheltuială. Orele de proiect se ţineau la două săptămâni.

Când îi văzu pe „profi" Mona rămase „gură-cască". Al doilea profesor, Petrică, o cunoştea bine şi tocmai nu mai voia să-l mai salute. Noroc că nu e la semigrupa ei.

— Ce e Mona? Parfum, cârnaţi, bigudiuri? O întreba Petrică în timp ce se consulta cu colegii.

— O cunoşti pe domnişoara? întrebă celălalt profesor titular pentru curs.

Trebuia să tacă. Nu era locul să-i spună ce ar fi vrut. Era singura atitudine pe care o putea adopta. Şi să-l ignore. I-a venit rândul pentru viză. Desfăcu cele două desene, şi sigur că aspectul îngrijit era în discordanţă cu lucrările colegilor. Petrică părea că-şi schimbă expresia feţei:

— Se descurcă bine copiii ăştia… Pentru primul proiect e bine! O lăudă Petrică spre uimirea ei.

— De ce l-ai schimbat? Nu ţi-am dat voie; spune Juleanu. Liniile astea nu sunt făcute de tine, ci de o mână de proiectant! Nu l-ai făcut tu!

— Nu d-le profesor! E mâna mea! Vă jur! Şeful meu m-a ajutat…

— Aaa, văd că nu vii pe la şcoală! Ai colegi buni!

Fetele în general nu erau bine privite de profesori. Colegele ei au fost toate întoarse să refacă lucrarea. Îi verifică calculele şi simţea ceva ameninţător asupra ei. Bifa rezultatele. În cele din urmă se agăţă de două calcule şi o puse să schimbe doi coeficienţi. Practic valorile importante nu se schimbau şi înţelese că i-a dat de lucru din orgoliu. A aflat că are ciudă pe fete, avea o moacă dizgraţioasă, se zicea că e homosexual şi faptul că învăţa singură, fără el, îl enervase de-a dreptul.

— La absenţele tale… nu poţi veni la examen!…

În pauză, stăteau aproape toţi la o ţigară schimbând o vorbă. Veni şi Petrică.

— Ce faci Mona, mai vii pe la noi? Credeam că eşti la Sorbona la Paris sau la Oxford!

Mona îşi stinse ţigara şi plecă scoţând limba discret şi dispreţuitor. Cărţile erau jucate şi acum ştia că avea de dus o muncă grea. Antipatia ţinea de la examenul din vară unde Petrică avea obligaţia să-i pună „pilă” la un profesor de la catedra lui. Culmea a fost că a ştiut destul de bine la examen şi totuşi a picat, fără explicaţie. Mai mult de-atât a ajutat doi colegi care au trecut examenul. Un singur subiect din patru nu a ştiut, nu-şi amintea nişte figuri cu vectori. Credea că acesta de fapt i-a pus o contra-pilă şi i-a periclitat foarte grav trecerea anului. În anul II, şi-a pregătit colegii la programare acasă, la unii le-a făcut şi programele la examen, trecuse prin ea aproape toată grupa, cum se întâmplase şi în primul an la geometrie descriptivă. Ca şi la serviciu, şmecherii şi leneşii se strecurau şi se lăsau duşi de cei viteji dar săraci. Se sudaseră destul de bine şi făceau câte un chef cu domnul Petrică, unchiul unui coleg. Nepotul lui nu venea şi nu a luat examenul. În vacanţă Petrică a rugat-o să-l pregătească cu promisiunea că o va ajuta în anul următor.

Anul III era piatra de încercare. Erau trei profesori la care li se spunea „Triunghiul Bermudelor”. S-a nimerit ca numărul zbirilor să crească la patru. Când a picat examenul i-a transmis lui Petrică printre altele că e „mârlan”. Rămâneai repetent foarte uşor şi nu se putea

repeta mai mult de un an. La al doilea se pierdea facultatea. Nu era voie să termini anul cu mai mult de trei restanţe în care intrau şi proiecte şi colocvii, laboratoare. Dacă studentul acumula treizeci de ore absenţe primea MS – mustrarea scrisă, la încă zece era MSA adică cu avertisment care tăia dreptul la o reexaminare în sesiunea de toamnă. Zbirii erau renumiţi pentru modul în care picau grupe întregi. Folclorul studenţilor era plin de bancuri pe această temă. Era o fabrică excelentă pentru motivări şi concedii medicale cu care puteai amâna un examen fără să intre la categoria restanţe. Medicii erau foarte înţelegători cu necazurile studenţilor. O alta cale de a motiva absenţe erau activităţile UTC, argument beton, nu putea fi contestat de nimeni.

Răcea foarte uşor şi trei-patru zile făcea febră până peste 40 de grade, când avea chiar halucinaţii, o dureau rinichii şi spatele. Într-una din aceste crize, o fată din camera căminului de nefamilişti avea grijă de ea. Deşi era din oraş, Valerica era nevoită să stea la cămin pentru că nu se înţelegea cu mama ei vitregă. Era o foarte frumoasă brunetă cu ochii verzi, fascinanţi, înaltă de o duioşie şi o căldură rară. Se împrieteniseră şi din când în când ieşeau împreună în oraş. Bărbaţii mai ales se uitau la ea lung.

— Cu asta să tot faci războiul!… Zise un bărbat cărunt ce părea la vreo 60 de ani.

Fetele se amuzară grozav. Mona a fost avertizată de şeful Biroului de informatică şi de secretarul de partid pe TESA să nu mai umble cu ea. Era revoltată şi indignată.

Într-o seară de la începutul lui decembrie, învăţa ca de obicei în bucătăria căminului. Era aproape de miezul nopţii şi începeau a sosi fetele de la schimbul II.

— Vreau să-ţi dau o veste foarte proastă…; îi spuse una din ele. Vali… a avut un accident…

A suferit cumplit după moartea ei. Timp de o lună nu putea dormi. În cele din urmă intră într-o depresie puternică, dar nu-şi dădea seama. La primul examen se trezi cu un gol absolut în creier. Dădu subiectul înapoi:

— Nu ştiu ce am. Am învăţat mult şi nu-mi amintesc absolut

nimic.

Medicul fabricii îi prescria destul de des ampicilină. Nu ştia că încalcă nişte restricţii în privinţa antibioticelor. Se cam îngrăşase. După examen, la o răceală amigdalele s-au făcut albe precum hârtia. La vederea lor medicul şi-a tras cu palma peste frunte îngrozit:

— Oo, Doamne! Asta e! De asta faci temperatură şi te doare spatele!

A fost nevoită să amâne anul. Îl reluă, dar urma iar operaţie de apendicită şi încă nişte concursuri. Nu stătea strălucit. Apelase la Petrică să fie sigură că va trece. Cu foarte mare greutate a reuşit să-şi salveze anul.

Acum lui Petrică nu-i ajungea că i-a periclitat situaţia o dată, avea să o repete şi în acest an.

S-a dus la un preot şi l-a rugat să-i facă rugăciuni. Niciun examen nu a fost atât de bine pregătit. Când văzu subiectul, dintr-odată parcă s-a pierdut şi i se părea iar că nu ştie nimic. De frică! Dar, parcă o voce din creier a început să-i dicteze. Din greşeală, uitase iarăşi să scrie ceva… Dar nu avea cum să pice!

Când s-a dus pentru nota finală, îşi văzu foile înroşite de semne şi o cuprinse iar frica.

În dreptul numelui ei vedea un şir de litere A, mari, roşii.

— Ai scris de 7, 75 şi ar trebui să-ţi dau opt. Dar îţi scad un punct pentru absenţe; îi zise profesorul pe un ton ofuscat.

Mona răsufla uşurată şi ar fi zburdat pe străzi de-ar fi putut. Încă un prag mare a fost trecut. Şi pentru proiect primise notă mică:

— Cum vi se pare, îşi întrebă şeful după terminarea proiectului.

— Eu îţi dau zece! spuse zâmbind pe un ton mulţumit.

Desigur, la profesor lucrurile stăteau cu totul altfel. O hărţui cu mai multe întrebări:

— Dar astea ce-i cu ele?

— …Capacele de rulmenţi, spuse ea.

— De ce le-ai făcut? Eu nu ţi-am cerut. Într-un proiect faci numai ce ţi se cere!

I-ar fi răspuns că de frică a căutat să se întreacă pe sine, dar n-a

îndrăznit. În cele din urmă îi spuse:

— Proiectul e bun pentru că ai colegi buni. Îţi dau şapte!

În anul IV începeau nunţile. Cosmin se însură cu Dana studentă la Medicină în Bucureşti. Se cunoşteau din liceu. Se întâmpla destul de rar ca un coleg să-şi aducă mireasă din altă parte. De obicei erau fetele de la Mecanică Fină, Matematică, TCM. La ei la auto fetele erau excepţii, fie preocupate de maşini cum era Mona, fie că nu intrau la MI. Din 50, erau doar cinci fete. Faptul că Dana era la Medicină, când venea să-şi întâlnească soţul era un prilej foarte motivant pentru a se merge cu „gaşca" la bere.

— Asta da, meserie, cu bani… zice o fată.

— Asta da şi facultate… cu 20 pe loc la admitere şi cu ce este de învăţat…

— E mai greu la voi, zice Dana. Când văd caietele lui Cosmin, mă ia groaza. Cum poţi face calculele alea de 4 – 5 pagini? Medicina e jucărie faţă de voi. Şi măcar e vorba de ceva uman, cap, mână picior, nu nişte molecule virtuale de fier sau mai ştiu eu ce închipuiri…

— Mama mă tot îndemna să mă duc la sanitar, zicea Mona, dar eram gata să leşin când vedeam sânge sau cum se face o injecţie. Am preferat informatică. Eu de la coada vacii m-am trezit printre odraslele de boşi. Când erau şedinţe cu părinţii, veneau maşinile ca la ambasada americană. Care mai de care şefi de comune şi judeţe, ingineri, profesori.

— O, vai bietele mele păpuşi, câte injecţii le-am împins cu acele de la mama… a zis Dana, a cărei mamă era asistentă.

— Eu am vrut să-l moştenesc pe taică-meu. E şofer de autobuz a zis Mona… Hai să vă spun o „şopârliţă".

Era semnalul că încep să discute despre ce s-a mai vorbit la „Europa Liberă" poreclit „şopârla". De fapt i-ar fi plăcut să facă drept sau matematică dar nu erau aceste profile la seral în Braşov. Mai auzise că la drept e multă politică şi era printre puţinii care reuşeau s-o înţeleagă şi să discute despre ea, dar nu de plăcere.

Duminica era ziua în care îşi rezolva toate problemele administrative dacă nu mergea la serviciu. Trebuia să meargă la vot.

Atmosfera era foarte încordată. S-a retras din funcţiile de la UTC dar mai era încă în comitetele pe fabrică. La votările anterioare, şeful ei de la biroul de informatică a fost desemnat să facă parte dintr-o comisie. Când a venit la serviciu era „negru" la faţă şi se vedea de la o poştă că e disperat. Până la urmă le-a şoptit că este îngrozit de ce era scris pe biletele de votare. Părea foarte înfricoşat. Peste mulţi ani Mona îi înţelegea disperarea. Probabil că a fost prelucrat de „băieţii buni". Acum se afla la a doua falsă votare. A tăiat cele două nume de pe listă şi a scris „Regele", apoi s-a întors acasă unde avea multe de făcut. Seara o sună la uşă Laura, vecina de garsonieră:

— Ai aflat?

— Ce?

— N-ai fost în oraş, n-ai vorbit cu nimeni?

— Am fost la votare şi m-am întors. Spune-mi!

— Mi-e frică… Tremur… A fost un scandal mare. Au ieşit „Steagu" şi „Tractoru". Au intrat la Partid. Au aruncat cu conserve, cârnaţi, portocale, banane, măsline; au dat foc la tabloul lui Ceauşescu, la steaguri…

A doua zi, la fabrică, domnea liniştea, tăcerea, aleile dintre secţii păreau pustii. La prima oră au început a suna telefoanele. Şedinţă cu tot activul de partid.

Poznaşii din birou vorbeau codificat. Colegul de sânge albastru lucra la planşetă şi începu să imite un discurs pe un ton ce chipurile se voia discret:

— Stimaţi tovarăşi! În oraşul nostru s-a întâmplat ceva grav. Un grup de huligani şi răufăcători au tulburat ordinea şi liniştea în oraşul nostru!…

Mona se duse şi ea la şedinţă. Nimeni nu s-a înscris la cuvânt. În cele din urmă luă cuvântul un tehnician de proiectare care vorbea la toate şedinţele. Întoarsă în birou îl întrebă pe prezicător:

— De unde ai ştiut frazele astea?

Colegul zâmbi şi ocoli răspunsul, dar din ziua aceea Mona nu l-ar mai fi catalogat drept un uşuratic, un pezevenghi. Ceva se schimbase. Deşi acum ştia multe despre dedesubturile comuniste,

credea că aproape toţi oamenii simt la fel apăsarea acea, acum i se părea că în spatele fiecăruia, ar putea fi altceva, ceva ce nu-şi putea închipui.

La facultate nu era ţipenie şi s-a anunţat suspendarea orelor. Geamurile erau inscripţionate cu lozinci scrise cu degetul, adică „grafică digitală!": „Jos Ceauşescu!", „Jos Elena", „Solidaritate!", „Unitate". Probabil au fost scrise de cei de la zi. S-a aflat că doi studenţi de la „Memorandum" au încercat să provoace o mobilizare şi au fost imediat arestaţi. Oraşul era plin de miliţieni cu câini, veştile cele mai groaznice se şuşoteau. Se spunea că se dau pe cartelă doi „curcani" de căciulă la raţie, adică doi miliţieni pe cap de braşovean. Era o aluzie la raţia de carne de un kilogram la trei sărbători mari dintr-un an: de 23 August, 1 Mai şi Anul Nou. Şi că toţi braşovenii puteau vorbi direct cu Nicolae Ceauşescu la telefonul 15.11.87. Dincolo de hazul tragi-comic ce înveselea viaţa absurdă de zi cu zi, oraşul era înspăimântat, oamenii îndureraţi, pădurile răscolite cu câini. După câteva zile, venind de la cursuri, seara, doi miliţieni o „arestaseră", au dus-o la un birou de transport în comun. I-au răsturnat geanta, au căutat în toate buzunarele. Au făcut un proces verbal de contravenţie pentru trecere nepermisă. Mona a refuzat să semneze şi nu i-a mai redat buletinul. Tovarăşu' „Gradu" a început să strige la ea. Îşi aminti formula magică:

— Cum vă permiteţi? Sunteţi membru de partid?

Tovarăşu' Gradu se întunecă şi începu să strige mai tare, aruncându-i tot felul de ocări şi geanta pe jos.

— Ieşi afară jigodie de studentă! îi zise în cele din urmă.

Dimineaţa se duse la secretarul UTC i-a povestit ce s-a întâmplat şi a spus că reclamă abuz.

— Stai cuminte că vorbesc cu Cristian.

Îi dădu telefon. Era ofiţerul secretar UTC de la miliţie. Se întâlneau la instruiri. În jurul prânzului Jan îi aduse buletinul şi evenimentul a fost dat uitării cumva. Ţinea acasă un jurnal în care îi era frică să consemneze lucruri importante. Scandalurile politice erau tot mai multe. Pe frontispiciul stadionului într-o noapte a fost scrisă cu vopsea o lozincă ostilă foarte mare. De obicei se scria „Jos Nicu", „Jos

Elena", „Jos dictatura". A putut fi văzută la prima oră de mii de călători navetişti din trenurile ce veneau dinspre Făgăraş. Până spre orele amiezii au fost aduşi muncitori, care se urcau pe schele să vopsească peste inscripţie. Altă dată, dimineaţa când a mers la serviciu a văzut geamurile şi pereţii alimentarei din cartier, pictate cu lozinci. Revolta plutea în aer. Îşi făcu un carneţel mic cu coperte roz în care scria instruiri UTC şi chiar ceva fraze, date. În agenda de la serviciu printre paragrafe erau mici însemnări din evenimentele ostile partidului. După două săptămâni, studenţii seralişti din fabrică au fost chemaţi să dea test de protecţia muncii, la care tehnicianul responsabil nu s-a sfiit să spună că e test grafologic. Era terorizat că se apropie demolatul de casa făcută de el.

Într-o zi au fost chemaţi la Teatrul Dramatic să-l primească pe Nicu Ceauşescu. Mona era cunoscută de la concursurile televizate, de către majoritatea activiştilor.

— Să facem o probă de aplauze, ceru un instructor. Nemulţumit se cam răţoi la ei.

— Ce e măi!? N-aţi mâncat azi?!

Mona, cunoscută pentru replici de duh îşi dădu drumul la gură fără să vrea:

— N-avem ce!…

În timp ce prezenţii izbucniră în hohote de râs, aplaudând cu spor, Mona şi instructorul care o cunoştea rămaseră perplecşi uitându-se unul în ochii celuilalt.

Şopti printre dinţi către cele două fete cu care venise:

— Plecaţi! Să nu vă vadă nimeni, plecaţi!

Fără o vorbă activistul se îndepărtă şi nu l-a mai văzut până la sfârşit.

Aveau să-şi amintească de multe ori acest moment şi povesteau cum era să fie ridicate cu duba să joace dansuri populare – „bătuta" şi „sărita". Câteva zile la rând a fost crispată şi încordată aşteptând să fie ridicată de oriunde sau să i se întâmple vreun accident. De Crăciun un grup de studenţi a cântat colinde pe un bulevard şi au fost împrăştiaţi la scurt timp.

Intrase în ultimul an. Într-una din zile a stat la coadă să-şi cumpere vată. Se terminase şi n-a apucat. Era disperată, trebuia să-şi facă tampoane din cârpe. Găsise la o femeie angajată la confecţii, un balot de lavete de bumbac. Tot ea i-a croit chiloţi şi i-a cusut la maşină. Şapte perechi, a costat-o o sută de lei şi se felicita în sinea ei de o aşa reuşită.

La serviciu nu mai ştia să potrivească tot felul de minciuni. Pe de o parte erau obligaţi să reducă consumurile pe de alta nu mai încetau cu lozincile. S-a dus la preşedintele sindicatului, i-a explicat cum stau lucrurile şi i-a cerut să găsească o cale de a scoate consumul de materiale. Mona nu se opri aici, ci abordă şi altele.

— E revoltător, e scandalos să nu găsim de cumpărat vată, chiloţi! Suntem femei!

Se apropia şedinţa de sindicat. S-a înscris la cuvânt. Şeful de secţie o întreba ce vrea să spună. Mona nu i-a răspuns dar desigur se putea bănui uşor. Tot ea povestea „Şopârla" în birou. La şedinţă se aşează alături şi o ţinea de mână:

— Să nu te pună dracu' să spui ceva! Trebuie să termini facultatea! Atunci va fi ceva, acum nu! mai ai un an! Să-ţi iei diploma! Ai răbdare!

Directorul o numise responsabilă pentru demolarea unei case, sarcină primită pentru UTC. Refuzase să fie secretară şi nu mai avea decât o funcţie minoră, de membru în comitetul pe fabrică. Era într-o zonă de la marginea oraşului. Ştia că oamenii suferă cumplit pentru asta. Erau chiar sinucideri. I s-a dat o echipă de băieţi din mai multe secţii şi doi ingineri tineri de la proiectare. Simţea o durere profundă în suflet că i se încredinţase această sarcină. Sentimentul acesta şi imaginea casei, scenele demolării, aveau să o urmărească toată viaţa. Era o casă frumoasă, destul de nouă, vreo 30 de ani, din cărămidă, acoperită cu ţiglă, şi o clădire mai veche cu câteva anexe. Un câine le dădea târcoale, umbla prin curte şi făcea multe drumuri spre poartă şi înapoi, probabil nedumerit de ce se întâmplă. Numărul câinilor vagabonzi, de la casele demolate era în creştere. Se adunau în haite, răscoleau ghenele de gunoi şi oamenii le ziceau „bibereţi". A venit un

maistru de la un şantier de construcţii şi le-a explicat ce au de făcut. Băieţii s-au înşirat de jos până pe acoperiş şi au început a decoperta casa. Veni o bătrână să-şi ia câteva lucruri.

— Eu şi cu sora mea am stat aici. Am primit un apartament şi bani, i-a zis ea.

Câinele se gudura la picioarele ei, şi a urmărit-o când a plecat. După un timp a revenit. A venit şi un bătrân şi asista la acea crimă.

— Am fost vecini, zicea el. Un alt câine se gudura la picioarele lui. Am venit să-i aduc ceva de mâncare…

Ani la rând şi după căderea regimului, vederea câinilor vagabonzi îi trezeau acele amintiri. Nu-şi dădea seama dacă era sau nu vinovată de crimă. Cu cât înţelegea mai mult ce înseamnă să ai şi să construieşti o casă, cu atât mai mare i se părea crima la care participase.

Stivuiră ţiglele. Unul din ingineri îi zise:

— Şefa, băieţii vor şi ei o legumă.

Avea la ea 50 de lei.

Îi dădu unui băiat care s-a dus şi a cumpărat o sticlă de vodcă. Nici băutura nu se găsea. O vecină care lucra la ICSAP îi aducea rachiu din vin, ulei, mălai şi trimitea uneori pachet acasă.

Demolarea casei a durat mai multe zile. Au stivuit materialele şi le-au predat maistrului. În zonă au apărut blocuri. I se întâmpla destul de rar să ajungă prin zonă şi căuta să identifice locul în care a fost cândva o casă cu tot sufletul ei.

Prin octombrie a fost trimisă la Timişoara în delegaţie. Secţia primise un calculator TIM S şi nu mergea tastatura. Şeful prim al secţiei îşi cumpărase o maşină Lăstun şi nu-i mergea cutia de viteze. Aşa că a trimis-o pentru tastatură ca să rezolve şi maşina. Încă de prin anul III de facultate, era trimisă la întrunirile inginerilor. Fiindcă se cerea un inginer de mecanică, cunoscută pentru talent oratoric, a prezentat o expoziţie tehnică. Organizatorul a prezentat-o drept economistă ştiind că e studentă şi temându-se că nu se va descurca. După prezentare a remarcat:

— Mulţumim tovarăşei economiste care a dovedit că stăpâneşte

bine limbajul tehnic.

Altă dată şeful îi zise:

— M-a întrebat directorul tehnic dacă mai lucrează cineva la biroul ăsta afară de tine. I-am zis că numai tu nu ai pile.

Ajunsă la Timişoara, vorbea cu cei doi electronişti.

— La ce vă uitaţi acolo. Prindeţi vreun post?

— Pe la bulgari. Oricum, eu n-aş avea nici timp.

— Noi avem antene, prindem sârbi, cehi, unguri, nemţi.

Colegele cu copii o rugară să caute ceva mezeluri, carne. Aşa făcea şi când mergea la Bucureşti, unde se dădea salam pe delegaţie. O surprinse că măcelăriile Timişoarei nu erau chiar goale şi cheltui toţi banii pe salam de vară, ficat de vită, şi ceva carne de porc, nu chiar de calitate, dar era o victorie. Din talcioc a cumpărat un ceas electronic pentru un maistru şi „vegeta”. Ei nu prea îi trebuia, mânca puţin, nu avea timp de gătit. Îşi lua ceva de la patiserie şi mai mânca la cantină. Însă colegele cu copii erau disperate că nu găseau de mâncare. Cumpărau cârnaţi cruzi care se găseau câteodată şi-i goleau ca să facă chiftele sau sarmale. Uneori erau „takimuri” – tacâmurile de pui, „adidaşi”-picioare de porc, „fraţii Petreuşi” – doi pui mici, de jumătate de kilogram, la o pungă. Erau şi multe bancuri:

— Care e cel mai sărac arab? Întreba cineva şi răspundea tot el:

— Alimentara!

În jurul blocurilor se construiau multe coteţe de găini şi de porci.

Atmosfera era tot mai încordată.

— A fost scandal la noi la pâine. A arestat-o pe vânzătoare că a dat două pâini, fără cartelă zice o femeie.

Veştile acestea cutremurătoare produceau groază. Unii plecau cu maşina după alimente pe la rude şi erau opriţi de miliţie pe drum, controlaţi.

Revenea la Timişoara cu o lună mai târziu. Întrebă o femeie de Piaţa 700.

— Acolo merg şi eu.

Se opriră într-o staţie. Femeia începu să vorbească revoltată că

s-a pus carnea pe cartelă.

— Păi în Braşov e pe cartelă de zece ani. Şi restul – mezelurijumătate de kilogram, 5 ouă, unt 30 grame, jumătate de ulei pe lună.

— Nu e de mirare că au ieşit în stradă… Or să iasă şi aici!

Subiectul se dezbătea pe larg în tramvai, apoi în fabrică la Lăstun, oamenii parcă nu se mai temeau de nimic.

Era la mijlocul lui decembrie. Auzise la „şopârla" că la Timişoara vreo 200 de catolici s-au adunat să-l păzească pe un pastor pentru a nu fi ridicat de securitate. Dimineaţa Şeful o întreba ce s-a întâmplat la Timişoara.

— Ce să se întâmple? vorbiţi de ungurii ăia, ce mare lucru?

— Mare-mare! A ieşit cu sânge! Pe Bega curg tablouri…

— Probabil că nu se ştie… zise Mona uimită.

Toată lumea era agitată. Studenţii care mai de care vorbeau. Probabil că „şopârla" e ascultată în toate casele. În 22 decembrie, şeful nu o lăsase să plece cu ceilalţi, a întors-o de pe scări. Cu o seară înainte a fost în piaţa din faţa sediului judeţean unde revoluţia începuse şi erau adunaţi mii de oameni.

Lucra şi i se păru că aude ceva ciudat în difuzor. Bărbaţii se aflau în biroul şefului:

— Deschideţi televizorul! a strigat cât putea de tare.

În birou şi-a făcut apariţia fostul secretar de partid. Avea de jucat destule cărţi. Arătă cu degetul pe ecran:

— El! Iliescu! El o să fie preşedinte!

Douăzeci de ani

În fiecare zi la radio şi televizor se transmit emisiuni ce au ca generic un titlu consacrat al lui Dumas – „După douăzeci de ani". Generaţia ei. Generaţia revoluţiei. Studenţii revoluţiei.

A fost ofiţer de serviciu pe fabrică. A ajuns cu greu printre gloanţe. Primea telefoane de la judeţ că apa e otrăvită şi alte bazaconii. Băiatul de serviciu la pompieri, de vreo douăzeci de ani înjura zdravăn!

— Lua-i-ar naiba de ticăloşi şi ordinari! De când eram în liceu mă chemau să le dau informaţii. Trăiam cu frica-n sân că mă împuşcă

într-o bună zi.

Când a fost primul miting, Mona bănuia că nu e altceva decât o diversiune. Aduse la birou o carte cu istoria PCR. Acum o ştia destul de bine chiar şi pe cea nescrisă. Arătă colegilor un articol de pe la începutul anilor '50. Frazele erau parcă trase la indigo cu cele spuse acum prin ziare şi la televizor. Pentru ea era clar că revoluţia e confiscată. Unul dintre colegi îi spuse admirativ:

— Eşti culmea! Cum pot să-ţi treacă toate chestiile astea prin minte?

În scurt timp avea să-şi dea seama că era singura împotriva noii conduceri. Nimeni nu îndrăznea să o susţină, se uitau la ea într-un fel de neînţeles. Numai ea dăduse foc carnetului de partid. Evita discuţiile politice, dar căutau mereu să o provoace. Când mergea cu desenele în secţie, muncitorii intenţionat discutau politică să aibă motiv să se certe cu ea. Venise vara şi trebuia să-şi susţină examenul de stat. Profesorul ei era primar. Încercase să ajungă la el de două ori, dar nu putea. Era foarte multă lume. Renunţă la proiectul ei să-şi ajute iubitul. Îi plăcea mai mult băutura decât şcoala şi avea o situaţie disperată. Ea nu bănuia gravitatea comportamentului şi nici nu ştia că viciul lui era bine cunoscut între colegi. Umblau împreună la examene, la bibliotecă şi la acţiunile studenţeşti de protest.

Într-o dimineaţă, i se părea că atmosfera din birou e încordată. Şi că nu pricepe tâlcul unor expresii ale colegilor. Avea mult de lucru şi nu pierdea timpul cu pălăvrăgeală prea multă. Se duse să verifice nişte reparaţii la o secţie de producţie. Auzi fluierături. Se uita în jur, vedea că muncitorii întorc capul să-i ocolească privirea. Ajunse într-un atelier mic la o maşină de găurit.

— Cine răspunde de maşină?

Fluierau fără să o bage în seamă. În urma ei intrară mai mulţi muncitori.

— Au venit golanii! Jos golanii! Afară cu golanii!

În sfârşit, a înţeles că era huiduită pe unde trecea…

— Ce-aveţi cu mine îi înfruntă ea? De aia vă luaţi banii? Să faceţi galerie împotriva mea? Vocile scăzură.

— Ce, nu erai tu cu partidul şi te dădea la televizor? N-ai fost secretară?... Tu vorbeşti în Piaţa Sfatului?

— De aia aţi intrat în grevă? Eu în Piaţa Sfatului n-am vorbit, e drept că am fost pe acolo dar ce vă deranjează dacă aş avea chef să vorbesc?

În cele din urmă îi mai potoli şi merse la şeful secţiei să-i semneze documentele

— Măi Mona, ai vorbit tu în Piaţa Sfatului?

— Nu domnu' inginer, n-am merite aşa de mari. Nu mi-ar fi nici frică şi nici ruşine să o fac. Dar habar n-am despre ce e vorba...

— Păi toată fabrica vorbeşte de asta. Ai grijă...

Întoarsă în birou, găsi doi ingineri de la proiectări. Spuse râzând:

— Am ajuns şi eroină. Cică aş fi vorbit în Piaţa Sfatului?

Se uitară unii la alţii:

— Şi n-ai vorbit? întrebă unul din ei...

— Nu, am trecut pe-acolo cu nişte colegi. Băieţii le cam luau în râs pe nişte babe. S-a luat una de mine, dar nu i-am răspuns.

— În fabrica asta unul spune că ai tras o băşină şi dincolo se-aude că te-ai căcat pe tine. concluzionă unul dintre ei.

Mona credea că e un fleac ce nu merita atenţie. Tocmai pusese la punct un soft Basic pentru calculele la proiect şi altul Fox pentru a scoate documentele necesare biroului. Programatorii de la Oficiu de calcul scoteau o fişă cu manoperă tehnologică într-un sfert de oră. Ea în două-trei minute. Trebuia să se ţină operativa unde nu prea era de discutat ceva serios şi se învoi de la şef să nu participe. Când se termină şedinţa, unul din colegi îi spuse:

— Vezi că Guţu a cerut să te dea afară din fabrică!

Ştia că este informator, mai ştia şi pe alţii. Când intra în ateliere era fluierată şi huiduită.

Nu se temea pentru că ea făcea aproape toate treburile biroului. Cu toate năduşelile, proletariatul nu a reuşit s-o dea afară.

La o salarizare se iscă o grevă la o formaţie. Maistru acordase procente diferenţiate la sporuri şi făceau scandal. Venise directorul

care avea aplecare pentru fotbal şi echipa era plătită pe statele secţiei. Ca să-l scoată din încurcătură, Mona le zise:

— Ce treabă aveţi voi cu fotbaliştii? Sunt plătiţi din regie!

Ea ştia că nici muncitorii, nici directorul nu prea aveau habar despre asta, dar directorul postdecembrist, instalat cu ajutorul fostului secretar de partid prinse „musca" din zbor:

— Vedeţi băi, ce faceţi scandal aiurea! Sigur că-s plătiţi din regie!

Nu-i mulţumi că-l scoase din încurcătură. La puţin timp ieşi un alt scandal. Chemase toată şefimea, cei din salarizare şi câţiva muncitori.

— Domnişoară, de ce n-aţi dat mai mulţi bani la oamenii cu cizme care lucrează pe acoperiş, cita el demagogic revendicările muncitorilor insinuând că ea ar fi vinovată.

— Şeful meu direct este domnul Florescu.

Toată lumea încremeni. Fostul şef de secţie era acum unul din directori. Când auzi răspunsul Monei, se trase în spate şi râdea înfundat cu gura până la urechi. Zâmbete puţin ironice apărură pe celelalte feţe.

— …Bine domnişoară, spuse cu o jumătate de gură. N-am să te mai întreb nimic!

Şi-a dat examenul de stat după un an. Succesul i-a fost fulminant. După examen profesorul veni la ea pe hol şi o luă în braţe învârtind-o printre studenţi.

— Vezi că domnul Luncă e supărat că nu l-ai pupat zise profesorul râzând. Pentru că era din altă grupă, îşi prezentase proiectul ultima. După vreun sfert de oră de prezentare îndârjită, răspunzând prompt la întrebări, profesorul o luă protector de după umeri şi o conduse spre ieşire.

— E destul! Felicitări! Bravo domnişoară!

Mona râse şi ea. N-ar fi spus vreodată cuiva cum l-a fentat pe Luncă, atunci când era cât pe ce să piardă un an. Dar în hazul şi veselia membrilor comisiei, era lesne de înţeles că dăduse în vileag secretul lor.

S-a dus la el să-i amâne un examen. S-a apropiat de ea şi a început să o sărute. Mona simţea că îi îngheaţă sângele.

— Aşteaptă-mă mâine la patru… îi şopti el.

Nu ştia multe despre Dumnezeu, dar se ruga din răsputeri să scape cumva din strâmtoare. Erau o mulţime de poveşti cu studente şi profesori. Aşteptă vreo zece minute şi profesorul nu veni. Se duse la examen cu carnetul.

— Am fost… zise ea încet.

— Am întârziat puţin spuse profesorul uitându-se îndelung la carnet. În cele din urmă scrise nota de trecere. Nu spusese nimănui acest lucru. Acum la examenul de stat, i-a pus vreo trei sau patru întrebări – mai multe decât ceilalţi şi s-a oprit.

Intră în sala profesorilor unde a fost primită ca un erou:

— Colega noastră!…

— Bravo domnişoara inginer!

Îi oferi profesorului un pachet cu o sticlă de coniac Napoleon. El scoase sticla şi spuse bine dispus:

— Asta o beau cu Luncă!

O felicitară toţi şi desigur îl sărută „colegial" pe Luncă. O strânse ceva mai tare decât ceilalţi.

Trecuse şi pe post de inginer. Posturile de şefi erau ocupate prin dictatura proletară manipulată de acelaşi partid dar cu şefi mai impostori decât cei vechi şi mai puţin profesionişti. Începuse o politică turbată de premiere şi de trocuri cu alte fabrici. Erau mai mulţi directori, lideri de sindicat, se aduceau maşini în rate. Angajaţii aflau că datoriile fabricii către bănci erau tot mai mari şi că unii şefi şi-au făcut ateliere acasă, angajând pe cei mai buni muncitori. Despre Directorul tehnic se zicea că ar fi chiar cel mai prost inginer din fabrică. Făcea şedinţe cu personalul tehnic care nu aveau nicio noimă, niciun rost.

Era desemnată ca tehnolog la nişte produse de serie mică pentru export. Nu exista tehnologie adecvată şi timpul scurt de fabricaţie nu permitea să se realizeze un flux tehnologic. Fiind şi serii mici de produse, toată lumea considera că era adevărată sinucidere. Când i se încredinţase fabricaţia, tocmai se termina un lot. A avut ceva

de rezolvat şi într-unul din ateliere intră o delegaţie importantă cu toţi marii fabricii. Nu o băgară în seamă, au discutat cu muncitorii şi maiştrii. La puţin timp după expedierea lotului comanda a fost suplimentată şi de data asta avea să se ocupe ea de fabricare. Descoperi o greşeală de proiectare. O piesă de fixare era greşită şi ea respinse proiectul. Au fost informaţi superiorii. Urma şedinţa.

— Domnişoară, de ce n-ai observat că e greşit?, se luă de ea şeful tehnic.

Cei prezenţi săriră să o apere.

— Ea a descoperit domnu' director!

— E primul lot de care m-am ocupat eu, explică ea.

Mona vedea că pe zi ce trece, îşi face tot mai mulţi duşmani. Lipsise de la o şedinţă. Colegii i-au transmis că are de făcut un proiect de ventilare a unei secţii. Nu pricepea de ce i se cere ei aşa ceva. Făcu o documentare şi descoperi că nici nu era necesară. Hala era înaltă, avea ventilaţie, în plus chiar fabricau aparate de ventilat. Făcu o documentaţie sumară, câteva schiţe, calcul de manoperă, intervenţie, materiale şi la sfârşit concluzia: Investiţia era inutilă, puteau fi folosite două aparate de ventilat.

La următoarea şedinţă se aştepta să fie luată în şuturi. Şeful tehnic, ce nu mai avea mult până la pensie, dar avea spatele tare zise:

— Voi inginerii mă faceţi să prostesc! Mă faceţi să nu mai ştiu ce-i cu mine…

Până la urmă directorul îi comandase şefului de secţie să o dea afară.

— Dacă vreţi dumneavoastră să o concediaţi, faceţi-o. Eu nu pot face lucru ăsta, nu am motive.

Oricum, avea să renunţe la serviciu pentru a merge după soţ. Dar afla încă după mulţi ani că multă lume s-a întrebat cum de a plecat ea, care era aşa bine văzută?

Se apucă să citească Biblia şi cărţi bisericeşti. I se părea că trăise degeaba. Rămase foarte mirată descoperind ce bine seamănă luptele vechi cu cele noi.

— Noi nu te putem ajuta să-ţi găseşti serviciu, ne-am făcut

destule obligaţii pentru copii, îi zise soacra.

A fost angajată la un ziar judeţean. După trei luni era în vârful ierarhiei jurnaliştilor. Şi cumnata şi soacra primeau felicitări pentru articole.

— Mi-a spus Nasta că dacă mai ai treabă cu revoluţionarii, rămâi fără picioare, îi zise într-o zi soţul. I-a interzis să mai semneze cu numele lui.

Viaţa de familie se transforma tot mai mult în coşmar. Soţul ei, prea slab pentru a face faţă cerinţelor serviciului şi tertipurilor şoferilor, cădea pradă alcoolului. Fusese bătut de un subaltern şi înainte de a expira termenul de urmărire penală a fost somat de director să-şi retragă dosarul dacă nu vrea să rămână fără serviciu. Făcea crize de isterie, îşi rupea hainele şi se lovea voit cu capul de pereţi. O considera vinovată pe ea pentru toate necazurile lui şi de două ori era să o strângă de gât. Părinţii nu au voit să-i ajute şi nici să accepte că fiul lor e bolnav şi trebuie tratat. Divorţase. Activitatea din presă o dezamăgi ca şi cea din fabrică. Aceleaşi meschinării, aceiaşi ipocriţi, aceleaşi manevre de culise.

Lucra acum ca profesoară de informatică. Laboratorul a fost amenajat într-o sală de sport şi nu era căldură. Stătea cu mănuşile pe mâini şi cu palton. Devenise colegă cu majoritatea foştilor profesori din copilărie. Încă din primele zile, avea să constate că şi profesorii sunt la fel ca oamenii pe care îi cunoscuse înainte şi sforile se trăgeau în fel şi chip. A scos o revistă pentru elevi şi unii dintre ei, încercau să o confişte, să publice articolele lor. Ba mai descoperi că munca elevilor şi creaţia este destul de des însuşită de dascăli. Inginerii nu erau acceptaţi decât la licee tehnice. Erau câteva posturi vacante şi a încercat să ocupe unul. Dar şi acestea în realitate erau ocupate de… inspectori! mai găsise un post de director în transporturi şi timp de doi ani a stat în aşteptarea fondurilor de la şomaj. Lucrase aproape voluntar şi absolvise şi nişte cursuri, dar fondurile nu veneau. Cum nu mai avea din ce trăi a renunţat.

Schimbările dese, apropierea de biserică îi aduceau experienţe noi. Devenea tot mai excentrică, tot mai inadaptabilă, mai ocolită de

oameni sau mai curtată de cei cu interes.

Era mereu la limita supravieţuirii, aşa cum o şi avertizase un călugăr.

Revenise în presă. Noua colaborare debuta cu un eveniment marcant. Oraşul se voia notat în „Guiness Book" cu o colivă uriaşă dedicată dacilor. Când a aflat scenariu evenimentului ce avea să urmeze i se părea că e opera unor minţi demente. Merse la biserică şi a trimis preotului printr-un băiat de la strană programul manifestării. Preotul, revoltat ieşi din altar furios şi aproape strigă:

— Ăştia şi-au pierdut simţul ridicolului!?

După ce mai schimbară câteva păreri, zise:

— Chiar de mă vor sancţiona, n-am să particip la aşa ceva!

Sarcina căzu pe colegul său. Mona scrisese un articol în numărul ce precedea evenimentul şi contrazicea teoriile unei istorii recent „fătate" de tot felul de personaje exotice. Aflase că sunt interesate de fapt de ce ascundea istoria prin munţii din jur, adică aurul dacic traficat prin cele mai îndepărtate zări şi ţări şi îl intitulase „Suntem urmaşi ai Romei". Unul din organizatori era localnic, un fost fotograf ce învârtea lumea pe deget. Era convinsă că şi acesta participase cu ani în urmă la complotul cu vrăjitori orchestrat împotriva ei ce-i periclitase chiar viaţa. Intrase în conflict publicistic imediat după debut, la moartea unei traseiste. Nu numai că avea vocaţie, cum spunea toată lumea, dar probabil că cineva de sus îi oferea prilejul să ajungă prima la subiecte fierbinţi. Aşa descoperi că un procuror acoperea o crimă morală, probabil tot prin vrăji, în care un contabil de primărie a fost trimis de o vânzătoare să se spânzure pentru a-l scoate vinovat de o delapidare însemnată. Vânzătoarea falsificase facturile şi cu martori mincinoşi, cu relaţii a reuşit să-l facă pe mort vinovat rămânând basma curată. Altă dată întâlni în parcul din oraş un profesor din Cluj care era un fruntaş al asociaţiei ortodoxe interzisă de comunişti, „Oastea Domnului" fiind chiar frate al unuia dintre primii conducători ai acestei mişcări. Aşa se întâmplase şi atunci. Urcând cu încă o doamnă într-o maşină de ocazie află de un accident groaznic în care îşi pierduse viaţa protagonista unui reportaj TV premiat recent. Proaspăt

venită în judeţ, nu cunoştea multe din tainele acelor locuri. Intitulase articolul „Ultimul traseu”. La culegerea textului s-au strecurat vreo trei greşeli, în care şi „autobuz” în loc de „automobil”. Fiind vorba de o staţiune, sigur greşeala a bulversat oarecum cititorii. Articolul a fost criticat dur de autorul reportajului premiat într-o publicaţie mai mult ocazională cu o viaţă extrem de efemeră. Ea nu cunoştea ziariştii din zonă. A aflat câte ceva despre persoana în cauză şi a considerat că nu merită nicio replică. Timpul însă avea să-i ofere multe prilejuri de răfuială. Fără studii, puţin cunoscător al limbii şi scrisului se erija mereu în profesor şi lider de opinie. Şi nu puţini erau cei ce i se ploconeau pentru te miri ce laude belicoase din partea impostorului, sau avantaje imorale într-un mod demn de piesele lui Nenea Iancu. Terfelise în mocirla lui chiar pe puţinii ziarişti respectabili, care în general făceau abstracţie de fenomen. Acest personaj cu un nume de vădită sorginte poloneză deţinea acum portofolii de şef peste daci şi toată istoria locului. Mona nu voia să-l supere, ci să arate că istoria nu poate fi mistificată peste noapte. Nu se aştepta ca acel articol pe care ea îl credea foarte cuminte şi puţin incendiar, să pună pe jar floarea cea vestită a personajelor zilei.

Cum în program nu găsi nici conferinţă de presă, nici centru de informare îl abordă în felul cel mai firesc pe cel mai consacrat dac şi organizator, crezând că s-a omis.

— Nu avem conferinţă, zise el. Avem mape pentru ziariştii acreditaţi. Voi nu aţi cerut acreditare…

Manifestarea începu cu depuneri de coroane şi cuvântări ale oficialilor.

Era amuzată de neglijenţa şefului ei. Îi despărţeu o sută de metri între redacţii, organizatorul fiind patronul unui post de radio ce agoniza ca toată media. Făcând împreună câţiva paşi se trezi într-un grup de doamne elegante.

— Doamna este autorea articolului! zise el.

Prezentarea provocă reacţii extrem de ostile oprindu-se chiar la pălăria ei de soare cu model de epocă. Observă că apariţia ei provoacă gesturi şi comentarii din cele mai neaşteptate din partea multor

persoane. O cunoştea toată lumea!… Se întâlni cu o fostă colegă.

— Am scris un articol că suntem urmaşii Romei şi toată lumea se uită la mine ca la urs! Nu mă gândeam c-o să am aşa succes!

Domnişoara rămase ca la fotograf, cu un zâmbet îngheţat pe buze.

— Nu-mi aduci şi mie ziarul?

După puţine cuvinte, fosta colegă îi mărturiseşte:

— Te rog scuză-mă, noi am venit pe bani, n-aş vrea să fiu văzută cu tine… O să am necazuri…

Întâlni un alt coleg cu care se cunoştea de mult.

— Alexandru e nume de dac?

Îi întâmpină întrebarea cu un zâmbet, fără cuvinte. A înţeles că nu e cazul să mai discute cu alţi ziarişti.

În sala Casei de Cultură se organiza un concurs despre istoria dacilor. Erau de faţă şefii mari ai manifestării. Preşedintele juriului era ungur cu funcţie importanta în istoria daco-romană. Mona nu scăpă prilejul să-i ceară părerea despre rostul manifestării şi se edifică asupra dorinţelor de schimbare în materie de istorie. Se aşeză în primul rând şi nimeri lângă domnul Alex, un actor de revistă cu priză la public.

— Mă bucur că am ocazia să vă întâlnesc, zise jovial Mona cu intenţia să culeagă o replică de duh din partea domnului actor. Suntem conjudeţeni…

— Doamnă, eu cu dumneavoastră, nu am ce discuta! spuse tăios actorul.

Rămase puţin surprinsă, dar cu ceva vechime în meserie nu se lăsa.

— Ce părere aveţi de numele dumneavoastră? E dac sau roman? continuă ea.

— Doamnă sunteţi obraznică! zise el furios cu faţa roşie.

Alt domn, ce împăreţea peste organizatori precum tizul al cărui nume purta, pe meleaguri franceze în gloria unor veacuri trecute, interveni ferm:

— Doamnă, vă rog să plecaţi de aici! Sunt locuri rezervate (lucru

nemarcat în vreun fel) şi noi suntem bărbaţi însuraţi! Vom fi filmaţi şi nu vrem să apărem în compania doamnelor!

Nu se mai putu abţine şi pufni în râs. Sponsorul nu se lăsă mai prejos!

— Aa, şi dumneavoastră aveţi tot nume de dac! zise ironic către cel al cărui nume evoca poetul de la Pontul Euxin şi era se pare şeful unei reţele de restaurante din Braşov…

— Doamnă, şi eu sunt însurat şi nu vreau să fiu filmat în compania dumitale! Hai, ia-o din loc! Dacă voiai să scrii, trebuia să mă cauţi să stăm de vorbă!

Asta chiar o revolta. Cum îşi permitea asemenea mojicie?… Nu el era de vină. Ci, colegii! Breasla din care făcea parte şi ea…

— Cum adică, să scriu ce vor muşchii dumitale?

— Hai, spală puţina că te iau de o aripă şi te dau afară!

Nu-i era frică, mai trecuse prin asemenea momente dar plecă să nu provoace un scandal. Avea ce să scrie, mai mult decât ar fi dorit! Oricum ea nu stătea într-un singur loc. Căuta mereu să observe ce se întâmplă.

Descoperi că era o logistică uriaşă antrenată în eveniment. Coliva se afla într-un cort al armatei. Dădu o raită pe-acolo şi încercă să stea de vorbă cu bucătăresele care o păzeau, dar şi acelea refuzau să vorbească cu ea şi sesiză uitătura lor piezişă, plină de ură. Doamnele pe care le văzuse la început erau se pare scriitoare. Una din ele avea să o audă vorbind la radio după mai mult timp, debitând nişte prostii monumentale şi i-ar fi zis: „Dacă tăceai, scriitor rămâneai!”

Lângă catedrală se amenajase scena. Era ziua de pomenire a lui Ştefan cel Mare şi sfânt şi aici se sărbătorea Decebal, nu în spiritul lui Zalmoxe, ci o amestecătură de satanism şi creştinism cu care nu avea nimic în comun. Cântece de toate felurile, în toate stilurile, sonorul la nivel ridicat, să fie auzit şi în împrejurimile oraşului. Folclorul era la mare preţ în ultimii ani. De unde atâta energie pentru atâtea distracţii? Se adunară unsprezece preoţi din oraş şi din satele învecinate care să sfinţească pseudo-coliva făcută dintr-o compoziţie aiurită, ce nu avea nimic cu tradiţia şi canoanele ortodoxe. Venise şi un trimis din partea

Episcopiei. Când începu slujba, staţia amuţi, lucru ce avea să fie pomenit în predicile de a doua zi.

Întâlni un preot din împrejurimi:

— Săru' mâna părinte. Doamne-ajută daco-mania!

Un zâmbet dulce-amar se ivi pe chipul preotului. Umilinţă, revoltă, neputinţă…

— Într-adevăr, daco-manie este…

Vechile personaje reveneau în alte ipostaze. Într-una din zile şeful o trimise să facă o anchetă într-un scandal. Apăruse deja o notă în ziar şi Mona avea să afle că este o dezinformare dată probabil cu girul poliţiei. După o documentare de jumătate de zi descoperi aceeaşi reţea de crimă organizată care o scotea din presă în urmă cu mai mulţi ani. Apăruse un protagonist nou. Fiul capului de reţea şi nepotul lui Moţoc, despre care ştia că duce o viaţă destrăbălată, de mafiot. Nu avea nici mijloace tehnice, nici de protecţie să poată face o asemenea anchetă, fiind împotriva celor ce o comandaseră. Regizaseră un scenariu în care au bătut trei patroni şi tot ei erau acuzatorii. Un concurs de împrejurări le dădea acum scenariu la iveală.

Se afla în faţa capului reţelei. Un fost ofiţer de securitate, acum la pensie. Avea ochii albaştri. Părea un bărbat încă frumos. Crimele lui din vremea partidului erau cunoscute în zonă. Era acum patronul unor baruri şi restaurante.

— Îmi pare rău, dar nu mă pot ocupa de cazul dumneavoastră…

Tăcea şi după un schimb de câteva cuvinte Mona dădea să plece.

— Dumneavoastră sunteţi Mona Tristan? Întreba gânditor.

Mona îl privi drept în ochi. O cunoştea… De fapt ştia că o cunoaşte:

— Da, eu sunt.

Nu ştia ce ar fi vrut să spună privirea aceea albastră ca cerul în trupul unui criminal odios, după cum ştia că este. O lăsă în jos ca un gest de resemnare. Poate că era momentul unui bilanţ… Mâna lui dreaptă, cumnatul pe care îl făcuse din strungar colonel, Moţoc, putrezea de câţiva ani în mormânt. Iar altul îşi îngropase fiul la 30 de ani. Cumnata văduvă şi primăriţă, pierdea totul la jocuri de noapte. Şi

doi nepoţi cu leucemie…

Îşi amintea adesea şi îi dădea dreptate unei unguroaice bătrâne pe care o cunoscuse la angajarea ei în fabrică, când abia devenise majoră:

— Nu doreşte schimbare! Cure schimbe, scaune nu schimbe!

Axa

Când începea un desen, medita asupra liniei imaginare în jurul căreia se adunau rând pe rând tot felul de figuri geometrice, şi cum cucerind încet cu creionul fiecare milimetru ajungea să poată desena un motor sau o maşină. Liniile o fascinau din primii ani de gimnaziu, când vestea despre talentul ei matematic, avea să străbată ani la rând meleagurile natale. Parcă vedea cum fiecare punct se dilată, explodând în alte mii şi mii de alte puncte până cuprindea tot Universul.

S-a măritat în cele din urmă cu un coleg, dar tot fără multă tragere de inimă. L-a acceptat de prieten numai să scape de altul, cu toate că era dintre cei mai frumoşi băieţi din an şi fetelor le cam plăcea. Dar, nu mai reuşi să se despartă de el, mai ales după ce îl ajutase să treacă de examenul de stat. Ar fi preferat să poată pleca în străinătate, să se înscrie la vreo bursă. I-ar fi plăcut să poată lucra în cercetare sau în presă. Părerea proastă despre bărbaţi au făcut-o să se ferească de acest pas şi până la urmă se vedea fără scăpare. Odată tot trebuia făcută! Colac peste pupăză descoperi că avea să dea peste o familie dificilă, după ce descoperise mai întâi că viitorul soţ avea toate metehnele posibile pe care reuşise să i le ascundă mult timp, până când era prea târziu să dea înapoi. Faptul că era însărcinată iar tatăl foarte nerăbdător să-şi perpetueze stirpea, îi dădea într-un fel aripi, trecea uşor peste dificultăţile create la nesfârşit de el, şi credea că va fi biruitoare şi de această dată. Accepta situaţia, căuta să se adapteze, să reziste, să-i ofere soţului ei toată pasiunea şi energia de care era în stare, sperând că undeva, pe noul drum stă în aşteptare fericirea absolută. Ca orice femeie nu realiza ce multe avea să pună în spinarea plăpândei fiinţe ce nici nu venise pe lume. Toată fericirea se aduna în zbaterea aceea uşoară din jurul buricului, unde obişnuia să-şi ducă mereu mâna şi să-i încredinţeze în tăcere toate secretele, toate

speranţele. De câteva ori, noaptea se trezi înspăimântată de genunchii primiţi în burtă de la bărbatu-său. Ţipătul ei speriat îl trezeau şi o vedea plângând:

— Oo, scuză-mă te rog, iartă-mă, zicea el luând-o în braţe.

Îi cuprindea burta cu palmele şi o ţinea aşa până simţea în mâini bătaia uşoară a fiinţei ce de zidea între ei şi avea să-i lege pentru totdeauna.

Venise de aproape două luni în casa socrilor. Peste tot era mizerie şi o aglomerare de lucruri, neînchipuit de mare. Muncea din răsputeri să o pregătească a primi minunea ce avea să se întâmple înaintea Crăciunului, pe la jumătatea lunii decembrie. Avea foarte mult de spălat şi inhala aburi de clor şi detergent. Trecea peste toate nemulţumirile zilnice pe care i le aducea soţul şi soacra. Îşi cheltuia cu generozitate salariul trimis de sora ei, sperând că aşa va mulţumi pe toată lumea. Plătea totul, întreţinerea, telefonul, mâncarea. Tot ea adusese maşina de spălat, frigiderul. Soţul îşi termina salariul în două-trei zile. Dacă nu ar fi fost cheltuielile mari, ar fi putut să-şi cumpere mobilă cu banii primiţi.

— Sunteţi obligaţi să o ajutaţi pe Zoe. Voi aveţi bani. De-aia l-am făcut, să nu fie ea singură, îi zicea soacra.

Mona acceptase să suporte şi cheltuieli suplimentare numai să aibă linişte. Termenul trecuse şi rudele începeau a cârcoti.

— Să vedem până la urmă a cui o fi, comenta soacra, ştiind că ea rămase singură imediat după ce a aflat că era însărcinată.

— Arată cu o lună mai mic, zicea medicul când o punea la ecograf.

Abia peste două săptămâni, într-o seară, înaintea Anului Nou simţi că îi curge ceva cald şi fugi la baie. Îşi puse repede un prosop şi un lichid verde se scurse pe el.

— S-a rupt apa! Hai repede la spital.

Avea o sacoşă pregătită, spitalul era după câteva blocuri.

Moaşa de gardă o consultă, îi făcu internarea şi îl expedie pe nerăbdătorul tătic.

O duse într-un salon şi îi făcu injecţii. Era singură şi se aşeză în

patul alăturat. Din când în când o asculta cu o pâlnie.

— Simţiţi copilul? o întrebă ea.

Mona răspunse afirmativ.

— Dacă vi se pare ceva deosebit anunţaţi-mă. Trebuie să apară durerile, într-o oră ar trebui să înceapă travaliul.

O mai ascultă de câteva ori şi o asigura că lucrurile merg bine. Spre miezul nopţii îi mai făcu o injecţie.

— Am vorbit şi cu domnul doctor, a mai spus ea. E în concediu, dar probabil o să vină mâine dimineaţă.

Moaşa o asculta tot mai des şi Mona se străduia să nu adoarmă. Durerile nu mai veneau. S-a făcut dimineaţa şi moaşa a plecat. A venit alta, o ascultă, se uită pe prosopul pătat şi plecă crispată. Pe hol începuse o gălăgie foarte mare. „Se ceartă de la prima oră" îi trecea ei prin gând. Uşa se deschise şi mai multe femei îmbrăcate în alb dădură buzna în salon.

— Urcaţi-vă pe masă doamnă! zise una din ele. După ce o controlă zise alarmată:

— Dilataţie zero! Lichid nu, pulsul slab, de ce trebuie să se întâmple chiar azi?!

A doua zi era revelionul. Toată lumea agitată pentru sărbători, numai de o naştere cu probleme nu le ardea. Veni soţul.

— Mi se pare că ceva nu e-n ordine. Asistentele s-au alarmat şi doctorii nu sunt aici.

— Fii liniştită, o să fie bine.

După plecarea soţului a venit o asistentă:

— Doamnă, o să fiţi operată la ora două. Şefa vine la zece şi o să vină şi domnul doctor. Dacă vi se pare că nu mai mişcă copilul, anunţaţi-ne.

Mona a cerut să dea un telefon şi sună la socri.

— O să fiu operată la două.

— Ştim, am fost anunţaţi, îi zise socrul.

Îşi făcu apariţia doctorul:

— Ia să văd şi eu prosopul acela, e chiar aşa de alarmant cum zic doamnele?... Probabil are cordonul înfăşurat în jurul gâtului.

Amândoi medicii o văzură din nou la ecograf, amândoi au fost de părere că ar fi o fetiţă, dar nu puteau fi siguri. Ar fi fost după dorinţa ei.

Începu operaţia. O asistentă la capul ei îi vorbea şi căuta un loc pentru perfuzare.

— Toate persoanele care n-au vene sunt predispuse la operaţii, comentă ea… Toată familia e aici. Şi socrii, şi d-na profesoară cu fetiţa.

Nu dură mai mult de zece minute, până când auzi:

— E totuşi băiat…

— Cordonul dublu înfăşurat! Bine că nu s-a declanşat travaliul! E deja slăbit. N-ar fi rezistat.

— Ce copil frumos! zise cineva.

Auzi strigătul de venire pe lume al copilului şi se simţi copleşită. Era salvat! Dumnezeu o ascultase, se rugase atât de mult… Ochii i se umplură de lacrimi.

Strigătul copilului nu era puternic, dar a pătruns în holul unde timpul aştepta. Bucuria îi cuprinse pe toţi. Un alt medic veni cu un coşuleţ arătându-le minunea abia petrecută:

— Felicitări! Aveţi băiat, îi zise doctorul proaspătului tătic şi plecă cu copilul spre incubator.

Bucuria avea să destindă chipurile crispate de aşteptare, dar în sala de operaţii, problemele se aflau la început.

— A scăzut tensiunea!

— A ieşit perfuzia!

— Stăm pe loc! zise şefa. Hai rezolvaţi repede…

Asistenta căuta iar o venă şi în cele din urmă găsi un loc să pună perfuzia. Tensiunea a revenit şi medicii şi-au reluat treaba întreruptă.

— Vai ce artistic lucraţi, îl lăudă şefa pe medic.

Operaţia dură vreo două ore. Mama a fost dusă într-o rezervă. Intră bunicul şi o sărută:

— Îţi mulţumesc că mi-ai dăruit un moştenitor!

Rând pe rând veniră să o felicite rudele. Infirmierele veneau din când în când să vadă ce face, ca şi asistentele. Toată lumea spunea că e un copil foarte frumos ce nu a văzut spitalul, acesta fiind înfiinţat de

vreo opt ani. Chiar dacă era convinsă că aprecierile sunt exagerate, conchidea că lucrurile erau totuşi aproape de adevăr. Nu avea voie să doarmă şi nici să ridice capul. Când interdicţia a expirat i-a fost adus pruncul. Pielea încreţită în jurul ochilor şi zbârciturile de pe frunte, năsucul parcă era de bătrân, bărbia ca cea a soţului, o surprinseră pe Mona şi se îngrijoră. Nici nu pricepea de ce zice toată lumea că este frumos. Şi remarcaseră că seamănă bine cu taică-su. După câteva zile Mona era de acord că aprecierile erau reale. Încreţiturile au dispărut şi copilul era o frumuseţe. Dar ea l-ar fi iubit şi dacă nu ar fi fost frumos.

A doua zi i s-a spus că poate să se dea jos din pat. De revelion, soţul a venit cu o sticlă de şampanie. Începuse să ningă pentru prima dată. La miezul nopţii o chemă la geam să vadă focurile de artificii.

— Se zice că e singurul oraş din ţară unde se face asta, zise el. Este o fabrică pentru explozibile aici în oraş şi probabil de acolo a început.

Vedea un şir de castani peste care ningea cu fulgi mici, apoi mai mari. Şi deodată cerul a început să se umple de stele şi oraşul vuia de strigăte şi chiote.

A doua zi o dureau sânii. A fost chemată la sala de nou născuţi să alăpteze. Copilul plângea într-una şi infirmierele îi dădeau lapte stors în sticle de alte mame. O asistentă îi masă sânii şi o durea îngrozitor. Făcuse febră.

— O să ai lapte cât pentru tot spitalul îi zicea ea. Află că copilul plângea întruna. Alăptarea se făcea la trei ore. Aştepta să fie alăptaţi ceilalţi copii şi îi dădea cu sticla la sfârşit. I s-a făcut tratament. Trebuia să tragă laptele cu pompa din sâni şi durerile erau mari.

— Trebuie să căutaţi lapte praf în farmacii până vă revine laptele, i s-a spus la plecare.

Copilul mânca foarte puţin şi des, din oră în oră. Căută în carte şi aflase că avea simptomele de copil postmatur.

Soţul aduse un prieten cu maşina şi cu logodnica lui ca moaşă. Trusoul era pregătit de mult.

— Ce-a trebuit să aduci maşină pentru o sută de metri? zise ea amuzată.

Toată familia o aştepta.

— Bine-ai venit acasă zise bunica luându-şi nepotul în braţe.

A doua zi fericirea se transforma în coşmar. Abia operată, mama muncea ca o sclavă, soacra o batjocorea cu orice prilej, soţul sărbătorea la nesfârşit. Nu suporta plânsul copilului, aşa că dormea separat, într-o altă cameră. Nici nu apucau să stea de vorbă. Dimineaţa îi pregătea pachetul. Venea târziu, noaptea beat şi se culca. Timp de o lună, nu a avut măcar o oră de somn, laptele l-a pierdut definitiv în prima zi petrecută acasă cu copilul. Remarcau şi vecinii.

— Biata doamnă, ce viaţă are!

Copilul creştea frumos, ca la carte.

— De zece ani de când lucrez aici e al doilea copil cu dinţi la trei luni.

Începuse a silabisi şi la şase luni spunea câteva cuvinte bisilabice. Mama însă avea dureri mari de spate. A spus de mai multe ori că va pleca dar nu a fost luată în seamă. Îşi pregăti o geantă de voiaj mică cu câteva lucruri. Ceruse un împrumut de la CAR. Îşi anunţa plecarea şi cu o zi înainte dar nu era crezută. De dimineaţă a spălat pe cât posibil toate lucrurile, ca nu cumva soacra să se plângă că are de lucru din cauza ei. Cu două ore înainte de plecarea trenului se pregătea să iasă din casă. Atunci s-au alarmat şi începeau a se jelui. A sunat la fabrică după soţ spunându-i să vină acasă. I-a condus la gară…

S-a întors după ce îşi cumpărase garsoniera din Braşov şi i s-a acordat şomaj la cerere. Mulţi s-au bucurat că-i părăseşte.

Până la şase ani când and a fost nevoită să divorţeze şi-a crescut aproape singură, copilul. După aceea bunicii au început să-l atragă până când, la doisprezece ani au reuşit să i-l ia definitiv. Avea să înţeleagă într-o zi că îl iubise mai mult decât pe Cel ce i l-a dăruit, făcând din el un idol. Dumnezeu voia să o vindece de păcat şi să o facă să-şi corecteze greşeala.

Gunoaiele istoriei

— Vă rog să aveţi grijă dacă găsiţi ceva documente, să le predaţi la muzeu. S-ar putea să fie de valoare pentru istoria oraşului.

— Am predat câte ceva. Luaţi cartea asta, am păstrat-o

pentrudumneavoastră. Dacă vreţi, veniţi să luaţi lemnele din curte, să pot face curat zise ea.

Mona se duse cu o căruţă şi a făcut vreo două transporturi. Stâlpii de stejar ai porţii ce se dărâmase nu demult erau încă tari, doar o parte la suprafaţă se degradase. Erau şi obiecte de mobilier vechi, găurit de carii, câteva lăzi foarte grele şi solide. A început a strica vreo două dulapuri cu sertare şi o cuprinse regretul când a văzut că le-ar fi putut folosi, erau foarte tari.

— Am să ard un secol de istorie, zise Mona.

— O să ţină de cald, comentă moştenitoarea.

Se gândea la utilitatea lor de altă dată, la oamenii care au atins acele lucruri. Marii unioniştideputatul Aurel Vlad, ajuns ministru mai târziu în primul guvern al României Mari, protopopul Moţa şi fiul lui, Ioan Mihu, Maniu, Dominic Stanca. Casa situată în centrul vechi a oraşului, faţă-n faţă cu un vechi cinematograf, aparţinuse unui preot greco-catolic ţărănist, primar în perioada de după război. Era şi profesor de biologie, înfiinţase prima fabrică de plante medicinale din ţară şi a construit o biserică. Puşcăria nu l-a ocolit.

Fiica, profesoară de biologie, defuncta înmormântată cu câteva zile înainte nu reuşise să primească nici măcar o acţiune onorifică de la cei ce au pus stăpânire pe fabrică. Când edilii voiau să scoată bordura de granit galben de pe străzi ea s-a opus. Era o emblemă a oraşului şi a reuşit să impună păstrarea bordurii în zona centrului vechi.

O vizita uneori pentru vreun articol privind istoria oraşului sau să vadă ce mai face. Reuşise în primii ani după revoluţie să redea o parte din memoria locului. Îşi ducea greu bătrâneţea printre amintirile unei lumi dragi – pianul la care mai cânta uneori, portretele regelui şi cele de familie, documente vechi, colecţii de ziare. Nu o lăsa pe fiica ei să-i facă curat.

— Uite aici era o poză de la expoziţie, arătând găurile din colecţia unei publicaţii ce apărea cu un secol în urmă. Am împrumutat colecţia la un profesor universitar care a făcut monografia omagială a oraşului şi a decupat mai multe poze. Mai târziu am descoperit…

A avut noroc să nu fie scoasă afară din casă cum s-a întâmplat cu

fostul ministru. Mona a fost nevoită să petreacă câteva zile în încăperea ce-i servea de birou marelui erou ce făcuse un serviciu imens neamului. Se sfârşise de mult în închisoarea de la Sighet şi nu se ştia unde i se odihnesc oasele. Casa a fost ocupată de un miliţian şi activişti de partid.

Moştenitorul a umblat cincisprezece ani în justiţie pentru recuperarea proprietăţilor. Cumpăra procesele cu mărci de la vechii şi noii judecători, să-şi redobândească drepturile de proprietate.

O lăsase să ocupe o cameră singura eliberată şi să încaseze chiria. Era iarna în februarie şi foarte frig. Nu avea nici curent, se folosea de lumânări. O lăsase să se instaleze în birou până va putea să-şi amenajeze camera. A doua seară, nu putea intra în birou. În orificiu pentru cheie cineva a introdus cioburi mici de sticlă. S-a întors târziu de la serviciu şi nu avea nici unde să doarmă. Lângă uşă se vedeau pe zăpadă urmele de la încălţămintea făptuitorului. Merse la poliţie şi reclama situaţia, dar nu a fost primită spre rezolvare, considerându-se că nu are nicio calitate îndreptăţită pentru a reclama asemenea fapt.

Cunoştea o profesoară de muzică ce stătea în apropiere. Era pe la zece, oră târzie pentru o seară de februarie. Îi povesti întâmplarea şi se bucură de un ceai cald şi o felie de pâine cu margarină.

— Crede-mă, nu te pot servi cu altceva, suntem într-o situaţie disperată! Abia ne descurcăm cu mâncarea. Am girat pe cineva la bancă şi a fugit în America. Suntem înnebuniţi.

Îi dădu o şurubelniţă şi o pătură. Pe la miezul nopţii reuşi să intre în birou. Din fericire uşa de la intrare fiind la stradă era dublă, a doua putea fi asigurată. II Dar, îi era teamă să petreacă noaptea acolo. S-a dus în camera ce-i fusese destinată câteva luni. Era la etaj. Se bucura că avea lumină din stradă şi era mai cald decât în birou. Îşi aşternu pătura pe jos şi dormi îmbrăcată.

Chiriaşii o urau şi vorbeau urât cu ea. Ştiau că urmează să evacueze apartamentele şi nu mai plăteau chiria de câţiva ani. Nu ştiau cine a fost proprietarul şi nu-i interesa. I-a lăsat în pace şi după vreo două luni, relaţiile s-au îndulcit. În cele din urmă chiriaşii au primit

locuinţe în case abandonate şi primăria le-a oferit ajutor să le renoveze.

În urmă au rămas gunoaie, o curte plină de acareturi şi coteţe, parchetul putred, o ruină. Pe un perete se afla o placă memorială. Multe din casele străzii erau de patrimoniu, cu o arhitectură impunătoare ce au învins vitregiile vremurilor. Pereţii exfoliaţi parcă plângeau după strălucirea şi frumuseţea trecutului, bucuriile, tristeţile şi urâţeniiile ce le ascundeau de ochii trecătorilor ce… nu scriu niciodată istoria…

Viaţa pe jumătate

Desenul căpăta forma unui melc Viteza maşinii şi spaţiul de oprire. Timpul de reacţie, axa. Ne învârtim toţi ca într-un malaxor. Îşi aminti fragmentul unei predici în biserică:

— Aşa leagă Dumnezeu lumea: bărbatul cu femeia, bogatul cu săracul, sluga cu stăpânul, cel sănătos cu cel bolnav, cel tânăr cu cel bătrân, cel învăţat cu cel neînvăţat…

Nimic nou. Aceiaşi Adami, aceleaşi Eve, aceiaşi Abeli şi Câini, aceleaşi legi şi porunci, aceeaşi farisei şi Iude, aceleaşi lupte pentru plăceri, putere sau bani… „Şirag de păcate omeneşti istoria încheagă!”. Acelaşi Adevăr. Acelaşi întuneric! Omul şi… ne-omul!

Îşi aminti titlul unui editorial: „Buricul”. Buricul arată şi el ca un melc. Şi zgândit să tălmăcească vorbele acelea auzite des: „buricul pământului”. Cui i-o fi trecut prin cap să rezume toată filosofia lumii în cele două cuvinte?

Nu-l vizitase de mult pe Patriarh. Era un contemporan şi apropiat al părintelui Arsenie Boca. Preotul bătrân ce biruise lumea în temniţe era ca de obicei în biserică. Îi sărută mâna şi începu a-i povesti ce a mai scris… Venise pentru un interviu.

Purta cu el istoria unui secol – din primul deceniu, până la cel de al zecelea şi peste el. Era duhovnic pentru episcopii şi mitropoliţii din zonă şi unul dintre ei l-a numit „Patriarh”. Avea vreo doisprezece ani de puşcărie sub trei dictaturi. Abia se mai putea ţine în picioare şi câţiva dintre ucenicii de suflet îl purtau la evenimentele importante. Predica lui înflăcărată se revărsa ca un fluviu peste mulţimile ce

veneau să-l asculte. Îşi povestea păţaniile pentru a da pildă celor tineri.

— În închisoare am fost cel mai aproape de Dumnezeu. Acolo am depus cele trei voturi – sărăcia, ascultarea şi castitatea… Generaţia mea s-a sacrificat pentru Hristos. L-a mărturisit. Să nu vă fie frică…

A ridicat prima biserică în regim comunist şi patriarhul de atunci i-a trimis în secret un veşmânt. Fiica medic a fost obligată să divorţeze din pricina tatălui. Ieşise la pensie şi îl îngrijea pe bătrânul părinte rămas văduv. Îl interna în spitalul din oraş, să-i schimbe sonda ce atârna de el. La patul lui era un continuu pelerinaj. Bolnavii din salon erau nedumeriţi de mulţimea de oameni care venea la bătrân. Dumnezeu a rânduit ca ultima aniversare să o petreacă în spital. Două zile şirul vizitatorilor a fost neîntrerupt.

Mona venise să mai scrie ceva despre părintele.

— Vrei să faci bani pe spinarea mea?

Acceptase până la urmă să-şi reia colaborarea la ziar. Duhovnicul i-a cerut să slujească Biserica în presă. A început să-i spună ce probleme are.

— Am refuzat iar un val de pretendenţi.

Abia scăpase de inginerul care o ceruse de nevastă, uitând că încă nu e divorţat. O minţise ca şi ceilalţi. Îi spunea gazdei că nu vrea să mai vadă bărbat în casă.

— Trebuie să ai grijă să nu refuzi un om trimis de Dumnezeu. Dacă întâlneşti un bărbat care să preia greutăţile materiale, să-ţi accepte copilul, atunci e în planul Lui.

— …Ar mai fi unul foarte bogat pe care aveam de gând să-l refuz.

— Trebuie să ai o discuţie cu el. Poate fi un Zaheu care a strâns avere şi i se dă o şansă pentru mântuire.

Trăise o vreme într-o lume plăsmuită din cărţi. Utopică. O cunoscuse apoi de la alţii, scriind despre ei. Apoi mai mulţi ani se rupse de ea ca un sihastru. Intră fără voie în vârtejul ei ameţitor. Acum trăia experienţele altora.

Cărţile lui Arsenie Boca o lămuriră. Omul e jumătate bărbat, jumătate femeie. Doar în cuplu se pot realiza amândoi. Într-o unire

binecuvântată de cer care rodeşte copii şi nu altfel.

— Poate ne facem neamuri, zise ea gazdei. Patriarhul a spus că trebuie să discut cu Ghiţă. Poate e planul lui Dumnezeu să mă mărit cu el.

Bătrâna rămase ca trăsnită, de parcă s-ar fi abătut asupra ei o nenorocire…

— Niciodată! strigă ea spre stupefacţia Monei.

De când aflase că vărul ei bogat îi face curte, tot timpul o provoca la discuţii legate de Ghiţă.

— Hai lasă, că te măriţi cu el îi zicea cu glas mieros. O fi partea ta. Voiam să te luăm să mergem la neamuri şi să vă vedeţi.

— Nu mă mărit cu nimeni! Ce, am căpiat? Puteţi să-i spuneţi să-şi ia gândul!

O făcea să-i spună tot felul de amănunte legate de el şi o încuraja mereu. Vestea că vrea să-l caute acum parcă o opărise. Abia acum îşi dădea seama că o jumătate de an o urmărise şi a tras-o tot timpul de limbă.

— Cum? Tu săracă să te ia? Nici să nu te gândeşti! Are neamuri! Cum să te ia pe tine!… Nu ai ce căuta la el!

Nu-l mai întâlnea. Atitudinea ostilă a găzdoaiei o intriga. Era nedumerită şi nu ştia cum să procedeze. Poate era mai bine să lase totul baltă, la voia întâmplării… Înainte îi ieşea tot timpul în cale. Se trezea cu o mână de bărbat pe după gât, altă dată i le puse la ochi.

— Când vii la mine să faci reportaj? o întreba încurcând-o, luând-o prin surprindere. Era mai simplu să întrebe ea ca reporter. Îl cunoştea de când se îmbolnăvise de plămâni şi cumpăra de la el lapte de capră. Îl aducea un şofer şi pe el l-a văzut numai o dată. Într-o zi a fost oprită de un bărbat pe stradă:

— Ce faci? La mulţi ani! zise vesel sărutând-o pe obraji. Unde stai?

Îi trebui câteva clipe să-şi amintească de el.

— Nu vrei să vii la mine?

„Ăsta-i nebun!? se gândea ea. Ce-ar zice nevastă-sa?”

— …Păi… E greu cu naveta… găsi un pretext. Să vă dau o carte

am scos-o recent…

Publicase a doua plachetă de poezii religioase, dedicată fiului ei.

O intriga familiaritatea cu care îi vorbea, dar o puse pe seama tradiţiei. Mai erau oameni care i se adresau de parcă ar fi fost prieteni de când lumea şi pe care nu-i cunoştea.

Când reluase colaborarea la ziar s-au întâlnit la aniversarea de o sută de ani a unchiului lui.

— Oo, a venit şi doamna controloare! spuse entuziasmată fiica sărbătoritului.

Mona îi făcu semn să tacă.

— Şşşt! Sunt ziaristă! îi şopti ea să nu fie auzită de armata de reporteri şi cameramani de la judeţ, prezenţi la eveniment. Doar doi-trei mai cunoştea dintre ei, restul erau noi.

Ghiţă o întâmpină iar jovial. Au stat puţin de vorbă şi ea s-a retras repede cu gândul că poate riscă să fie păruită de muiere.

Venise cu patroana unei edituri, rudă cu centegenarul. La oraş ceru să-i dea şi ei două-trei poze.

— De ce nu te măriţi cu Ghiţă? N-a fost însurat niciodată, şi are peste un miliard la bancă. V-am văzut stând de vorbă… N-are multă carte, dar a fost maistru…

Mona rămase perplexă.

— Nu e însurat?!… De aia îmi face curte?! Nu pricepeam ce vrea… Credeam că are nevastă!…

Seara îi spuse gazdei…

— Azi am aflat că mai am un pretendent… ăla de la care luam lapte. Îmi face curte şi mă tot cheamă să fac reportaj cu caprele. Cică are un miliard la bancă.

— Ghiţă? ăla e văru-meu!… zise bătrâna ca arsă. De când te curtează?

De atunci glumele pe seama miliardarului erau la ordinea zilei, atât la editură cât şi la gazdă. Nu şi-ar fi închipuit că într-o zi, aveau să se transforme în realitate. Una destul de crudă.

Primise citaţie de la poliţie. Era chemată pentru pensia alimentară.

— Nu vreau să mă apăr! Daţi drumul dosarului… Sunt o mamă rea, denaturată şi merit să fac puşcărie, spuse ea cu vocea sugrumată de lacrimi.

Se şi vedea în penitenciar. „Trebuie să ajung şi acolo… Să văd şi să trăiesc viaţa în toate ipostazele ei…”. Prietena ei de biserică, sora Maria i-a zis preotului:

— Părinte, ce să facem cu sora, spune că merge la închisoare, pentru pensia alimentară.

— Doamne fereşte! Nu se poate! Trebuie să vă apăraţi! Doar nu aveţi serviciu…

— Şi acolo trebuie oameni. Şi acolo e viaţă. Şi acolo pot să scriu… zise Mona.

— Nici să vă gândiţi la asta!

Înainte de plecare îl opri să vorbească despre Ghiţă:

— Nu l-am mai întâlnit pe bărbatul acela. Cum să fac? Să-i scriu o scrisoare?

Întreba mai mult să se dezlege de sarcina dată de Patriarh. Altfel, nu-şi făcea nici cea mai mică iluzie. Răspunsul preotului o consternă:

— Nu. Nu-i scrieţi! Vă duceţi la el acasă! spuse preotul pe un ton ferm.

— …Nu pot face asta! Mă cunosc oamenii!… a răspuns ea uluită.

— Şi ce-i cu asta? Or să vorbească trei zile şi o să le treacă…

— Vă daţi seama ce o să iasă?

— Nu aveţi altă cale. Va trebui să-i puneţi trei condiţii: fără concubinaj, vă continuaţi misiunea în presă şi plata pensiei.

A fost chemată la parchet. O doamnă o aştepta. Mona, răscolită în amintirile celor mai adânci dureri ale vieţii ei, nu-şi putea opri lacrimile ce de o vreme le credea secate.

— E aici la arhivă toată povestea., zise ea. Nu mai am alte dovezi, nu vreau să mai caut altele. Sunt gata să plec la puşcărie…

Îi arăta un dosar în care adunase toate documentele procesului.

— Dacă vreţi să citiţi romanul, e aici…

— Vă rog să vă liniştiţi şi să mă ascultaţi, zise procuroarea.

Adunaţi-vă şi meditaţi la ce vreţi să faceţi. Nu adăugaţi încă o suferinţă copilului dumneavoastră. Destul că a fost îndepărtat de mamă. Nu va folosi nimănui. Pot să ştiu ce s-a întâmplat de când aţi pierdut procesul?

— M-am îmbolnăvit şi am pierdut serviciul…

O săptămână întreagă s-a gândit la întâlnirea ce va urma. Trăise ani mulţi departe de bărbaţi, sperând că-şi va reface familia. Când a primit în sfârşit o cerere a eşuat. Din nou era dezamăgită de bărbaţi. De ce să-şi facă iluzii? Alte păcate?

Îşi pregăti minuţios vizita. Era convinsă că el nu va primi condiţiile. Aşa sunt toţi bărbaţii. Ar fi dat orice să nu facă asta. Şoferul care îi aducea laptele, era văr cu el. Se urcase în autobuzul lui:

— Merg să fac reportajul promis, zise ea zâmbind.

Vedea că nu-i pică prea bine. Îi spuse totuşi cum îl poate găsi.

Era cu căruţa pe malul râului. Aduna lemne. Surprins desigur veni spre ea bucuros.

— Ei, ce faci, ai venit pe la noi? Ai treabă prin sat?

— Nu… spuse ea cu jumătate de gură. Am venit să… să-ţi spun ceva… să fac reportajul… Nu stau mult… se fâsticea ca un copil prins cu o şotie.

O strânse în braţe şi o sărută.

— Ei, hai că vorbim acasă.

O ajută să se urce în căruţă. Când coborî o luă iar în braţe. O invită într-o cămăruţă mică ce servea de bucătărie. Era cald.

O ajută să-şi de jos haina şi o strânse iar la pieptul lui. Mona nu ştia să facă faţă situaţiei. O săptămână a ticluit toate scenariile posibile şi niciunul nu semăna cu ce se înrâmpla acum. Îşi luă inima în dinţi şi se desprinse de el.

— Sunt trimisă la tine de doi preoţi, îi spuse pe un ton grav. Am să-ţi pun o întrebare şi în cinci minute plec! Dar, parcă nu credea nici ea ce spune!

— Stai, linişteşte-te, zise el calm. Bea puţin vin… continuă vesel turnând în pahar.

— Nu vreau să complic lucrurile! Dacă mă vrei de nevastă, cu

acte în regulă, continuăm, altfel nici vorbă! Trebuie să-mi achiţi pensia alimentară şi să mă laşi să lucrez la ziar în continuare. Asta e tot ce am să-ţi spun!

— Bine, de acord zise el în modul cel mai firesc Cât ai de plătit?

— Pensia pe doi ani zise ea moale. Se simţi dezarmată şi descumpănită. Era convinsă că nu va accepta… Şi iar o prinse în braţe:

— De când te doream! Te aşteptam1

— Spune-mi, când m-ai cunoscut?

— Întâi la control, apoi te-am găsit culegând mure…

În ultima vreme parcă o tot rodea un gând. Bărbatul acela de la tufa cu mure e posibil să fi fost Ghiţă. Gesturile lui sunt ca ale bărbatului hotărât de la ţară, gata să înfrunte greutăţile… Să-şi construiască temeinic scenariile…

— Nu cumva ai încercat să mă agăţi şi în autobuz? Numai tu ai fi îndrăznit aşa ceva!?

— Eu!… Erai sălbatică rău! Şi când te-am întâlnit la mure, apoi în autobuz mi-ai tras de câteva ori cu cotul când am încercat să pun mâna pe tine şi m-ai „blagoslovit". Făceam tot felul de planuri. Mă gândeam atunci să-ţi trimit nişte mure. Anul trecut te-aş fi chemat să vezi iezii. De când am început să-ţi trimit lapte, nădăjduiam că până la urmă am să mă apropii cumva…

— De doi ani mă urmăreşti!?

— Da… Rămâi, te-am aşteptat atât… zise el îmbrăţişând-o iar şi sigur de izbândă.

— Trebuia să vin de vreo trei luni… Însă neamurile tale s-au scandalizat. Stau la o verişoară de-a ta. Voiam să renunţ dar preotul m-a obligat să vin să stau de vorbă cu tine.

Mona nu avea puterea să plece. Fermitatea şi tăria ei s-au topit. A rămas şi a petrecut noaptea cu el. I-a promis să vină în oraş, să scoată bani din bancă. Dar nu a venit la întâlnire. Acum se simţea din nou umilită, înşelată…

— Mai bine făceam un an de închisoare, decât să mă încurc iar! Să-mi umplu sacul de păcate! zise dezamăgită preotului.

— De ce? E prima dată? Psalmul 50 cum s-a scris?

Mona pufni în râs. Nu s-ar fi aşteptat la o astfel de argumentaţie din partea unui preot.

— Nu renunţaţi dintr-odată! Daţi-i timp. Mergeţi şi cereţi-i explicaţii. Ar fi prea prost să se lase influenţat de neamuri. Nu cred să renunţe…

O primi din nou cu căldură.

— Frate-miu a fost operat, trebuia să-l ajut…

Vecinii şi neamurile au început să-i facă vizite. Găzdoaia o umilea mereu, în multe feluri:

— Ce-i trebuie lui doamnă? El are nevoie de o ţărancă, să-i muncească!

— Dacă nu-i trebuia, nu umbla doi ani după mine!

Au petrecut împreună câteva weekend-uri şi Mona l-a somat să se hotărască.

— Mi-au luat-o neamurile înainte, fără să ştiu. Te-ar alunga cum au alungat-o şi pe cea dinainte. Mai am un văr ca mine pe care nu l-au lăsat să se însoare. Aşa-i la noi. Dacă nu te însori până pe la cincizeci de ani, gata, vor să-ţi mănânce averea.

Scrisese un articol despre un vecin fluieraş.

— Veniţi aici să ne facem vecini, zicea femeia.

— Am încercat, dacă nu se poate…

— Ba se poate! E prost el că-i comandă neamurile în ogradă!

Ultima dată când s-a întors avu o surpriză:

— Te-o căutat ingineru, îi zise o vecină.

S-au adunat toţi chiriaşii şi povestiră pe îndelete amuzându-se copios de cele întâmplate.

Inginerul era de fapt fost ofiţer de marină şi securitate. Mona a vrut să rupă imediat relaţia cu el după ce a aflat că nu e divorţat. Era despărţit şi încornorat. Soţia se încurcase cu un coleg foarte tânăr şi se afişase cu el. Trăiau separaţi. Suferea şi întâlnirea cu ea avea să-i redea echilibrul. I-a cerut să-l accepte un an sau doi, dar l-a refuzat.

— Întoarce-te la nevastă! Trebuie s-o ierţi, îi zicea ea.

O vreme a căutat să o ţină cu forţa. După ce treceau două-trei săptămâni, venea pe la miezul nopţii, trezind-o din somn, bubuind în

geamuri. Sărea poarta apoi era gata să-i spargă uşa. I-a mers de câteva ori dar îl ameninţa mereu cu Poliţia. Pe lângă faptul că nu-şi onora promisiunea, Mona simţea că nu e în stare să-i ofere protecţia şi siguranţa ce ar fi dorit-o de la un bărbat. Apoi experienţa lui de ofiţer şi metodele de a o ţine în posesie, o înspăimântau. În cele din urmă nu o mai căuta, dar ar fi încercat de mai multe ori să o oprească. Acum după un an, venise iar. Unul din băieţii care stăteau în clădire, ieşi să-i deschidă.

— Doamna nu-i acasă, spuse băiatul.

— Am s-o aştept, deschide!

— Staţi să aduc cheia…

— Nu-i nevoie, sar şi pe poartă!

Sări ca de obicei şi se auzi un pârâit de haină descusută sau ruptă.

— Mi-am rupt pantalonii, spuse el cu ciudă!

Băiatul plecă amuzat, iar oaspetele se postă pe terasă. Lângă camera Monei stătea o familie de bătrâni. Femeia ieşi pe terasă să facă pipi într-o găleată şi îl zări în întuneric. Scoase un ţipăt.

— …Cine eşti? Întreba ea gândindu-se la cele mai negre scenarii.

— Nu vă speriaţi, zise musafirul încet să o liniştească după ce asistase la o scenă atât de intimă. O caut pe doamna.

— Degeeaba o cauţi, că nu vine în noaptea asta! E la bărbatu-său.

În cele din urmă a plecat.

Încheiase capitolul miliardarului şi ancheta penală. Procuroarea a convins-o să aducă probele… Boala îndelungată şi lipsa serviciului. Inginerul a încercat să o oprească de câteva ori pe stradă.

— Ce să fac cu el, întrebă pe preot, povestindu-i ultima aventură.

— Viaţa bate filmul! remarcă preotul cu haz. Nu-i daţi nicio şansă! Nu e serios!…

Şi dacă ar fi voit, nu putea face altfel. Necazuri şi suferinţe mai grele ar fi luat locul celor prezente. Şi poate s-ar răsfrânge pe copil. Oricum fericirea e doar o zbatere de aripă ce lasă un gust amar. O

nălucă după care nu merită să alergi. Oamenii au uitat să se mai iubească.

Au mai trecut câteva luni. Pe o vreme toridă se întâlni din nou cu miliardarul în centrul orașului. Nu erau alți oameni în afară de ei doi în piața cea mai mare. I se păru schimbat, îmbătrânit.

— Am fost la spital. M-am operat la un picior. Am mai avut și alte necazuri. Fiarele mi-au mâncat în pădure două capre și un viței…

Era slăbit, mergea greu, șchiopătând. Părea că a îmbătrânit foarte tare deodată. Îi era milă de el. Plătea promisiunea făcută și neonorată. Pe oameni îi poți înșela, pe Dumnezeu nu. În sat, oamenilor nu le-a scăpat cele întâmplate și vorbeau cu năduf la adresa rudelor. Și acestea aveau necazuri. Operații, cancere și-au făcut loc dintr-odată printre ei.

Încerca iar să o cucerească. Mona îi dădu un timp de gândire și zise într-o doară gazdei:

— Văd totuși că Ghiță mă vrea și e bine intenționat. Am să pun blestem pe neam și avere pe cei ce vor să-l vadă în groapă!…

Bătrâna începu să tremure și nu putea să mai închege o vorbă. Săgeata nimerise în plin! își trimise bărbatul să ceară lămuriri:

— Ce i-ai zis lui nevastă-mea? I s-a făcut rău…

Erau îngroziți de blesteme. În sat se știau familiile blestemate pline de nenorociri pe capul urmașilor. Bărbații nu treceau de cincizeci de ani. Ar fi putut să-l câștige. Neamurile înspăimântate băteau în retragere.

— Nu! Încheiați capitolul! I-ați oferit destule șanse… E prea târziu, îi zise preotul. Nu a primit ce i s-a dat.

Șirul peților era neîntrerupt. „De ce sunt așa mulți bărbați singuri?”… Începea să se plângă că e bolnavă, are datorii, trebuie să-și pună dinții. Pretendenții se făceau nevăzuți.

Un vecin obsedat de acest lucru voia să însoare și să mărite pe toată lumea. Se ținea mereu de capul ei să-i aducă câte unul. Până la urmă primi pe unul din candidați. Avea 45 de ani și nu a mai fost însurat.

— Stau singur cu bătrânii. Tata are 92 de ani și mama 86.

Mona îi prezentă situaţia şi bărbatul nu-şi mai făcu apariţia. Cu toate că aveau mare nevoie de o femeie, situaţia ei nu i-a fost pe plac. Sigur, ar fi fost mai bună o slugă. Dacă era frumoasă, şcolită şi cu un serviciu bun, era şi mai bine. Pentru ea, bărbaţii erau de-acum mai mult obiect de studiu decât posibili parteneri de pat sau de viaţă.

Îl întâlni într-o zi pe grădinar, un fost inginer agronom care o admira pentru articole. Oltean de origine avea un simţ al umorului înnăscut. S-au cunoscut la grădina lui de la marginea oraşului. A mers să lucreze la o cunoştinţă şi apăru şi acolo un candidat. Se lăuda că are casă, apartament, bani, ea răspunzând cu obligaţiile care o aşteaptă. Auzind cum se desfăşoară discuţia, grădinarul se amuza copios şi la un moment prielnic au început conversaţia. Se întâlneau din când în când. Mona îl luă de braţ prieteneşte şi lui îi plăcu. Se întâlniră cu o doamnă şi se salutară prieteneşte.

— Îţi merge bine, zise ea zâmbind, plecând în treaba ei.

Olteanul pufni în râs:

— Nevastă-mea!

Mona făcu o grimasă, apoi se amuzară în continuare:

— Domnişoară, vreau să-ţi spun ceva. Vreau să-ţi prezint pe doi dintre prietenii mei, dar nu le spunem nimic de datorii şi de obligaţii! Să nu-i speriem! Aş vrea să-l însor măcar pe unul.

Se amuzară mai departe pe seama burlacilor.

Deşi fiecare avea amarul lui, niciunul din ei nu i-a promis vreun ajutor. Bărbaţii buni sunt cei care au familii, copii, îşi văd de treabă, gândea Mona. Îşi întreţin familia, îşi protejează soţia şi nu uită să o iubească mereu.

— Florile nu se pun pe mormânt, zicea un preot la o manifestare despre familie. Nu costă nimic să-i spui soţiei mai des „te iubesc”.

Dar sunt aşa de puţini aceştia…

Fiecare căuta o nevastă care să-i uşureze viaţa şi să nu fie nevoit să-i ofere ceva în schimb. Ar fi preferat desigur o concubină. Frumoasă, cu şcoală, drăgăstoasă, blândă, dacă se poate şi cu bani. Şămânţa trebuie vărsată cumva. Oricum şi oriunde, numai cum le-a dat Dumnezeu, nu…

Articol III. Fabrica de sclavi

— Cred că ai ceva la plămâni, ar fi bine să te controlezi zise el.

Şi ei i se părea că ceva nu e-n ordine. Răcise prima dată după ce vreo şase săptămâni mergea în faţa blocului şi citea în genunchi „Plângerea Maicii Domnului”.

— Chiar de nu vei câştiga, copilul trebuie să ştie că te-ai luptat pentru el. Trebuie să lupţi ca o leoaică, i-a zis Patriarhul.

Se apropia iarna şi nu la au mai lăsat să meargă la şcoală pentru a nu mai vorbi cu el. Nici să-i ofere ceva de ziua lui. Bunica stătea lângă telefon şi auzea cum îl învaţă ce să răspundă. Dusese dovezi la proces că copilul este obez şi are diabet, dar ei aduceau contra-dovezi că nu e bolnav. Avea declaraţii de la învăţătoare şi director că nu-l cunosc pe tatăl copilului. Mona ştia că nu de dragul copilului se zbăteau să-l câştige, ci pentru ca tatăl său, alcoolic să nu rămână o pacoste pe capul surorii sale. Ea era prinţesa, regina lor şi aşa trebuia să fie. Cum era şi verişoara, având grijă să-i ascundă scandalurile de sex şi viaţa destrăbălată prin baruri la care participa din greu.

Chemară într-o zi Poliţia. O invită la sediu şi au încercat să o convingă să renunţe. I-au dat drumul şi s-a întors înapoi să-şi facă rugăciunea.

La proces, au dat declaraţii mincinoase.

Judecătoarea era şi ea ca justiţia şi ca toată lumea.

— Aia te judecă pe tine? Ştie tot oraşul de ce e-n stare! Într-o mână ţine sticla cu vodcă şi în cealaltă sula. Şi suge când dintr-una, când dintr-alta.

În cele din urmă renunţă.

Cum mai putea să trăiască? Lacrimile izvorau neîncetat. Atunci se ivi el. Era în aceeaşi situaţie. O invitase la o cafea că are să-i spună ceva. Credea că e vorba de serviciu.

— Vreau să fim prieteni şi să ne căsătorim, a spus el şi ea încremeni.

Deşi, o dezamăgise şi se dovedea că voia doar un concubinaj care să-l facă să iasă din groapa în care se afla, apariţia lui a rupt-o din transă, o ajutase să-şi restabilească cumva echilibrul. Într-o zi avea să

găsească o punte către inima fiului ei: scrisul! Era singura cale pe care familia soţului nu avea cum să o oprească. Chiar de-l vor face să creadă că nu înseamnă nimic, că e ceva rău, timpul va aşeza lucrurile la locul lor.

Tocmai împlinise doisprezece ani. Trecuse două luni de la ziua lui. Într-o săptămână reuşi să publice prima plachetă de versuri. Lovise în plin. Cărticica a făcut vâlvă în oraş. A fost lansată la biserică. Sufletul găsea o cale de vindecare. Trupul însă era tot bolnav.

— Trebuie să accepţi rânduiala dumnezeiască. Poate e singura fiinţă bună dintre ei. Poate copilul îi va salva şi pe ei, Dumnezeu îi iubeşte, nu vrea să-i piardă, a zis Patriarhul. Renunţă şi lucrează mai departe. Părintele o să te ajute, e cel mai bun pentru acest lucru. Dumnezeu o să rânduiască tot.

Da, Dumnezeu îi iubea şi pe ei. Le dădea mereu o şansă. Dar cum va creşte copilul ei în acel iad? Între oameni lipsiţi de conştiinţă hrănit mereu cu minciuni? Suferinţa o distrugea.

Pentru a ieşi la un control, făcea baie şi se schimba. Chiar şi aşa tot se mai găseau motive de bârfă să o discrediteze. Confortul la gazdă era redus, nu-şi permitea ceva mai bun. Uneori venea udă la picioare iar de câteva ori a mai prins-o şi ploaia şi o udase de tot. Mergea la control dimineaţa, în aerul rece.

Transpira cam mult, tuşea. Îşi cumpără un termometru şi a văzut că are temperatură. S-a dus la consultaţie şi primi reţetă. Nu se dădeadu medicamente compensate şi a costat-o jumătate de salariu. Începuse tratamentul şi transpiraţia abundentă din timpul nopţii o obliga să se schimbe de două ori.

— Trebuie să vă internaţi urgent la sanatoriu, îi zise medicul când se prezentă din nou la consultaţie. Aveţi o pneumonie foarte gravă!

A mai venit o bolnavă. Obosea foarte repede. A lucrat într-o fabrică din industria chimică

— Uite pensionarii zise ea.

Era un grup de bărbaţi care jucau remi.

— Au şi serviciu, vin şi se internează câteva zile şi iau pensie.

Într-o zi doctoriţa o chemă în cabinet. Primise un calculator. O servi cu ness şi împreună cu asistenta voia să se iniţieze în folosirea calculatorului. După câteva minute de lecţie începătoare, doctoriţa cu o grimasă chinuită renunţă. Plecară odată acasă. Soţul colegei de salon a venit să le ia cu maşina şi o luară şi pe doctoriţă. Îşi lăsă soţia undeva şi urma să le conducă aproape de casă.

— Nu i se vede deloc un plămân, zise doctoriţa. Măcar de-ar sta mai mult internată. I-am înaintat dosarul.

Coborând din maşină la poarta casei, doctoriţa îi dădu Monei crinul imperial şi punga cu ness.

— Te rog să iei tu astea.

S-a împotrivit, dar la insistenţele doctoriţei le-a primit. Încercase să-i dea bani şi doctoriţa nu i-a primit. De vreo două ori i-a dat bani să-i dea pomelnic la biserică. După câteva luni o conducea pe ultimul drum pe fosta colegă de salon. Avea doar 49 de ani. Luase o singură dată pensia de boală.

Nici după externarea din sanatoriu nu se simţea bine. Se apropia iarna şi avea multe junghiuri în torace. Directorul i-a schimbat programul, a scos-o de la control. O trimitea să însoţească curse şi autobuzele erau îngheţate, pline de praf. Simţea că boala se agravează. Iar salariul avea să scadă la minimul pe economie. Şoferii îi spuneau că în locul ei e fiul directorului.

— Dacă nu mai aveţi nevoie de mine spuneţi-mi. Daţi-mi şomaj. Nu pot să stau cu programul ăsta şi cu salariul minim. Nu pot merge în frig…

Atât directorul cât şi patronul s-au arătat jigniţi de îndrăzneala ei.

I s-a uşurat puţin programul, dar peste o săptămână o apucă o hemoragie. Credea că e ceva trecător. După o altă săptămână avea ameţeli şi junghiuri şi s-a dus la medic.

A fost internată de urgenţă şi trimisă din nou la sanatoriu. După alte şase săptămâni, veni la serviciu.

Era avertizată de şoferi că va începe hărţuiala. Se ştia că cine trebuie să plece e supus hărţuielii. O puse să stea la poartă, să semneze

diagramele şi căutau să o scoată incompetentă. De altfel au şi jignit-o cu tot felul de insulte pe care le ştia, şi avea să le afle încă multă vreme de la şoferi. Directorul, absolvent de liceu şi cântăreţ la nunţi, prieten cu toată lumea şi cu şoferii i-a copt mai multe scenarii atât ei, cât şi inginerului, de care se descotorosise deja. Aveau în comun că nu acceptau să trăiască în minciună. De aceea renunţase să lucreze ca ofiţer în poliţie pentru că i se comanda cum să dea soluţii în anchete. Încercă să-i facă şi lui scenarii pe care foştii colegi din poliţie care îl respectau, i le-a adus la cunoştinţă. Minţeau tot timpul în legpătură cu serviciu şi Mona aproape dovedea că există nişte înţelegeri profitabile între director şi şoferi. Nici nu erau prea ascunse. Se făcea că nu vede şi nu aude tertipurile lui de jigodie. Nu era prima întâlnită. Acum însă patronul trecuse de partea lui.

— Să vii la trei să discutăm.

După ce a aşteptat aproape o oră, i-a spus să vină a doua zi la opt

— E opt fără patru minute îi zise patronul. Vino la opt.

— E opt şi trei minute, e prea târziu.

Se simţea bolnavă iar. Depăşise trei luni de concediu medical şi se temea că nu va fi internată iar. Îşi dădea seama că serviciu e compromis în totalitate şi voiau să o facă să-şi dea demisia ca şi pe cei dinaintea ei. Depuse o plângere la Oficiul Forţelor de muncă şi i s-a spus să aştepte. După aproape o lună era somată să se prezinte la firmă. Patronul mima oarecare regret pentru situaţia creată, dar nu credea că e sincer. Aflase că se lucrează din greu la diagrame. Nu primise concediu de odihnă pe doi ani, şi în ultima lună probabil nu i s-a luat în considerare concediu medical. Erau zile când nu putea face control şi diagramele rămâneau nesemnate. Fie că se scumpeau biletele, fie că era foarte frig şi maşinile întârziau sau nu veneau, fie erau foarte aglomerate. Probabil au falsificat documentele să o treacă în concediu de odihnă. Oricum pe ea nu a întrebat-o nimeni nimic. Aşteptând să-şi primească foaia de lichidare, cineva i-a zis:

— E strigător la cer! V-a dat afară să-l aducă pe fiu-său!

— Nu asta e grav. Ci faptul că şi-au bătut joc de mine!

Era simplu să o trimită în şomaj. Dar de când devenise patron, nimeni nu a plecat de la firmă în şomaj. Înaintea ei plecase o ingineră chimistă care lucra pe la contabilitate. Apoi o altă doamnă, apoi fostul şef al autogării. În firmele mici nu erau sindicate, nu se puteau apăra. Şi la alte firme mici, oamenii ce intrau în dizgraţie erau hărţuiţi, umiliţi, batjocoriţi. Evaziunea fiscală se putea vedea în cheltuielile familiilor. Mai ales când petreceau vacanţe de două-trei zile în locuri exotice cu sume uriaşe de bani.

În oraş erau câteva fabrici deschise în special de italieni. Se zicea că ar fi o formă de spălare a banilor negri. Erau divorţaţi de primele soţii şi recăsătoriţi cu românce isteţe. Oamenii erau încadraţi cu salarii minime. Veniturile creşteau dacă acceptau să lucreze peste program şi în zilele de sâmbătă. De aceea accidentele şi leşinurile femeilor erau frecvente. Care se îmbolnăveau în primele trei luni, nu erau acceptate. Pentru casă le rămâneau nopţile şi după-amiezile de sâmbătă. Aşa îşi permiteau să cumpere haine şi telefoane mobile copiilor. Să nu rămână mai prejos decât colegii lor cu părinţii bine plasaţi sau aflaţi la muncă în Spania şi Italia.

Duminica, mergând la biserică îi vedea pe patroni cu prietenii din politică şi din instituţiile importante, întâlnindu-se în acelaşi loc pentru a merge la vânătoare cu jeepuri şi câini mari. Soţiile cu copiii lor, mergeau la schi în staţiuni dacă era iarna. Sau la cabanele proprii construite în zone pitoreşti.

Din ultimii bani îşi luă antibiotice şi seringi. Timp de vreo lună a zăcut la pat, se ducea la biserică doar. Zonele din picioare în care se injectase s-au făcut roşii şi ardeau. I s-a părut că ar curge ceva din ele şi strânse. Un jet puternic ţâşni împroşcându-i faţa şi în jur. Camera era foarte înaltă de aproape patru metri şi mai mulţi stropi s-au strivit de tavan. Credea că acesta va fi sfârşitul. Observă că se făcuse un fel de crater în muşchiul coapsei şi puroiul curgea continuu. Băgă cu grijă un ac de seringă şi trase încet de piston. Rezervorul se umplu de puroi. Repetă operaţia de mai multe ori, fără ac. Scotea puroiul de trei ori pe zi în jur de un litru. Nu-i venea să creadă că este vie şi a supravieţuit unei infecţii atât de mari. Primăvara a început cură de urzici şi măcriş.

Până la urmă a început să-şi revină. Şi-a depus CV-ul la mai multe firme, dar nu a chemat-o nimeni la interviu, trecuse de 40 de ani.

Un singur patron o chema la interviu?

— Autovehicule rutiere la Braşov? Şi cu nouă? Ce cauţi aici cu atâta şcoală?

După facultate absolvise mai multe cursuri. Îi sugeră să meargă la firma prefectului. A depus şi acolo cerere, dar cunoştea bine familia prefectului şi scandalurile din jurul ei, nu-şi făcea iluzii că va fi primită.

— Cui îi trebuie angajaţi deştepţi? îi zicea o prietenă.

Până la urmă fostul şef i-a propus să revină cu o colaborare la singurul ziar din oraş. Deşi presa nu mai era o tentaţie ci dimpotrivă, se văzu nevoită să accepte, mai ales la insistenţele preotului. Nici politica nu o tenta, aşa că respinse propunerile din domeniu. Spera că de aici va găsi o pistă pentru un alt serviciu. Poate ar fi găsit dar răcea tot mai des la plămâni. Vedea că nu mai putea face muncă de teren şi în cele din urmă renunţa şi la colaborarea de la ziar.

Florile răului

Îi venea să urle. Se simţea epuizată. Veniră toţi să o felicite…

Strigă cu disperare:

— Niciodată n-am să mai fac asta!

Ar fi vrut să spună, „cu voi, cu bugetarii culturii…”

Ajunsă acasă se întinse îmbrăcată în pat şi începu a plânge. Cel puţin o oră a plâns fără oprire. Trebuia să descarce tot sacul de amărăciuni adunate de o lună.

Nu înţelegea de ce căzuse într-o astfel de capcană şi cine i-o pregătise. Aproape toţi cei implicaţi puteau să o urască. Să nu facă delimitarea între ziar şi persoană. Nu şi-a închipuit că vor îndrăzni să saboteze un act în slujba lui Dumnezeu, în care ea avea numai de dat, fără să ceară, să primească ceva…

„Şarpele!”. Cum poate cloci un om atâta ură? Cum poate să-şi bată joc de alţii zâmbind? Atâţia copii… părinţi, profesori…

Cu câteva zile înainte ar fi vrut să anuleze totul. Se contura un eşec. Niciunul din cei implicaţi nu ducea la îndeplinire ce avea de făcut. Când vedea că timpul programat expiră, ieşea în faţa frontului. Nu

înţelegea de ce toţi oamenii aceia s-au angajat într-o acţiune, promiteau că vor face ceva şi nu făceau. Doar s-au arătat interesaţi de acest lucru. Lovitura de graţie o dădea tocmai clerul. Cei ce ar fi cules beneficiile…

— Mulţi se vor înveli cu plapuma talentului dumneavoastră! I-a zis preotul.

„Nu-i nimic, plapumă să fie!… „gândea ea. Nu bănuia ce o aşteaptă! Un alt complot…

S-a gândit să profite de semnătura ei şi să încerce să obţină o finanţare din bugetul local pentru dezvoltarea misiunii ce o primise. Avea chiar promisiuni de sponsorizare, dar încă nu ştia cum va evolua acest proiect, de teatru creştin didacticca formă de solidarizare între Biserică, şcoală şi familie. Era un răspuns la triunghiul de întrebări faţă de problemele educaţiei. Părinţii dau vina pe Biserică şi şcoală, şcoala pe familie şi Biserică, şi tot aşa.

Căzu uşor în capcana întinsă de şarpe. Când trebuia să susţină proiectul de hotărâre la consiliu, şarpele nu s-a prezentat, deşi era iniţiator şi dublase suma de bani cerută de ea. Unul din consilierii cu care îşi făcea loby a avertizat-o. Nu a venit nici la şedinţa de consiliu. A fost nevoită să se descurce singură şi a obţinut acordul de finanţare pentru o sumă importantă din bugetul local. Tot ea avea să se ducă la tipografie pentru invitaţii, apoi le puse la poştă pe banii ei. Şarpele se făcea că are de lucru. Tot ea a pus în cele din urmă afişele pentru expoziţia de icoane. Într-una din zile deschizând uşa biroului auzea fără să vrea cum o bârfea şi îl descuraja pe preot. La apariţie ei schimbă foaia.

— Doamnă, nu cred că putem face asta! zise preotul care tocmai ce pornise mecanismul evenimentului.

Parcă o trăsni! Cum să dea înapoi? Banii aprobaţi, invitaţiile trimise? Ce l-a apucat pe nebunul ăsta?

— Noi ne facem datoria şi facem ce putem, zise ea nepricepând cântecul şarpelui. Restul, o să facă Dumnezeu!

— Nu vă daţi seama cât o să coste? De unde luam atâţia bani?

— Dumnezeu are bani! zise Mona intrigată de întorsătura

lucrurilor.

Parcă i-ar fi zis „Ce prostii spui părinte? Nu dumneavoastră aţi declanşat totul?”

Subit preotul s-a îmbolnăvit. Era bulversat. Deşi au început împreună acest program, îi era frică de gelozia superiorilor. Amploarea proiectului la care era comiţiator, depăşea graniţele oraşului şi se temea de consecinţe.

Dacă ar fi avut măcar o secundă sentimentul că Dumnezeu nu doreşte acel lucru, ar fi renunţat. Dar când era pe punctul să abandoneze, se deschidea o altă uşă. Până la urmă a înţeles, că trebuie să se contureze un plan de sus. Şi mereu în mintea ei se „aprindea becul”. O lumină palidă o ducea mai departe prin labirint.

Ar fi renunţat cel puţin la colocviu. Nu avea cum să facă faţă singură la cele trei acţiuni – colocviul, expoziţia de icoane, spectacolul. Nu pricepea că banii alocaţi pentru acţiune erau o ispită pentru bugetari, iar prilejul de răfuială cu ziarista ce le cam dădea peste nas, pica numai bine. Cine „croncăne”, n-are parte de caşcaval! Şi vulpi destule!... Totul devenea un surogat. În locul invitaţilor de valoare, erau aduşi veleitariştii mondeni, clienţii lor permanenţi.

Primarul a fost chemat subit de mitropolie. Nu ştia dacă e vorba de ranchiuna protopopului pentru ultimul articol sau de un sabotaj pur şi simplu.

— Trebuie să fiu nebună să mă dau peste cap, să mă omor pentru a face un cadou nedorit de atâţia oameni! Anulez spectacolul! Asta e partea mea. Dacă cei cu care am pornit acţiunea nu-şi dau niciun interes şi sabotează atunci nici eu nu pot face cadouri cu sila!

— Nu se poate! E atâta lume implicată, copii şi părinţi! sări o referentă care reuşise să-şi facă „parte” cu grupul de copii de care se ocupa. Ar fi confiscat tot spectacolul să-şi etaleze talentele închipuite ale ei şi clienţilor la care le vindea locuri de apariţie în spectacole.

— Nu se poate, am adunat icoanele! sări şarpele ce urmărea premiile la icoane.

— Ieşim prost dacă nu onorăm hotărârea de consiliu şi nu vom mai obţine bani pentru acţiunile viitoare! Nu putem renunţa.

Telefoanele sună… zise directorul.

Mai avu o surpriză. Baptiştii, aflând ce se pune la cale cerură spectacol cu o zi înainte. Nu puteau fi refuzaţi. Decorurile nu puteau fi făcute decât înainte de spectacol, iar repetiţia cea mai importantă trebuia devansată cu o zi.

— Te anunţ că nu sunt bani pentru pachete la copii, îi zise directorul.

— …Cum să nu fie bani!? strigă disperată Mona.

— Mi-au zis că nu sunt încasări… zise pasiv directorul.

— Nu fac spectacol fără pachete! strigă Mona din nou. Restul nu mă interesează! E treaba voastră ce faceţi la icoane şi la colocviu… Dar dacă pachetele pentru copii nu apar, spectacolul nu se ţine!

Îi ceru şarpelui să-i scoată la imprimantă scenariul pentru prezentatori. Erau o fată şi un băiat din corul bisericii, solişti premiaţi la concursuri naţionale, foarte talentaţi ce aveau de interpretat rolurile arhanghelilor – Mihail şi Gavril. Copiii şi profesorii veniseră pentru repetiţii. Afară de preşcolari. Şarpele nu venea. Nici cu scenariul, nici cu aparatele. Profesoara de muzică ce avea în scenariu două compoziţii, aduse un DVD şi a trimis un copil să copieze scenariul. Una din scenete nu era pregătită. Profesoara bolnavă, nu lăsase pe altcineva să se ocupe. Au venit cu fosta doamnă învăţătoare. Rolurile nu erau pregătite, unele replici erau mecanice.

Era groaznic de obosită. Uitându-se în oglindă se sperie. Ce-o fi asta? E pământie!!… Arată ca bolnavii de la sanatoriu, cei cu TBC! Doamne! Nu mă lăsa chiar acum! Măcar două zile să rezist! Tuşea, era bolnavă. Nu mai ştia de odihnă. În fiecare zi avea de mers prin şcoli, de împărţit scenarii, de pregătit decoruri. De scris pentru ziar…

Unul din referenţi care avea atribuţii pentru decor veni cu un ghiveci ornamental:

— V-am adus aranjamentul de la florărie…

I s-a promis un aranjament floral pentru scenă.

Încremeni. Ce să facă cu un ghiveci la zece metri de scenă. Referentul a plecat şi nu l-a mai văzut. Pe sub scaune găsi hârtii. Şi femeia de serviciu era chipurile tot timpul ocupată. Oglinzile murdare.

O sună pe Doina să-i aducă păpuşi pentru decor.

Merse să ia plantele ornamentale din sala de consiliu. Acolo avea să se ţină colocviul. Plantele erau pline de praf! Şi masa! Dacă nu vedea, invitaţii ar fi şters praful cu hainele! Era chemată presa, media…

Cu două ore înainte de spectacol termina de aranjat decorurile. Nu mâncase nimic, era prea obosită să mai meargă acasă. Se aşează într-un scaun să se relaxeze. Începu să cânte… „O creşte-mi iubirea…". Veniră doi băieţi, s-au aşezat pe scaune. Se opri din cântat şi îi întrebă:

— Cum de-aţi venit aşa repede?

— Suntem navetişti. Nu mai plecăm acasă.

Sosise ora. Reprezentanţii nu erau veniţi. Invitaţii soseau. Încerca să-i ţină de vorbă. Colocviul a început cu jumătate de oră întârziere. Presa nu era prezentă ca la coliva cu orez! Copiii îmbrăcaţi în îngeri, fluturi, flori, fetiţele zâne, sfinţii evocaţi, domnitorii nu meritau atenţie. Invitaţiile şi programul pus în discuţie au adus destui profesori din judeţ, reprezentanţi de la instituţii.

Ora de începere a spectacolului trecuse. Colocviul nu se sfârşea. Fără vizitiu, caii egourilor o luau razna. Toţi aveau de vorbit… Copiii mici de la trei ani erau greu de stăpânit. Intră în sala de consiliu şi ceru în şoaptă să oprească colocviul. În sfârşit, spectacolul începea cu mai mult de jumătate de oră întârziere…

Şarpele trebuia să asigure coloana sonoră. El promitea că le face pe toate. El nu făcea nimic! Nu voia să facă! Ratase o mişcare scenică. Ce vor spune părinţii? Trimitea bileţele la prezentatori, la profesori. Jocul scenic va fi reprogramat la sfârşit. Învăţătoarea îi adună din nou pe copii şi până la urmă au intrat în scenă. Prezentatoarea s-a descurcat excelent, i-a făcut observaţie şarpelui, ştia de ce în stare şi cu greu găsi negativul. În sfârşit, spectacolul trecuse, copiii îşi luau pachetele…

— Mă gândesc că dacă iau litera „I", aş putea face un spectacol „Florile răului" spuse cinic şarpele, rânjind cu satisfacţie.

I-ar fi plăcut să fie Cantemir şi să scrie ea „Istoria ieroglifă"…

Cu sufletul încă sfâşiat de săbiile ce o sfredeliră zile la rând, pleca spre Casa de Cultură. Se întâlni cu directorul muzeului.

— Felicitări doamnă! Aţi realizat ceva extraordinar. Numai că a fost şi balast cu colocviul ăla… Aşa e la noi. Vine cineva cu o idee şi apoi se adună unul şi altul să-şi dea cu părerea. Dar spectacolul a fost excelent.

— Nu a ieşit ce trebuia… răspunse ea întristată. A lipsit părintele şi totul s-a dat peste cap…

Se întâlni şi cu primarul.

— M-a sabotat şarpele… Până în ultima clipă!

— …Ăştia-s nişte căcăi! zise cu lehamite primarul. Dar am aflat că a reuşit acţiunea… Lasă, nu fi supărată, o să mai facem.

În oraş se vorbea de spectacol. Primea felicitări. Într-un târziu un glas parcă o întreba: „Ei, de ce ai fi supărată? Nu-ţi dai seama ce ai făcut? Ai fi crezut vreodată că eşti în stare să faci asemenea lucruri? Îţi mai pare rău că ai făcut politehnică? Cum te-ai fi descurcat la decoruri fără desenul tehnic? Cum ai fi aruncat sfoara peste paravan să pui îngerul acolo sus, să te caţeri pe scaune puse pe mese dacă nu ştiai fizică? Dacă nu ar fi trebuit să te descurci mereu singură? De unde scoteai păpuşa de nu era Măriuca?… Cum ai fi făcut banerul acela de nu vedeai ornamentele din cărţile bisericeşti? Mai făceai zâne şi îngeraşi cu copiii lui Doina dacă nu te-ai fi dus să-i ceri bani pentru materiale? Fiecare piedică, fiecare prag, orice uşă închisă, orice spate întors au rostul lor! N-ai învăţat să-ţi iubeşti duşmanii? Ai fi făcut toate astea fără ei?!?”

…

— Tu erai?… Îngerul meu bun? Tu m-ai ajutat să fac toate astea?! Tu m-ai scos din toate încurcăturile?!

Îşi cumpără mâncare, apă minerală şi cafea. Era epuizată şi bolnavă. Nu mâncase nimic în ziua spectacolului. Avea de adunat decorul şi era curent. Intră directorul cu doi dintre referenţi.

— Doamnă, respectele mele, îi zise referentul ce ar fi trebuit să o ajute la decoruri. Erau şi colegi la corul bisericii; cu gura mare, provoca certuri. Ca om de meserie nu mă pot abţine să nu vă felicit! Să nu mă mir de materialele folosite. De unde aţi ştiut? Cum le-aţi făcut?

— Dumnezeu le-a făcut, căutând un ton cât mai firesc.

Prea ar fi înţeles. A continuat gânditor:

— Da, numai Dumnezeu putea face asta…

— Hai să facem decont, să iei banii pe materiale, a zis directorul, un solist cunoscut.

— Nu am ce deconta…

— De ce eşti supărată? Toată lumea te-a lăudat? zise al treilea. A fost o acţiune reuşită.

— A fost un eşec…

Se întâlni cu unul dintre consilierii ce au susţinut proiectul. Era un om de biserică, prieten al Patriarhului. Vorbise cu cineva să-l aducă, dar nu s-a putut.

— A fost minunat. I-am povestit părintelui şi era fericit. Spunea că a fost tot timpul cu noi şi a văzut totul. Am văzut că eraţi stresată şi lucrurile parcă nu mergeau cum trebuie, dar a ieşit frumos. Dumnezeu v-a ajutat. Chiar şi singură…

Apucase să-i spună că pregătirile merg prost.

— M-au făcut să mă depăşesc pe mine! Nu mi-aş fi închipuit niciodată că pot duce atât, că sunt în stare de asemenea lucruri. Că am atâta putere… Sarcina mea era mult mai mică şi probabil că au căutat să mă compromită cu orice preţ. Dar fiecare piedică m-a provocat la o altă luptă pe care Dumnezeu a dus-o în locul meu. Se spune că unde se termină puterea omului, începe puterea Lui… Şi cred că aşa a fost!

Îşi luă rămas bun de la Patriarh. Simţea că nu-l va mai întâlni vreodată.

Învăţase încă ceva… Tema viitorului spectacol… Acasă în oraşul copilăriei.

Scrisese o scenetă comică cu diavoli pentru băieţii din spectacol. Nu apucase să o pună în scenă. Era inspirată dintr-o povestire haioasă a părintelui Cleopa. Folosea cam toate poreclele populare pentru satan. Piesa începea cu litera „I” de la rai căzută – „Florile răului”. Acolo unde lucrarea se oprise o vreme. Toată lumea arăta litera căzută pe jumătate: „E ceva greşit acolo!”. Decorurile erau acoperite cu folie neagră.

— Nu, nu e nimic greşit, zicea ea.

Preotul dădu binecuvântarea şi preciză:

— Ceea ce vi se pare a fi greşit, face parte din scenariu. Rămâne să alegeţi: răul sau raiul…

Sala era jalnică, dar scena destul de bună, mai puţin lumina. Drăcuşorii erau interpretaţi de un grup de fete. Când le vedea costumaţia, râdea cu poftă. Nu şi-au ştiut bine rolurile, s-au mai încurcat, dar sceneta, concepută ca un amestec de politică şi concursuri de „mis" avea farmec. Timpul de repetiţie a fost insuficient. Dar în mare au jucat bine, cu pasiune. După ele au venit îngeraşii şi prezentatoarele. Folia a fost dată la o parte, descoperind adevăratul decor din flori, icoane, ornamente strălucitoare. Sunetistul, era un lăutar „brunet", talentat şi isteţ. Coloana sonoră a fost la înălţime.

Unul din arhangheli a aşezat la loc litera „I". Îngeraşii trăgeau perdea peste fereastra cerului după un text de Traian Dorz. Iar micii artişti le spuneau părinţilor că au aflat care sunt „Florile Raiului" şi cele trei zâne care îi ajută pe oameni să le culeagă: Credinţa, Nădejdea şi Dragostea.

La început o făcea numai pentru copil. După un timp însă, a devenit raţiunea existenţei ei. Când vedea cum prind viaţă pe scenă personajele şi întâmplările minunate din istoria Bisericii, interpretate de copii, i se părea că se află în rai. Că niciodată inima ei nu a simţit durerea, suferinţa. Era convinsă că nu va mai face altceva până la sfârşitul vieţii. Aflase cu adevărat fericirea şi sensul trecerii prin lume. Câţiva ani a dăruit toată energia acestei misiuni. Tocmai crease condiţii să poată autoriza şi dezvolta activitatea şi căuta o sursă de finanţare. Statul nu oferea credite pentru activităţi culturale. Puţinele finanţări erau acaparate pe aceleaşi criterii clientelare. Doar pentru lălăielile folclorice cu strigături se găseau bani, se organizau festivaluri. Babele din sat erau înnebunite după şow-urile televizate cu trupurile dezgolite ale dansatoarelor. Programele artistice ale elevilor le imitau. Ajungeau în media, făceau tot felul de sărbători. Satan găseşte bani şi sprijin.

Totul era pentru ei impostorii, ipocriţii, lacheii, mediocrii. Ei acaparau tot – putere, administraţie, cultură, educaţie… „Inteligenţia a

devenit privilighenția!" spunea inspirat un intelectual într-o dezbatere… Ei știu să dea din coate, să te scoată din cursă dacă nu le slujești… Să-ți închidă gura cu orice preț!

Apelă la câteva edituri, nu reuși să publice. Dar, domnii și doamnele de la cultură publicau. Mai luau și premii.

O doamnă deșteaptă cu un nume greu, dădea interviu la radio. Tocmai publicase o carte. O remarcă o consternă: „Religia e de două milenii, ignoră milioane de ani de civilizație…". Ptiu! Și asta-i din maimuță!" gândea ea.

„Spiritul public e fapta puținor oameni"… „Ateismul e rezultat de o cultură insuficientă, își aminti un răspuns. Din adevărata cultură vine căutarea lui Dumnezeu". Se întâmplă destul de des ca ateii să nu fie conștienți de insuficiența lor și ies în agora cetății să dea lecții umplându-se de ridicol. Au spus-o atâția în Biblie. Și Pavel care era un filosof, un cărturar înțelept al vremii lui… Și atunci cum vin ei să se erijeze în înțelepți? Iartă-i Doamne, că nu știu ce fac!

Service pentru jucării stricate

— Știi ceva, pe mine iar mă dor picioarele și spatele, spuse Măriuca agățându-și brațele de gâtul ei.

„Jucării stricate" își amintea Mona strângând-o în brațe. Scrisese un articol la începutu carierei în presă, „Dureri, minuni, neliniști la Pâclișa". Era un spital de recuperare pentru copii. Directorul spitalului zicea că copiii care vin acolo sunt ca jucăriile stricate.

— O, fetița mea, lasă că mergem noi la un nene doctor și la o tanti doctoriță să ne facă bine. Dar să nu plângi, că ne facem de rușine!

— Și să mănânci ce zice mătușa că de-aia te doare, că nu mănânci.

Măriuca era un chin pentru Mona dar și o sursă inepuizabilă de bucurie și dragoste. Acceptase să o țină o vreme că-i era dragă și pentru că fratele ei a promis că-i va plăti. Nu știa că va fi atât de greu. De fapt, mama ei vitregă voia să o lase la un frate la București, dar după o săptămână i-a chemat să o ia în primul rând că nu mânca. Mai era și foarte poznașă.

Încă din prima zi, spre seară când voia să-și deschidă laptopul,

văzu pe tastatură nişte urme proaspete de apă. Era şi o cană de apă în apropiere.

— Măriuca, ai umblat la calculator?

— Nu, zise ea.

Îl deschise şi văzu că merge aiurea. Avea să descopere că sub tastatură era umed şi abia după mai multe zile Măriuca a recunoacut că a vărsat cana cu apă.

— Eu nu am dat apă pe calcultor, dar ea s-a dus pe el.

În timp ce a ieşit puţin afară şi a lăsat-o să se joace când s-a întors a găsit-o tot jucându-se. A lipsit doar câteva minute şi fetiţa trebuia să coboare de după sobă unde îi făcuse locul de joacă, mai ferit şi la cald şi să meargă până în cealaltă parte a camerei unde ţinea calculatorul. Dar operaţiunea era făcută! Ştiind că făcuse o poznă, îşi reluă locul şi parcă nimic nu s-ar fi întâmplat!…

Avea numai trei ani şi jumătate şi era foarte perspicace. O sună pe maică-sa. O învăţase în urmă cu un an să umble la calculator, să deseneze, să se joace şi să-i arate unele litere. Din experienţa avută cu copiii i se părea că Măriuca nu prea are darul învăţăturii, dar poate îi va plăcea cel puţin să deseneze. Dar măcar sănătoasă de-ar fi.

— Ce-i cu fata, de ce-o doare spatele şi o dor picioarele? Vomită în fiecare zi, îmi murdăreşte tot. Nu mai ştie să vorbească, e toată lumea uimită! Ce-aţi făcut cu ea?

— N-are nimic, la noi n-o durea nimic. Ce vrei să-mi reproşezi?!

— Dar, voi aveaţi de dus fata la ortoped, ştiaţi foarte bine asta. V-aţi lăudat că mergeţi cu ea la Bucureşti!

— Păi cu ce bani? Taică-su s-a umplut de datorii! Drept să-ţi spun m-am săturat! Nici nu dă telefon, nici pe calculator nu intră, eu am terminat-o cu el!

— Când îmi trimiţi hainele? N-am cu ce s-o îmbrac…

— Păi nu prea mai are haine. O parte au rămas la Bucureşti, nu le-a mai adus.

Rămase fără cuvinte. I-a dus o grămadă de haine, unele trimise prin poştă. Câteva treninguri noi. Cum pot fi atât de iresponsabili? O sună pe o verişoară care avea fetiţa ceva mai mare şi astfel a rezolvat şi

problema hainelor.

Cu cumnată-sa nu prea mai avea ce discuta. Pe lângă faptul că era aproape infirmă se procopsi cu un copil bolnav, infirm la rândul lui.

Nu mai aveau bani şi s-au săturat unul de altul. Iniţial n-ar fi voit să primească fata. Abia reuşise să se ridice din pat. Dar vedea că se află la strâmtoare şi a acceptat să mai facă un sacrificiu, cu orice risc să-şi salveze fratele şi nepoţica încă o dată. Îl convinse pe Moşneag şi pe surori să-i ajute. Cu banii cu care trebuia plătit contractul de asigurări medicale să se interneze în spital se duse să o aducă pe Măriuca. Nu se putea ţine bine pe picioare. Mânca multă carne şi ouă, a luat multe medicamente să-şi refacă ţesuturile conjunctive. Spera să reziste câteva luni şi să primească bani să se pensioneze. Ajunse cu greu.

— El a plecat în Cehia, dar n-a trimis bani. Eu aştept să-mi vină un contract pentru Spania. Mă tot trezesc cu câte unul la uşă să-i dau banii împrumutaţi de el. Oricum sunt hotărâtă să divorţez. I-am zis că dacă nu vii după ea o dau la mamă-sa.

Atmosfera între copil şi mamă era rece şi încordată. Fetiţa veselă şi volubilă care spunea poezii şi cânta când o aduse în urmă cu jumătate de an, acum era tăcută, nu vorbea aproape o zi întreagă, îşi rodea unghiile. Îi porunea să se culce singură, şi se uita la televizor. Până să plece taică-su, fetiţa dormea singură. Vedea că mamă-sa era ca un jandarm, curăţenia, ordinea şi confortul fiind mai presus de nevoile afective ale fetiţei. Bucuroasă de venirea mătuşii, fetiţa căuta prilej de cuibăreală.

— De ce vorbeşte aşa rău?

— Se prosteşte ea…

Mânca foarte puţin uitându-se la televizor.

— Mănâncă puţin dar e grăsuţă. Asimilează.

Monei fetiţa îi părea slabă şi palidă, dar nu voia să pună paie pe foc făcând observaţii. Mai bine să nu o irite. Se gândea că o să se ocupe de fată în timpul ce va urma.

După ce analiză situaţia, Mona îi zise:

— Pe mine nu mă interesează cu cine se culcă ticălosul de frate-miu. Fata trebuie crescută, mi-i nepoată, voi face cum voi putea.

Două luni sper să mă descurc, să găsesc bani de împrumut. Dacă nu trimiteţi bani în timpul ăsta, o cer în plasament. Eu am fost pe moarte, abia mă târăsc, nu am cu ce s-o ţin, nu mă pot duce la muncă. Ce-am putut face pentru ea, am făcut. Ştiu că e mincinos şi nu se ţine de cuvânt. Să vă fie clar! Am să-mi rezolv şi eu problemele medicale…

— Hai măi Mona că doar a promis că-ţi plăteşte! Dacă nu trimite el o să trimit eu.

Era al treilea an când îl găsea pe frate-său, acum familia lui de nu aveau nici bani de pâine. Fetiţa suferea din lipsa lui de responsabilitate, iar noua mamă nu părea mai bună. Spera că va avea grijă de fată, dar a observat că nu avea înclinaţie de mamă. Îi murise fetiţa probabil din aceeaşi cauză şi încerca să o înlocuiască cu Măriuca ca pe un bibelou din vitrină.

Ajunsă acasă, toţi întrebau ce s-a întâmplat cu Măriuca. Era alta decât cea plecată în urmă cu şase luni. A înscris-o la grădiniţă a doua zi după sosire. A răcit cu laptele băut la grădiniţă. I-a zis doamnei să nu o lase să mănânce ce primeşte. Pachetul de lapte îl aducea acasă şi făcea scandal dacă nu voia să i-l dea. Brânza topită o mânca. Mona încerca să-i schimbe obiceiurile, să o facă să mănânce mai mult şi să-i ofere mâncare de calitate. Era un chin. Cam cinci, şase ore se străduia să-i dea de mâncare. O ţinea în braţe, o alinta, lucru de care Măriuca era încântată şi în felul ăsta reuşea să o facă să mănânc o porţie de mâncare în mai mult de o oră. Înghiţea greu. Mătuşa nu observa că ultima cuminecătură o ţinea în gură mult timp şi uneori voma. I-a făcut un costum frumos de serbare şi o lua la repetiţiile pentru o scenetă de „Buna Vestire”.

Repetiţiile se făceau în şcoala veche unde învăţase şi ea timp de şapte ani şi unde funcţiona şi grădiniţa. Mai era un local mai nou dar amândouă erau mai mult goale. Era ultimul an când funcţiona o clasă simultan de gimnaziu. Majoritatea copiilor mergeau la şcoala din oraş. La repetiţii aveau mai mult chef de joacă şi se lucra destul de greu cu ei. Dar după câteva întâlniri, împărţirea rolurilor s-au pus pe treabă şi ar fi repetat mai mult decât putea ea să ducă. Piesa era despre soţii martiri Montanus şi Maxima, în preambul fiind evocată vestirea

Pruncului divin de către Arhanghelul Gavril către Fecioara Maria. Aceeaşi piesă o pregătea cu ajutorul unei învăţătoare la şcoala din oraş.

Măriuca învăţase repede poezioare şi cântece. Era în largul ei printre copiii mai mari, care o şi botezară aşa pentru a fi deosebită de alte două fete ceva mai mari. Vocea ei se auzea cel mai bine, cânta frumos, lucru ce Mona îl observase şi cu un an în urmă. Surpriza a fost că şi la biserică gasul ei aproape acoperea pe al celorlalţi copii. Primi şi ea pachetul cu dulciuri.

— Cum să nu-i dăm şi ei zise preoteasa. Ea a cântat cel mai frumos…

Piesa a fost un succes. Încercă să pună în scenă o montare cu texte de a sfântului Ioan Iacob Hozvitul. I se părea că sunt texte foarte teatrale şi potrivite pentru copii despre simţuri şi organele lornas, urechi, ochi, gură, mâini, picioare, dar copiii n-au mai avut acelaşi chef. Voiau numai roluri de sfinţi şi îngeri. În plus primăvara timpurie le dădea ghes la alergătură şi joacă.

Sună la sora din Braşov:

— Te rog ajută-mă cu nişte bani, spuse ea plângând. Trebuie să duc numaidecât fata la doctori E într-o stare gravă…

— Nu ştiu ce ţi-a trebuit să te încurci cu ea! Nu aveai tu destule?

— Ce să fac? Dacă tac'su e ticălos, ce vină are ea? E a noastră, trebuie crescută. Măcar să nu moară la mine!

O duse la medicul de familie. La vederea doctoriţei şi asistentelor a început să urle şi să se zbată. Făcuse injecţii şi n-a uitat. Cu mare greutate a reuşit să-i vadă gâtul. A cerut trimitere la ortopedie.

Avea de cumpărat ceva medicamente.

— Picăturile sunt pentru mine, zise ea farmacistei.

— Daa?… Ai răcit? răspunse ea şi intră în conversaţie cu Măriuca.

— Ea e mătuşa mea. O cheamă Mona. Şi când eram mică îi spuneam mami…

Măriuca era şi cochetă. Îi cumpăra mereu clame. La început le

tot scotea din păr şi a dus ceva muncă de lămurire cu ea până a convins-o să le ţină. Acum le punea la păpuşi şi voia moaţe şi clamele lipseau. Până la urmă cumpără vreo sută de bucăţi, tot felul de floricele şi îi umplu capul de moaţe. Merse şi atunci la farmacie şi fetiţa culese laudele care o încântau.

Se îndreptau spre casă. Măriuca începu să cânte, întâi încet, apoi tot mai tare. Toată lumea se uita la ea. Şi fostul ei profesor de muzică, bătrân, pensionar o studia şi spuse cu părere de cunoscător:

— Măi, tu să te duci să dai spectacole la Bucureşti! îi spuse el.

Fetiţa a cântat până la ieşirea din oraş.

Pentru a pleca de acasă, mai ales cu fata, îi trebuia multe ore de pregătire. Noul ei trup, mai mare cu jumătate din greutatea celui vechi îi făcea viaţa un chin. Şi să se spele îi era greu. Şi să se îmbrace… Avea noroc că printre haine, avea unele cu model larg şi aşa s-a întâmplat să aibă câte ceva de îmbrăcat. Cu mare greu reuşi să ajungă pe la zece la cabinet, dar prinse bon numai după-masă. Şi aşa era foarte aglomerat.

— Are platfus, merge pe vârfuri, se împiedică. O dor picioarele şi spatele.

Printre ţipete şi zbateri reuşi să o dezbrace.

— Ei, hai stai cuminte să mă pot uita la tine să te trimit la dansuri şi la balet, îi zise doctoriţa alintând-o.

— Da, este un picior valg bilateral. A cui e fetiţa?

— A fratelui meu. A fost abandonată de mamă şi de atunci tot la mine ajunge.

— Măcar bine că a încăput pe mâini bune. Aţi venit totuşi la timp. Bani vă dă?

— Până acum nu.

— De ce nu o cereţi în plasament? Dacă tot o creşteţi… spunea ea în timp ce dicta asistentei să completeze documentele.

— Mă bate gândul să o fac…

— Sigur, tot e ceva, un ajutor…

— Care e cauza? întrebă Mona

— Nu ştiu să vă spun, cel puţin deocamdată. Chiar aşa deşteaptă, nu sunt! completă pe un ton destins, ce o făcea pe Mona să

zâmbească. Cu experienţa de reporter se bizuia mult pe intuiţia ce i-o provoca începutul unei conversaţii.

— Mergeţi cu acest bilet la radiologie.

Era şi acolo aglomerat dar mergea relativ repede.

Fetiţa făcu iar ceva spectacol cu ţipete şi destul de greu o convinse să stea.

— Uite, hai să te vezi la televizor, îi zise bărbatul care manipula aparatele fixându-i poziţia.

— Aşa să o ţineţi, îi spuse.

Mona o strânse iar cu căldură şi îi şopti la ureche:

— Îţi face poză la păsărică îi şopti ea ştiind că-i place să-şi vadă pozele şi să fie pozată.

Mona se obosi urcând şi coborând scările.

— Trebuie să veniţi mâine dimineaţă, zise doctoriţa privind puţin radiografia. Am nevoie de un rezultat de la medicul radiolog.

— Nu pot veni, răspunse Mona gândindu-se că nu va mai putea face un efort atât de mare a doua zi.

— Ei, atunci las-o aşa! zise ea pe un ton ceva mai aspru.

Mona sesiza ceva grav în spatele vorbelor ei.

— …Nu, nu o las aşa!… Am zis asta pentru că şi eu mă aflu într-o situaţie grea. Sunt după un puseu acut de poliartrită reumatoidă. M-am îngrăşat foarte tare şi mă mişc greu, abia mă ţin în picioare… Voi încerca să vin…

O duse şi la oftalmologie pentru că avea strabism, uneori îi fugea un ochi.

Bănuia că radiografia a scos la iveală ceva grav. Era îngrozită. Ce-o să facă? Însă oricât de greu i-ar fi ştie că are un resort cu care va depăşi noua încercare: credinţa în Dumnezeu. Asta era busola ei. Axa tuturor lucrurilor. Trimise cererea de plasament on-line. O va creşte cumva până la şcoală şi în acest timp poate taică-su va ajunge în stare să o crească mai departe.

Nu prinse bon nici a doua zi, deşi a făcut tot posibilul să ajungă înainte de nouă. Dar doctoriţa o primi la consultaţie. O trimise după rezultat. Citi buletinul, dar nu pricepea ce scrie. Erau noţiuni noi, deşi

nu prea i se întâmpla în ultimul timp să descopere lucruri absolut noi.

— Structură neregulară, fragmentară la nivelul marelui trohanter. Dacă nu era ceva serios, nu vă chemam şi astăzi, spuse doamna medic uitându-se drept în ochii ei.

— Bănuiam… răspunse Mona.

— Eşti deşteaptă după cum văd. Are noroc cu dumneata.

Sună la un alt medic.

— Îţi trimit o radiografie să-ţi dai cu părerea. Vino spre noi şi eu o trimit înaintea ta pe Lili.

Asistenta ieşi şi doamna doctor invită o adolescentă de vreo cincisprezece ani pe care mama o ducea în braţe şi cu care se întâlnise de mai multe ori pe holuri.

— Ceea ce vă spun dumneavoastră trebuie să audă şi doamna, spuse medicul arătând către Mona. Nu sărituri, nu patine, nu rotile…

Uşa se deschise şi intră asistenta cu radiografia Măriucăi.

— Sechele de rahitism!

Mona simţi că leşină şi că întuneric se face în jurul ei.

— Ooh, zise ea disperată! Şi am văzut asta de la început şi nu m-au ascultat!

…

În urmă cu doi ani Mona era căutată la redacţie de fratele ei. După aproape o lună s-a dus să ia fetiţa abandonată de mamă. O luă în braţe cu o sacoşă în care avea o sticlă de lapte şi o pungă de pufuleţi. Ajunse cu ea la gazda unde stătea. Nu avea lemne. Era început de martie şi venea primăvara, nu ar mai fi cumpărat lemne. Avea câteva haine de la sacond hand pe care voia să le dea pe la copiii săraci. O împachetă bine într-o salopetă de fâş matlasat. O ţinu sub plapumă pe braţul ei. A doua zi a umblat pe la cunoştinţe pentru haine şi a împrumutat bani pentru lemne. S-a dus cu ea la şedinţa de consiliu şi a fost destul de cuminte, nu i-a creat probleme.

— A cui e copilul? o întrebă vicele.

— Al meu. Dacă n-am fost bună să-l cresc pe cel pe care mi l-aţi luat, mi-a dat Dumnezeu altul.

Cam la fel i-a răspuns şi primarului. Cu doi ani în urmă

Autoritatea Tutelară îi oferea soţului ei alcoolic şi bine cunoscut de toată lumea, recomandare pentru procesul de reîncredinţare a copilului. Tragedia i-a distrus sănătatea şi doar credinţa a făcut-o să nu-şi piardă minţile. Revenise la ziar şi toţi cei ce i-au produs această traumă erau acum în condeiul ei. Avea mult de luptat pentru a-şi înfrâna pornirile de răzbunare. Apariţia acestei fetiţe cu o soartă atât de dramatică, era acum un balsam pentru inima ei sângerândă.

Răspunderea era imensă. Descoperise că fetiţa nu ştia să mănânce şi avea apucături sălbatice. O lovi de câteva ori cu capul. Singurul lucru bun era că avea un cap de păpuşă şi semăna foarte bine cu ea. Nu voia nimeni să creadă că nu e a ei şi Mona se întreba dacă a fost şi ea un copil atât de frumos.

Tatăl ei veni abia după vreo trei săptămâni să-i aducă haine şi nu a fost de acord să o înscrie la medic de familie. După vreo lună a răcit şi a ajuns cu ea la Pediatrie. Doctoriţa de gardă era chiar şefa secţiei cu care se cunoştea destul de bine.

— Este deshidratată? întrebă doctoriţa.

— Nu cred, zise Mona.

Dar privind-o de departe parcă simţi un apel de alarmă: „Copiii tranziţiei” îşi aminti ea. Un articol despre sănătatea copiilor în care era şi un interviu cu această doamnă. I se părea că trupul fetiţei nu ar fi cum trebuie. Ceva, şi nu ştia ce o făcea să se gândească la copiii malnutriţi din ţările subdezvoltate.

— Eu am impresia că fata e rahitică, îi zise fratelui ei.

— Nuuu, nu există! zise tatăl fetei. Nu i-a lipsit nimic. A fost vaccinată, a văzut-o medicul de familie!…

…

Doctoriţa o consultă din nou şi îi dădu alte explicaţii. Conformaţia toracelui, mătăniile…

— Bine că ajuns pe mâini bune. Blăniţa elegantă, clămiţele frumoase… Doamna renunţă la ea şi se ocupă de nepoţică. Frumos.

O trimise la un alt cabinet pentru a fi consultată la plămâni. Se făcuse târziu.

Alte ţipete, alte văicăreli. Doctoriţa dădu telefon la medicul de la

recuperare.

— Nu pleca. Mai stai că-ţi trimit o frumuseţe!…

Fetiţa începu iar să cânte. Veni în cabinet un alt medic.

— Observi ce am eu aici? zicea ea scriind.

Ajunse la recuperare.

Noul medic, un domn înalt şi cam colorat la piele începu să se împrietenească cu ea:

— Ia uite ce am eu aici. Ştii ce e ăsta?

— Un castel, şi conversaţia începu.

— Măi, da' tu eşti o frumuseţe! remarcă doctorul.

Mona observă mai multe icoane, deşi cabinetul era mic. Citi cu glas tare:

— Structură osoasă neregulată, fragmentară la nivelul marelui trohanter. Rar vei întâlni o astfel de situaţie, zise el către asistentă.

— Cum o tratăm? întrebă el.

— Nu ştiu… Spuneţi dumneavoastră…

— Va trebui să vă internaţi… Nenea doctorul o să facă tot ce ştie să crească frumoasă spuse el cu gesturi jucăuşe către fetiţă.

Căuta pe net articole despre rahitism. Află că procentul copiilor cu sechele de rahitism din primul an de viaţă, e foarte mare.

Se întreba ce fac medicii de familie? Cum se poate una ca asta?

Părinţii s-au scandalizat când au aflat de cererea de plasament. Au început să o batjocorească în fel şi chip pe calculator şi la telefon şi să conteste că fetiţa ar fi bolnavă. Cu chiu cu vai în după-amiaza zilei de înviere primi 150 de euro. Plăti datoriile şi cu o jumătate din bani se duse la spital. Era destul de îngrozită de situaţie. Dacă ar fi fost ceva mai sănătoasă, ceva mai puternică. Moşneagul dăduse şi el o sută de lei şi îşi luă medicamente să poată rezista. A retras cererea.

În spital Măriuca se împrieteni repede cu o fetiţă de seama ei ce se născuse cu mâinile răsucite, cu un păr blond şi buclat. Amândouă cam răsfăţate, cum sunt mulţi dintre copii făceau mult tărăboi. Au făcut schimb cu periuţele de dinţi. Mona reuşi să o convingă pe Măriuca să renunţe la periuţa fetiţei, dar partenera ei nu ceda. După ce o exasperă pe mama cu tânguieli şi lacrimi adevărate, într-un târziu s-au culcat.

După vreun sfert de oră de şoapte între copii şi mămici, se auzi un suspin îndurerat, înecat de plâns.

— Mami, mâine îi spui lu' Măriuca să-mi dea periuţa ei?

Mămicile pufniră în râs. Mona o ţinea ca de obicei pe braţ şi acum îi spunea povestea în şoaptă, apoi cânta încet să o poată adormi. În cameră erau cinci femei cu copii. Spre dimineaţă atmosfera devenea sufocantă.

Fiecare copil era o poveste nefericită.

Două dintre fetiţe erau nedeplasabile. Una fusese forţată la naştere. Cealaltă primise un tratament greşit când avea un an. Aveau şapte şi opt ani şi mamele le purtau în braţe să le spele la chiuvetă şi pe la cabinetele de tratament. O alta venise cu o fetiţă de câteva luni deformată. Născuse la zece luni. Medicul a apreciat după ecograf vârsta mai mică şi i s-a făcut tratament pentru menţinerea sarcinii.

Aproape toate mamele nu aveau soţi. Au plecat la muncă pentru bani de nuntă şi au uitat să se întoarcă. Nu primeau pensie alimentară pentru că preferau să nu deschidă procese decât să mai aibă de-a face cu ei. Primeau salariu de însoţitor.

Dimineaţa, la baie era coadă. Mămicile cu băieţi veneau să se schimbe. Era un singur W.C. la care veneau şi internaţii de la ORL, cam o sută de persoane în total. Femeile îşi făceau şi toaleta, se schimbau. Întreba de duş şi i s-a spus că nu este. Avea să descopere la a doua internare că totuşi exista un duş. Fiind şi obeză se îngrijea greu şi se molipsi de un microb. S-a tratat cu ovule intravaginale şi avea să se molipsească iar peste câteva luni la spitalul judeţean. Îi era teamă şi pentru fetiţă. Unele din infirmiere şi asistente se purtau aspru. O făceau pe jandarmii. Măriuca era cuceritoare. Când voia să fie băgată în seamă, cânta.

La sala de kinetoterapie, asistenta observă cum trece în revistă tot ce se întâmplă acolo.

— Măriuca! Îţi umblă căpşorul în toate părţile. Să nu-ţi scape nimic.

La început a fost greu. Nu se concentra să facă exerciţiile. După câteva zile începu să mănânce mai bine. După două săptămâni făcea

binişor exerciţiile.

Într-una din zile a început a cânta la masaj şi bineînţeles îşi culegea laurii. Mona i-a zis de câteva ori să-i cânte şi la doamna de la kinetoterapie. Nu voia. Stăteau pe un scaun în hol.

— De ce nu vrei să-i cânţi şi la doamna de la gimnastică?

— Nu vreau, nu-mi place doamna Ela.

Doamna tocmai intrase pe uşă şi probabil a auzit. Mona încremeni. Ea s-a făcut că nu aude.

— Nu ştiu cum faci, dar dacă nu-ţi ceri iertare de la doamna Ela, te las singură şi plec. A fost drăguţă cu tine, tealintat, tea-ţinut în braţe, ţi-a dat cireşe şi tu ai zis că nu-ţi place şi te-a auzit.

Nu zicea nimic. Intră în sală cu inima cât un purice. „Ce prost s-o fi simţit doamna", se gândea Mona. Fetiţa se duse încet spre doamna spunând „Te iubesc!" şi întinse mâinile spre ea. Mona rămase şi de data asta uluită de perspicacitatea Măriucăi. Nici nu i-ar fi trecut prin cap că va face aşa ceva.

— Şi eu te iubesc, zise asistenta strângând-o la piept.

Nenea doctorul o cucerise, ca pe toţi copiii. Răcise şi doctorul o trimitea la un cabinet la care a mai fost, pronunţând numele doctoriţei. Fetiţa urla, nu voia acolo. Doctorul o văzu şi se jucă puţin cu ea. O făcu să râdă.

Infirmiera de serviciu anunţa vizita. Când intră doctorul Mona o chemă pe Măriuca la pat, să nu încalce disciplina.

— Lasă mămică copilul în pace! îi zise el.

Se jucă cu cele două fetiţe prietene şi le-a ameninţat că le mănâncă. Pe mămici le atingea cu un gest prietenos.

Venise şi un băieţel cu care fetele împărtăşiră din experienţă. La următoarea vizită săreau pe pat voioase, ţinându-se de mână:

— Nenea doctoru'! Ne mănâncă! Ne mănâncă!

Veni medicul şi băieţelul îl interpelă ca între bărbaţi:

— Fetele alea au spus că le… mănâânci!

— Da! zise el cu o figură de clawn. Dar dacă nu mă satur cu ele, vin să te mănânc şi pe tineee! după care ieşi în chiotele de voioşie ale copiilor.

Veni şi onomastica lui nenea doctor. Copiii primiră tort la prânz. Mona a încercat să o convingă pe Măriuca să-i cânte mulţi ani. Acum era cu soţia, nimeni alta decât doamna care o consultase la început. Nu a vrut să cânte, oricât a insistat.

Seara copiii au primit îngheţată. Măriuca începu să cânte cât putea de tare fără să o roage nimeni. Numai că în gălăgia copiilor, nenea probabil nu a mai auzit-o. Până la urmă mătuşa a înţeles că cine nu-i pica ei bine… nu merita să-i cânte!

La cea de a doua internare, află multe lucruri cu totul admirabile despre nenea doctor. Mai ales povestea unei mame cu doi copiii pe care o ajutase să-şi vindece copilul de infirmitate, să-şi păstreze soţul, şi în final a sprijinit familia să-şi facă o casă…

La o sărbătoare l-a văzut venind la capelă la slujbă. Intră în strană şi a cântat vreo jumătate de oră, după care s-a întors la cealaltă slujbă: să aline durerile trupurilor schilodite de alţii şi sufletele îndurerate de păcat ale părinţilor lor.

Malaxorul

Şoferul îi era cunoscut. S-a întâmplat să meargă de mai multe ori cu el pentru problemele medicale. Mergea la serviciu. Mai erau două femei şi un bărbat.

— Unde vreţi să ajungeţi doamnelor?

— Eu la spital. Dacă nu ajung până la şapte, nu prind bon. Am mai păţit asta. Mă trimiteau la privat. M-a programat la consultaţie peste două luni.

— Şi eu vreau la Spitalul de Recuperare, să prind bon, zice Mona.

— Da doamnă; spune pe un ton curtenitor, de om care ştie şi a văzut multe. Pare să aibă vreo şaizeci de ani. Continuă:

— Acum numai la Spital şi la Casa de Pensii mai merge lumea. Nu sunt deloc clienţi…

— Destul de rău! Suntem o ţară de bolnavi, pensionari şi hoţi, zise Mona. Discuţia a demarat în trombă.

— Sigur că se termină bonurile. Doar toţi doctorii au privat. Am tratat-o şi eu pe nevastă-mea. E cu puţin mai mult decât la stat, dar cu

rezultate. Dacă văd că ai un pic de stare te ia cu binişorul şi te dirijează frumos pe moşia lor.

— Problema este că se mai întâmplă să fie un medic slab. Am aşteptat şi eu o dată două luni pentru o consultaţie şi am văzut că n-a meritat. Nici măcar la spitalul public. Dar se stă la el două luni şi pacienţii sunt dirijaţi către privat. Am observat că medicii buni îi tratează pe toţi bine şi nu pretind bani. Tocmai cei care nu sunt suficient de competenţi o fac pe nebunii. Când dau de ei prefer să-i ocolesc.

— Am cunoscut medici foarte buni într-un spital municipal din Ardeal într-un oraş mic şi superior judeţeanului. Îmi pare jalnic. În urmă cu treisprezece ani am făcut acolo test pentru tiroidă în jumătate de zi. Ne-a dus cu salvarea la judeţean pe mai mulţi pacienţi şi până la prânz am fost înapoi. Acum dau o grămadă de bani şi umblu de câteva luni şi nu-i dau de capăt. E aceeaşi ţară, de ce e zona asta atât de săracă şi blestemată?

Auzise şi pe la cabinete pacienţii spunând că în alte judeţe situaţia e mult mai bună şi personalul secundar se poartă mai bine.

— Ardealul e altceva.

— L-am internat şi eu pe taică-meu. Am dat cinzeci de mii la o infirmieră să găsească un cearşaf! Nu mişcă nimeni până nu ia bacşiş…

— Astă-vară veneau la cinci minute să ne-anunţe Sanepidu şi puţea a pişat de trăsnea. La Wc era tot timpul mizerie, femeile nu ştiau cum să facă să se spele. Asta nu interesa Sanepidu…

— Nu ştiu unde-ajungem nu s-a schimbat nimic în bine. De stricat, am stricat tot ce-am avut. La noi nu mai e nimic de lucru, e mort târgu ăsta…

— La aşa primari, aşa târg. Dacă se votează pe rachiu, găleţi, pe porecle…

Ajunse în faţa spitalului.

— Mulţumesc, zise Mona şoferului ieşind greoi din maşină. Mi-ar fi fost greu să mai iau tramvaiul până aici.

Intră în clădirea spitalului şi se aşează la o coadă. Erau vreo douăzeci de oameni deşi mai era un sfert de oră până la începerea

programului.

Îşi aminti de cozile dinaintea revoluţiei. Cel puţin atunci nu era atât de bolnavă.

A dat o mulţime de bani pe medicamente să se poată mişca. Îşi schimbă poziţia de câteva ori, lăsându-şi greutatea când pe un picior, când pe celălalt. A trecut mai bine de jumătate de oră până să ajungă la ghişeu. O doamnă cu mască chirurgicală îi luă biletul de trimitere şi actul de identitate. O altă asistentă veni la ea cu hârtii asemănătoare. Îi puse buletinul deoparte, luă actele colegei şi a început să introducă datele în computer.

Nu zise nimic. Oamenii erau obişnuiţi cu astfel de lucruri. Oricine avea rude sau prieteni angajaţi într-un spital, era… om! Toate lucrurile se simplificau dintr-odată. Nu cozi, aşteptări îndelungate, hărţuiala prin cabinete. Desigur, orice avantaj trebuia plătit cu ceva. Situaţia devine dramatică atunci când volumul de investigaţii creşte. Fiecare cabinet produce o poveste a lui, alte destine, alte istorii, alte legende despre medici, spitale, asistente. Cozi, aşteptări. Şi în mod ciudat fiecare medic te tot trimite în altă parte.

— Nu e de domeniul meu. Din bolile astea doar spondiloza dorso-lombară ţine de mine, dar şi asta poate fi tratată la judeţean.

— …Dar doamna de acolo m-a trimis la dumneavoastră… Ca şi doamna de la Interne…

— Păi da… să scape de dumneavoastră…

Se simţi ca trăsnită! auzise această expresie de multe ori în ultima jumătate de an, de la alţi medici şi iar i se părea că se învârte ceva pe deasupra capului. Nu se poate să fie atât de groaznic! Totuşi mai încercă.

— E poliartrită reumatoidă, a debutat în 96…

— …Nu scrie… poate e de la mixedem.

Simţi o strângere spasmodică în stomac. Boala îi afectase toate organele distrugând ţesuturile conjunctive cum o avertizase doctorul Silvescu cu treisprezece ani în urmă. Îi ştia mecanismul, ştia să o şi trateze. Aştepta această întâlnire de o jumătate de an tocmai pentru stabilirea acestui diagnostic. După trei luni în care a dat câteva

telefoane i-a spus că poate veni pentru internare. Veni cu bagaje şi a plătit şi atunci maşina până în faţa spitalului de recuperare:

— Am avut un debut de poliartrită reumatoidă cu treisprezece ani în urmă. Mi-a provocat atunci hipotiroidită frustă şi ulcer. Acum s-a întâmplat ceva mai grav, a recidivat, am căzut la pat, aveam junghiuri puternice…

Se afla la peste un an de când a început să aibă tulburări de vedere, ameţeli tulburări de memorie şi să crească în greutate. Uitase că puteau fi semnele bolii cu care se mai confruntase o dată într-o fază acută. S-ar fi dus la spital şi nu avea asigurări medicale. Ar fi vrut să înceapă să publice, avea o promisiune de sponsorizare şi putea să-şi facă din asta noul mod de viaţă. Bolile şi vârsta făceau să nu-şi mai găsească de lucru. Nici n-ar mai fi putut. Trebuia să continue cu scrisul, acasă. A revenit la domiciliul părintesc. A costat-o destul de mult calculatorul, Internetul şi un spectacol. Dar acum obosea tot mai mult. „Poate am îmbătrânit" se gândea. S-a interesat de pensionare şi a aflat că ar avea motive să ceară acest lucru. Singura cale de a-şi începe investigaţiile era să-şi facă dosarul de ajutor social. Prin octombrie se simţea deja destul de rău. Poate se întâmplă cu ea ca şi alte femei pe care le cunoscuse. Au murit înainte de cincizeci de ani, fără pensie. Şi mai ştia altele foarte bolnave. Poate i se întâmplă şi ei acelaşi lucru. Era şi ea în perioada de premenopauză în care mai toate femeile au căderi de sănătate. Altele se descurcă. Primesc şi pensie şi merg la lucru în Italia sau Spania, sau ca bone pe la oraş.

S-a dus la judeţ pentru adeverinţă medicală. Şi-a luat ceva de mâncare şi s-a oprit în parc. I se părea că nu are putere să ajungă la spital. A mâncat, a băut apă minerală cu cafea instant, a mai zăbovit acolo cu privirea pierdută printre vârfurile copacilor. Aici îi plăcea nu pentru că era frumos şi odihnitor ci pentru că pe aici se plimba cândva Poetul. Poate găsea nişte baterii pentru a-şi redobândi energiile. S-a prezentat la un medic.

— Am venit pentru o adeverinţă să primesc ajutor social. Am bronşită cronică, ulcer şi discopatie lombară şi mă simt rău în ultimul timp, am tulburări de vedere, de memorie… Am făcut de mai multe ori

pneumonie în anii trecuţi. Aş vrea să mă internez şi nu am asigurări de sănătate.

Medicul se uită pe hârtii, avea şi o radiografie. O consultă la plămâni:

— Nu vă dau nicio adeverinţă, nu aveţi nimic!

— …Cum să nu am nimic?!… spuse Mona uimită… Expectorez şi tuşesc… coloana se vede că-i deformată şi nu pot sta în picioare…

— Atunci eu nu sunt medic!…

Ieşi stupefiată din cabinet. S-a aşezat pe un scaun. Să se gândească. Ce să facă? vorbise la telefon cu o zi înainte. Dar era o doamnă… Descoperi că mai sunt cabinete.

Aşteptă la unul din ele şi de această dată avea noroc. După câteva explicaţii primi documentul. Ar fi vrut să plătească consultaţia, dar a fost refuzată.

— Nu este nevoie, dar să aveţi grijă să vă faceţi contract de asigurări, să vă puteţi trata, spuse politicos şi binevoitor doctoriţa.

Era uluită… Vedea că demarcaţia între iad şi rai nu e clară deloc. Omul şi ne-omul. Medicul şi impostorul… Îi desparte un perete. Aceeaşi pregătire, aceeaşi profesie, acelaşi spaţiu…

A aşteptat două luni să poată primi adeverinţa de la primărie. Drumul până la sediul primăriei l-a făcut greu, s-a oprit de vreo trei ori pe băncile găsite în cale. S-a dus să se înscrie la medicul de familie cu speranţa că se va putea interna.

— Trebuie să mergeţi la Casa Judeţeană de Asigurări să vă faceţi contract.

Îi trebuiau bani să facă acel contract şi nu-i avea. Stomacul o chinuia îngrozitor şi parcă abdomenul creştea tot mai mult. Faţa i se făcea tot mai pământie, iar ochii tulburi. Nu mai putea să stea la calculator. A scris cu greu un memoriu la guvern şi a început a căuta pe internet medicamente. Ieşea rar şi aproape tot timpul stătea în pat. Nu avea o altă soluţie decât să încerce a se autosalva. Află mai întâi că sunt soluţii noi pentru ulcer. În ultimii ani era preocupată numai de plămâni şi nu ştia de acestea. Şi probabil pentru tiroidă. Simptomele corespund şi ea nu mai făcuse investigaţii de mult. O săptămână de

antibiotice. O săptămână de chinuri groaznice. Un gust de hoit îi venea tot timpul în gură. Îl compensa cu citrice şi compot. Transpira foarte mult. Şi junghiuri, junghiuri mari de parcă i-aţi sfârtecat cineva toracele bucăţică cu bucăţică. Pierduse trei dinţi. S-au rupt pur şi simplu, iar ceilalţi se clătinau, gingiile sângerau. Avea sângerări şi din nas. Tot trupul era numai durere. Voia să-şi taie unghiile la picioare… Doamne! Se desprindea unghia la degetul mare! Şi cealaltă!… Parcă s-ar descompune de vie!…

După vreo două săptămâni de când începuse tratamentul, îi apăru sub ochiul stâng o pată negricioasă, de fapt violet, stacojiu închis. „Asta e!”… Un atac de poliartrită reumatoidă provocat de o infecţie, după cum i-a prezis doctorul Silvescu cu ani în urmă! Asta înseamnă că toate organele puteau fi afectate. Îşi aminti că în urmă cu un an s-a lovit cu o bucată mică de lemn şi a avut mai mult timp o pată care s-a localizat în jurul ochiului. Nu i-a dat importanţă, era ocupată cu colocviul. Înţepă cu un ac de seringă şi ieşi din ea un lichid roşietic, translucid. A repetat operaţia de mai multe ori. După vreo trei săptămâni, punga s-a retras, pata a dispărut treptat… Alte medicamente. A mai cerut bani de la surori. A primit şi medicamente cu glucosamin şi condroitină de la sora Maria… În sfârşit se putea mişca… Nu putea să ţină ceva în mână, să urce şi să coboare scări, sau să frece papucii la răzătoare.

Acum, după un an şi jumătate de la apariţia simptomelor şi trei luni de investigaţii, în care a fost nevoie de multe deplasări şi analize plătite la laboratoare private, se afla în sfârşit la un medic reumatolog.

— Când aţi făcut ultima pneumonie?

— Cu un an şi jumătate în urmă.

— Atunci aţi început să vă îngrăşaţi?

Mona confirmă.

…Nu mai putea lucra la ziar. Nu avea nici viza de domiciliu. Gazda nu accepta să-i facă viză. Încercă pe la cunoştinţe dar nu a găsit la nimeni. Era chemată acasă şi se pregătea să părăsească oraşul. Dar junghiurile, tusea, faţa ei pământie o îngrozeau.

Nu avea asigurări şi nu se putea interna. Ştia că testele pentru

TBC sunt gratuite. Merse la policlinică:

— Dacă nu aveţi asigurări, trebuie să plătiţi, i s-a spus.

„Cum se poate una ca asta? Se cheltuie sume enorme pentru TBC şi nu se poate face un control preventiv gratuit? Suntem în Europa? Mileniul III?

Îşi cumpără iar injecţii. O luase şi pe Măriuca cu ea…

— Cred că aţi făcut o complicaţie articulară de la ultima pneumonie. Trebuie să mergeţi la Spitalul TBC pentru o precizare de diagnostic. Aveţi faţa roşie.

— Şi ce să fac cu bagajul? Să-l las aici?

— Nu. S-ar putea să vă interneze acolo pentru investigaţii.

Cu destulă greutate, Mona a ajuns la Spitalul de pneumoftiziologie şi era deja obosită.

— Sarcoidoză? întrebă medicul cărunt, cu mişcări şi trăsături elevate, mirat, studiind hârtiile.

— Ar fi o pierdere de timp să vă fac alte investigaţii… Mai bine mergeţi la colega de la judeţean cu care aţi început. O să vă vadă din nou şi cred că este mai în măsură să aprecieze acest diagnostic. Dar… în niciun caz nu poate fi stabilit aici, va trebui să mergeţi la Clinica Universitară, să vă pregătiţi pentru asta.

Ceru detalii despre boală.

O altă boală? O boală rară, tratabilă totuşi… Mai grea… Atât de greu de diagnosticat?

Dădu mai multe telefoane, după o săptămână ajunse la doamna cu care a început investigaţiile:

— De ce la mine? El nu e medic? V-a trimis la mine să scape de dumneavoastră… Trebuie o radiografie şi probabil nu va fi gata azi. Eu plec la o şedinţă. Veniţi joi.

La laborator programul începea după două ore. Pentru că nu se putea concentra de multe ori era dezorientată. Şi pe stradă apuca în altă direcţie decât cea de mers. Se întoarse la un alt laborator, a cărui faţadă semăna cu cel la care a fost de dimineaţă. Se tot adunau bolnavi, erau chemaţi pe nume, dar ea nu. Întrebă de vreo două ori pe asistente. În cele din urmă una din ele a priceput ce se întâmplă, o luă de mână ca

pe un copil:

— Veniţi cu mine! şi o duse la celălalt laborator. Holul era ticsit de oameni. Se auzi strigată:

— Ce aveţi de făcut?

— Radiografie pentru observaţii sarcoidoză.

A fost pusă la aparat şi primi o hârtie. Spre seară, după ce s-a mai odihnit a început a studia noua boală pe referatele de pe Internet. Era o boală rară care presupunea o biopsie pulmonară pentru a fi diagnosticată.

— Mai este cineva de pe aici cu această boală? Aţi auzit de ea la cineva? întrebă Mona la medicul de familie. Ar fi vrut să discute cu cineva care avea asemenea boală.

— De când sunt eu aici, nu ştiu niciun caz, zise doctora.

Ajunse din nou la judeţ, la doamna care a solicitat radiografie. Îi arăta hârtia:

— Calcifieri, hilare bilaterale, moderate. Nu e cazul de sarcoidoză… Dar vă dau trimitere la clinică… Unde e radiografia?

— Nu mi-a dat.

— Mergeţi să v-o dea! Nu vă pot trimite fără radiografie!

Coborî cele două nivele şi ajunse iar la laborator:

— Nu s-a făcut decât radiologie. Trebuia radiografie? Nu este.

Urcă iar scările:

— Oare eu n-am vorbit clar!? spuse enervată doctora. Dacă nu ştii să vorbeşti, îţi iei dosarul şi te duci unde ştii!

— Vă rog doamnă!… zise Mona disperată. Am spus „radiografie", dar nu m-au băgat în seamă… Şi ea se mirase că a primit rezultat de radiologie şi nu film, dar nu ştia ce să zică…

— De fapt… eu am scris pe trimitere!… zise cu un gest de lehamite, coborând vocea.

Se stăpâni, luă iar dosarul şi telefonul şi vorbi calm cu asistentele de la laborator. Mona mai coborî scările o dată. Apoi le urcă greoi, cu radiografia în mână. În sfârşit după două săptămâni a primit trimiterea la spitalul clinic. A căutat numărul de telefon pe net şi a întrebat de doctoriţa la care era trimisă. Nu mai lucra acolo şi nici nu a

putut afla unde o poate găsi. Află în schimb câteva lucruri interesante despre ea şi că era şi autoarea unei cărţi în domeniu. La spital avea să se dezlege şi această taină, când se prezentă la centrul de diagnosticare, după cum a fost îndrumată la telefon.

— Sarcoidoză? Nu poate fi diagnosticată la centru… Trebuie să staţi internată. Dar întâi căutaţi-o pe doamna la Policlinica Judeţeană. Dacă nu vă internează ea, atunci vă întoarceţi aici, şi mergeţi la etajul trei sau patru. Dar… aş fi curios şi eu să ştiu care e povestea dumneavoastră?!

După ce-i povesti domnului proaspăt văzut, istoria ei medicală, înhămată din nou cu bagaje porni spre destinaţie indicată. Ploua, bătea şi vântul, era frig şi nu ştia cum să se mai apere. Umbrela o ţinea cu greu. Găsi cabinetul şi o altă proaspătă cunoştinţă, o doamnă medic ce îi părea încă cuceritoare şi foarte comunicativă, îi viza trimiterea pentru internare. O trimise la biroul de internări. Stătea iar la o coadă mare în ploaie… O altă coadă… Ca la orice coadă unii se strecoară… Comentariile nu se lasă aşteptate. Unii strigă ceva mai tare, mai ferm. Alţii mârâie, alţii blestemă, alţii se tânguie. Unii tac cum tăcea şi ea. Resemnaţi…

— Nu e vorba de sarcoidoză, spune doamna, după o zi de investigaţii. Nu prea înţeleg de unde vin suspiciunile acestea. Ce motiv a avut doamna să pună un asemenea diagnostic? Întâi se elimină toate supoziţiile posibile… Aţi avut ceva pete roşii?… Oricum, o să mai facem câteva investigaţii, o să staţi câteva zile… Am să vă recomand să mai repetaţi unele analize, cele care le aveţi nu prea sunt convingătoare.

Analizele suplimentare, dozările hormonale se făceau şi aici cu plată aşa cum le-a făcut şi la judeţ. Numai că cele de aici au arătat într-adevăr altceva. La fiecare cabinet se cereau anumite sume de bani, mai mari sau mai mici.

— Aţi fost la triaj?

— Nu.

— Mergeţi la triaj şi achitaţi taxa de tranzitare pentru că nu sunteţi din judeţul nostru.

A telefonat acasă şi l-a rugat pe Moşneagul să-i mai trimită nişte

bani.

În oraş se dădeau tot felul de spectacole. La unele din ele, zgomotul ajungea în salon. Geamurile vibrau. Nivelul de decibeli era înspăimântător. La un moment dat vorbea la microfon chiar primarul şi dacă era atentă, auzea destul de bine ce spunea. A fost şi foc de artificii. Până la unu noaptea spitalul duduia de ritmurile drăceşti însoţite de strigătele spectatorilor. Ce deliciu pentru cele câteva mii de bolnavi aflaţi în spitalele din marele oraş universitar! În marea veselie, unii din ei îşi trăiau probabil ultimele clipe de viaţă…

— Ce să fac? Iaca la discotecă… zicea amuzată o bătrânică la telefonul mobil, către o vecină de-acasă. Avem o discotecă aici de n-ai treabă, da ştii că mie-mi place! Populară, modernă…

A doua seară a fost alt spectacol, de muzică populară.

La plecare nu a mai vorbit cu doamna profesoară. Plecase la un congres de la mijlocul săptămânii. Când a revenit, la consultaţii avea foarte mulţi pacienţi. Saloanele s-au umplut cu bolnavi noi. Toate paturile erau ocupate. Venise o femeie tânără de la ţară. A văzut cum celelalte paciente se eschivau să o primească. Ea era cea mai „mare" din salon, dar femeia stătea în picioare în aşteptare. A chemat-o să stea cu ea. Rezidenta îi dădu foaia de externare. Trebuia să plece foarte repede să poată ajunge acasă până se face noaptea. Abia acasă, a doua zi văzu că-i lipseşte astmul bronşic din lista de boli. A sunat-o pe profesoară:

— Nu a fost timp să mai facem investigaţii pentru astm. Trebuie să veniţi iar pentru o săptămână să facem nişte explorări…

Nu a mai făcut rost de bani să continue şirul de investigaţii. A apărut şi gripa porcină. Pentru ea ar fi însemnat moarte sigură. Aşa au mai trecut trei luni, până să revină cu rezultatul de la investigaţiile cerute, pentru a fi internată la reumatologie. Iar acum, după o jumătate de an, doamna reumatolog neagă ce ea ştie de cincisprezece ani…

— Dar este factorul reumatoid de 40…

— Poate e de la mixedem…

— Şi eu ce fac doamnă? Nu am cu ce trăi, nu mă pot îngriji, vreau să mă pensionez. E o boală veche… Cum să nu ţină de

reumatologie?

— O să vă mai îndrume medicul de familie… zice ea pe un ton moale, nesigur… sau poate indiferent!… Sau poate neştiutor…

Ieşi din curtea spitalului ameţită.

Ningea şi un strat gros de zăpadă se aşternuse pe trotuar. Trebuia să meargă acum la Cabinetul de expertiză al Casei de Pensii.

Păşind prin stratul gros de zăpadă, în hainele groase se simţea ca o ursoaică. Zăpada frământată ca într-un malaxor, scârţâia lunecând sub tălpi. Îşi încorda muşchii şi genunchii, păşind încet să poată merge. Ningea imens, cu fulgi uriaşi de parcă ploua cu flori albe din cer îngropând oraşul ca într-o poveste. S-ar fi bucurat dar… Nu se mai putea bucura de nimic, de nimic… Nici de ziua de azi! I se pare că e iar foarte obosită… Şi drumul era luung!…

Articol IV. Secţia pensii

Ajunse cu greu la Cabinetul de Expertiză. Câteva persoane se aflau pe scări iar holul dintre cele două cabinete era plin. Cei mai mulţi stăteau în picioare. Deşi programul începea cu două ore înainte, consultaţiile nu erau începute. Cineva i-a spus să ducă dosarul. Intră în cabinet:

— Am venit pentru un certificat de incapacitate de muncă. Sunt în curs de investigaţii pentru pensionare.

— Aveţi internare recentă?

— Da, din octombrie.

— Nu e bună. Trebuie mai recentă!

Vorbele asistentei o şocau.

— Cum să nu fie bună, doamnă?! zise ea simţind că-i vin lacrimile. O internare la o clinică universitară nu e valabilă nici trei luni? Ajutorul social nu l-am primit în acest timp. Şi mai am şi scrisoare de la reumatologie eliberată azi…

— Nu cred că o să vă dea… Eu vă primesc dosarul dar să ştiţi că a mai fost o doamnă care nu a primit…

Ieşi cu lacrimi în ochi. Cineva i-a oferit un loc.

— Ce v-a zis? De ce plângeţi?

— Umblu de jumătate de an să fac investigaţii pentru

pensionare, am internare la clinică în octombrie şi mi-a zis asistenta că nu-mi dă certificat pentru ajutorul social. Că nu am internare recentă. Cine s-a putut interna în perioada asta cu pandemie de gripă porcină şi cum să te duci la spital fără bani? Oamenii din sat care au fost duşi cu salvarea i-a trimis acasă, nu au fost ţinuţi în spital. Chiar în halul ăsta am ajuns?

Era înainte de Sfântul Dumitru. O bătrână din sat, vecină, nu era de găsit dimineaţa. O căutase multă lume. A sunat la copii să întrebe dacă este cumva la ei şi nu era. S-au alarmat mai mulţi vecini. Credeau că e moartă. Au spart un geam şi au găsit-o căzută. A fost dusă la spital şi cu câteva investigaţii trimisă acasă. Nu erau locuri. La fel s-a întâmplat cu un bărbat fără serviciu. Primele decese de gripă porcină erau bolnavi cu bolile care le avea şi ea. Iar ştirile ajunse în presă despre spitalul judeţean erau cele mai „negre" cu putinţă.

— Vai doamnă, de cinci ani mă freacă! Aici te faci mai bolnav decât eşti! Cine-o satură pe asta?

— Cealaltă e mai indulgentă, se poartă mai frumos, dar asta Teodoriu e urâcioasă rău!

Se vorpea şuşotit.

— Să nu ne vadă că vorbim! zise una din femei. Se enervează şi-i vai de noi!

„Doamne, unde eşti?" gândea revoltată. Erau aici cei mai nenorociţi oameni. Bolnavi şi infirmi. Hărţuiţi ca şi ea. Aduşi acum în plină iarnă de legile câineşti pe care ei, cei ce le fac şi le desfac nu le vor respecta niciodată. Sigur, decât să fii trimis la plimbare, să rămâi muritor de foame, să-ţi cauţi dreptatea mai bine închizi ochii… Te supui. Pui ceva bani la bătaie şi pleci liniştit.

Oare e chiar ca la aprozar? E vorba de oameni sau de cartofi? Medici sau vânzători?

Îşi aminti instantaneu ce-i spunea mama unei fetiţe infirme „un salariu îl sacrifici…". Pe nenorociţii aceştia îşi clădesc bunăstarea… Zeci, sute, mii de funcţionari, asistente şi o parte din aşa-zişii medici, ce n-au nimic comun cu meseria lăsată de Hipocrat. Un aparat birocratic stufos trăieşte pe spinarea lor. Timpii mari de aşteptare, timpii morţi,

un haos care mănâncă bani nejustificat. Transportul, comerţul, laboratoarele şi cabinetele private, toată lumea câştigă de pe spinarea lor.

„Durere – numele tău e handicapat" scria atunci cu ani în urmă. Infirmi târâţi pe la cabinete de rude, să-şi primească „atestatul". Nu-şi primeau pensia de trei luni. „Homer era orb. Bethowen surd. Luchian…". Mame ducând copii schilodiţi de medici… Ciungi şi şchiopi…

Veni în sfârşit doctoriţa şi consultaţiile au început. Două doamne elegante, una cu un buchet mare de flori, vesele şi bine dispuse trecură printre nenorociţii cu feţe crispate, aşteptând în picioare şi intrară în cabinet. Îşi aminti de bărbaţii zdraveni de la sanatoriu ce veneau „să semneze condica" cum remarcau bolnavii. De fapt, în toate satele erau femei pensionate de boală ce lucrau la oraş ca bone sau însoţitoare la bătrâni, sau chiar la ferma din familie cu bărbaţii. În timp ce fără pensie, o femeie era adusă în sicriu din Spania, alta a murit de ciroză, altele se chinuie pe lângă familii şi nu au bani să se ducă la spital. Dacă au ceva în proprietate, nu au nici drept de ajutor social. Ea tocmai vânduse pământul pentru a investi în acel minunat hoby care spera să-l transforme în serviciu. La fel se întâmplă şi cu bărbaţii daţi afară care nu-şi găsesc de lucru şi nu au destui bani sau relaţii când sunt bolnavi. Se îngroapă în alcool, îşi pierd familiile, cheltuie tot ce au şi pe timp de ger sunt culeşi îngheţaţi ca ciorile. Şirul gândurilor i-au fost oprite:

— Daţi-mi şi mie un bănuţ. M-a trimis să fac o radiografie…

Avea o voce sugrumată. Hainele erau ca nişte zdrenţe, slab şi neîngrijit şi ţinea un dosar în mână. Veni şi unul fără picior. Se ridică să-i facă loc. Mirosea groaznic. Era la celălalt cabinet.

— A, da' te cunosc. Stai acolo, nu e nevoie să vii! a zis doctoriţa.

Se ştie că cel mai uşor se obţin pensii la nebuni. Din vechime se vorbeşte de „nebunul satului". Are şi el rostul lui lăsat de Dumnezeu. Numai că acum sunt mulţi nebuni. Se întâmplă să fie zece – douăzeci într-un sat.

A încercat şi ea să ajute un băiat epileptic ce crescuse în Casa de

Copiii. Îi era vecin şi de multe ori o tapa de ultimul ban. Mai era cu doi colegi. Copilăria lor a fost un coşmar. Erau sclavi la cheremul oricui. Avea căderi cu pierderea cunoştinţei şi se interesă pentru el. Criteriile erau prea aspre să poată fi pensionat. Sclavilor, robilor nu li se cuvine nimic.

Şi pensiile erau tot pentru ei. Celor ce o viaţă au călcat peste cadavre. Ei şi-au făcut legi… Majoritatea celor până la 50 de ani primiseră pensii în anii de după revoluţie. Maşina de vot. De douăzeci de ani auzi oriunde „Iliescu ne-a dat pensii". Magistraţii corupţi, majoritatea formaţi de comunişti, ce au jonglat procese şi au îngropat crime şi drepturile de proprietate douăzeci de ani, primeau pensii uriaşe cât pentru un sat întreg sau cât un oraş de provincie. La fel şi foştii securişti. Ei au invadat partidele, ei au făcut legile, ei şi-au făcut firme, au ocupat instituţiile cu fiii şi nepoţii lor, învăţământul, finanţările, ei îşi împart totşi resursele şi dreptatea.

…

Acum asistenta o punea în alertă. Deci şi pentru un lucru de nimic trebuia să dea şpagă… Aproape infirmă, cu o jumătate de an de investigaţii făcute cu bani împrumutaţi! Cu o coloană răsucită ce nu-i permite să stea în nicio poziţie. Cu mai multe boli cronice şi o obezitate recentă…

Ea cel puţin are ştiinţa luptei. O învăţase în şcoala cărţilor şi în şcoala vieţii. Se străduia să supravieţuiască. Faţă de ceilalţi, trimişi la moarte în tăcere.

Chiar nimic? Nimic pentru muritorii de rând? Un singur lucru – moartea! Să moară toţi muritorii! Muribunzii!…

Dar poate totuşi nu e chiar atât de rău… Va vedea!

După vreo cinci ore de aşteptare îi veni rândul. Era ultima.

— Am să vă trimit la reumatologie, zise experta.

„Asta-i culmea!"

— De ce să merg la reumatologie? Am la dosar scrisoare de la reumatologie primită azi…

— E la mine scrisoarea de la reumatologie, zise asistenta…

— De ce mi-aţi desfăcut dosarul? De ce nu sunt toate hârtiile în

dosar?

Asistenta se fâstici şi până la urmă îngăimă un răspuns tardiv.

— Am copiat asta, arătă ea.

— Atunci să faceţi EKG, zise doctoriţa.

— Am şi EKG, nu e cazul, la inimă deocamdată n-am nimic.

Începu să caute cu insistenţă EKG-ul de parcă atât ar fi aşteptat. Sigur, poliartrita reumatoidă atacă ţesuturi conjunctive, oase, nu inima.

— Vă trimit la…

— Nu mă trimiteţi nicăieri, o întrerupse Mona. La nivelul bunului simţ am suficiente hârtii.

— Nu am pe ce să vă dau!

— Nu aveţi, nu daţi. Am să cer de la ministrul sănătăţii…

— De ce nu v-a trecut astmul bronşic la clinică?

— Trebuia să mai merg o dată să stau o săptămână să-mi facă explorări…

— Trebuia să mergi! ţipă ea.

— Nu am avut bani… Nici ajutorul social nu l-am luat de trei luni. De unde să iau zece milioane să mă duc?

— Nu mă interesează pe mine câţi bani îţi trebuie! De ce să-ţi trebuiască bani?

Tonul doamnei era dispreţuitor şi discuţia căpătă un aspect mitocănesc.

— Doamnă, nu ştiţi ce înseamnă să te internezi în spital?

— Nu ştiu! Eu n-am fost internată la alergologie!

— Dar în altă parte aţi fost?

— Nu e treaba ta!

— Am astmul diagnosticat recent…

— Nu e astm, e bronşită asmatiformă! Dacă aveai şcoală şi ştiai să citeşti, vedeai că e bronşită asmatiformă!

Ştia sigur că are trecut astm bronşic pe o externare cu şase luni înainte şi oricum delimitarea nu e importantă. Erau mai multe boli cronice între care o mare deformare a coloanei. Vedea că nu are niciun rost să continue discuţia.

Hârtia, completată probabil de asistentă nici nu conţinea bolile diagnosticate la clinică, ci câteva nmai puţin invalidante.

Îşi aminti de articolul scris în urmă cu cincisprezece ani – „Ieşiţi la pensie madam”…

…

Doctoriţa de la dispensar nu mai ştia ce să-i recomande. Avea o reputaţie bună. Braşoveancă la origine, venise după soţ repartizat într-o comună din apropiere. Când a spus cine este, o femeie care o întâmpinase era cât pe ce să leşine. Medicul prezentase de soţie o altă doamnă care stătea cu el. Au urmat şi alte aventuri. A divorţat. Mona l-a cunoscut ca reporter şi chiar i-a oferit o temă fabuloasă – cerea elicopter pentru satele de munte, unde copiii se nasc încă cu moaşa, ca pe vremuri. Avea de soţie o basarabeancă înaltă şi frumoasă. Trecură ani şi odată cu revenirea la ziar, îl întâlni din nou.

— Să mergeţi să faceţi o ancheta cu cabinetul medical din comună. Este o neînţelegere între consilieri şi medic, zise redactorul şef.

Întrebând într-o parte şi-n alta, află că medicul era bine văzut profesional. „Viaţa privată a unei persoane, nu e subiect de ziar ci de spovedit la popă”, se gândea Mona. Medicul voia să cumpere cabinetul medical. Nu încălcase legea, dacă era strâmbă nu era el de vină. Articolul fost favorabil. Şi tocmai află că era iar în divorţ şi se încurcase cu diva şoferilor păruită în faţa firmei… Se gândea că poate doctoriţei, fost soţie a medicului articolul nu-i va fi pe plac.

Umblase şi atunci mai bine de jumătate de an. Avea deja trei luni de concediu medical. Se îngrăşase cu treizeci de kilograme şi continua să se îngraşe cu două kilograme pe lună. Avea stări de slăbiciune accentuată, o dureau picioarele, mâinile. Redactorul şef i-a spus că nu mai poate conta pe ea, chiar dacă are succes. A acceptat să intre în şomaj şi umbla pentru investigaţii. Trecuse o iarnă foarte grea. Făcea navetă la redacţie şi deplasări în judeţ pentru documentare. Adesea i se întâmpla să umble multe ceasuri prin frig.

— Poate e ceva infecţios. Să încercăm cu doamna Iliescu.

O sună şi o trimise în clădirea din faţa dispensarului. Avea un

teanc de analize. I s-a făcut biopsie la polipi şi s-a găsit o infecţie, dar ORL-iştii de la judeţean nu voiau să o opereze, analizele fiind foarte proaste.

— Veniţi mâine dimineaţă pentru internare zise ea.

A doua zi cu bagajul se prezentă să se interneze.

— M-am răzgândit, nu vă internez! După ce aţi colindat toate spitalele, cu atâţia medici şi nu au avut ce vă face, veniţi pe capul meu, să muriţi la mine?

Rămase ca trăsnită. Plecă plângând şi merse iar la doctoriţa de la dispensar.

— Ce s-a-ntâmplat? a întrebat mirată.

Sugrumată de lacrimi i-a povestit incidentul. Căuta să o liniştească. Îl sună pe Silvescu. Era un internist din partea locului, foarte căutat.

Timp de două săptămâni, uneori venind cu colegul şi prietenul lui Turianu, îi făcură tot felul de investigaţii. La sfârşit îi spuse că e un debut de poliartrită reumatoidă. Infecţia afectase glanda tiroidă. I-a descris mecanismul bolii şi ce are de făcut mai departe.

— Te ţii de capul lui Toncescu să te opereze. Te tratează cu ampicilină şi garantez eu pentru operaţie.

Era perioada în care se aniversa un deceniu de la înfiinţarea spitalului, fusese invitată ca pacientă. Silvescu şi Turianu au prezentat un studiu despre obezitate făcut pe pacienţii din zonă. O vedea pe madam Iliescu cum îşi flutura pălăria dând aprobator din cap şi lucrul ăsta o revolta. Aflase că toată viaţa s-a purtat urât cu pacienţii şi colegii. Plecase în Franţa cu soţul ei după revoluţie şi au venit înapoi. S-a făcut o şedinţă cu medicii şi deşi nu le erau simpatici, medicii au acceptat să fie reprimiţi. Asta nu a adus nicio schimbare de atitudine în comportarea doctoriţei.

A scris articolul făcând o paralelă cu medicul care o operase la Braşov de apendicită. Era un medic aproape de pensionare. Se scoteau firele de chirurgie de import şi se înlocuiau cu fire de producţie românească, de proastă calitate. Făcuse un abces şi medicul înfuriat, un domn forte elevat şi elegant de obicei, începu a înjura ca un birjar

că s-au înlocuit firele. Articolul, a avut un succes neașteptat de mare. Tot orașul discuta despre el. Socrul îi zise într-o zi:

— Mi-a zis un prieten să-ți spun că madam Iliescu a ieșit la pensie…

După vreo lună s-a dus la control. Medicii povesteau cum a fost primit articolul.

— Doamnă, am citit un articol trăsnet! Cel mai bun articol de medicină pe care l-am citit în presa civilă! L-am citit în fața colegilor și l-am comentat toți.

— Articolul ăsta mi-a adus aminte de ceva urât, zicea Turianu. Venisem ca stagiar de la clinică unde lucrasem cu profesori universitari și căutau să ne insufle un sentiment de devotament față de bolnav. Eram de gardă. A venit un bărbat seara la zece cu o pneumonie gravă. Cum garda se făcea acolo, l-am internat în secția dumneaei și am prescris tratament. Mă trezesc cu ea la cabinet, noaptea pe la două. Cu o falcă-n cer și alta-n pământ de față cu bolnavul mă batjocorea că i-am adus muribunzi în secție! Am avut un sentiment de mare rușine, de revoltă…

După trei luni Mona se întâlni cu Silvescu la circ, cu copiii. Se uita la ea foarte mirat.

— Dumneata ești, sau vă confund? zicea medicul.

— Eu sunt… zise ea zâmbind de surpriza ce i-o făcuse medicului.

— Ce-ați făcut, cum ați slăbit?

— Cum mi-ați spus! M-am operat, am ținut regim drastic cu o mie de calorii pe zi, am tratat tiroida…

— Doamnă, toți obezii care vin la mine vi-i trimit să le dați rețetă!

La următorul control îi zise:

— Gata, nu mai slăbiți și nu mai luați medicamente. Sunt riscuri mari. Arătați destul de bine. Să aveți grijă la infecții…

Spitalul avea medici buni. Îl vizita o dată sau de două ori pe lună pe director pentru informații. Îi spunea cum a adus medici în spital

— Am căutat studenții din zonă și mai ales copiii de medici. În colaborare cu primăria le-am oferit casă, apoi i-am trimis să facă

specializări.

Spunea că e spitalul cu cele mai multe familii de medici. În ultimii ani şi-au folosit relaţiile cu prietenii şi colegii din copilărie sau de mai târziuunii ajunşi directori de firme, patronişi au făcut utilări foarte importante prin sponsorizări. O secţie modernă de urgenţe, şi aparatură, un endoscop cu tehnică digitală comandat în Japonia, al treilea din ţară.

Ea ştia că un medic bun nu ridică tonul, nu jigneşte, nu-i întoarce spatele pacientului! Nu-i îngrădeşte drepturile pentru bacşiş. Nu-şi trimite pacientul la moarte. Nu e călău!

El luptă alături de pacient până la sfârşit, ca o soţie bună şi credincioasă… Chiar de e obosit de gărzi, chiar dacă banii nu-i ajung…

Se întâlnesc la pragul dintre viaţă şi moarte.

Uneori se despart pentru o vreme…

…

Deplasarea la judeţ o costase aproape toţi banii primiţi, plus cei daţi de Moşneagu. Medicamentele fără de care nu se putea deplasa, o pereche de pantaloni de fâş matlasat, transportul. Investigaţiile cu bani împrumutaţi. A pierdut un an în care s-ar fi putut trata dacă avea măcar pensie. Şi culmea, fiind aproape infirmă i se ia şi ultimul drept. E trimisă la muncă! Adică, la moarte!

Sclavii nu au drepturi! Ei trebuie doar să muncească şi să crape când nu mai sunt în stare s-o facă. Drepturile, legile, fondurile sunt zice un banc pentru dulăii ce ştiu să le sară gardul şi căţeii ce se strecoară. Lor li se cuvine totul. Robilor nimic afară de moarte. Ei sunt proştii ce se opresc în faţa gardului, aşteptând cuminţi să se deschidă o uşă… A Împărăţiei cereşti…

I se părea că după cincisprezece ani o întâlnise din nou pe madam Iliescu.

O sosie cu numele Teodoriu…

Articol V. Uşa

„Voi muri, voi trăi?” se întreba iar.

E atât de banal!?

Trebuie să ceară demiterea doctorei – nedoctorei. Dumnezeu

obligă. Le-a acceptat pe cele bune. Trebuie să accepte cealaltă faţă. A fost mereu vocea. Chiar şi când n-a voit. Purtată printr-un labirint după un fir luminos pe care Dumnezeu i l-a dat lui Adam în rai, în urmă cu 7500 de ani. Un labirint cu tot felul de uşi. Unele se închid, altele se deschid… Nu pentru ea, nu era important să câştige. Ci, să strige! Ea e vocea, glasul ce strigă-n pustiu…

Lumea e un malaxor ce amestecă mereu viaţa şi moartea, ţărâna şi apa, trupul şi sufletul.

Viaţa şi neviaţa, Omul şi ne-Omul. Cain şi Abel.

Aşa va sfârşi lumea. Când cerurile se vor deschide şi vii vor fi la fel cu morţii. Atunci malaxorul va înceta să învârtă, să amestece.

Mulţimea aceea chinuită la uşa nedoamnei Teodoriu, obligă. Credea că scrie de alţii. Dar, în fiecare era ceva din ea. Unde e diferenţa? Suferinţa lor sau a ei… În ea e ceva din fiecare. E uşa ieşirii din labirint. Fraza cu care încheia uneori: „Cititorule, oricine ai fi, durerea lor îţi aparţine!

Morţii şi muribunzii din revoluţie vor să deschidă uşa! Unii vor să iasă… Alţii să intre!

Moartea face parte din viaţă. E doar o uşă ca oricare alta. O uşă între cer şi pământ. Între iad şi rai. Nu contează cum şi când treci pragul, ci unde vrei să aprinzi sau să stingi lumina. Unde aprinzi iubirea şi ne-iubirea.

Se apropia de sfârşit. Ar fi vrut să scrie mult, foarte mult. Dar trupul îi devenise duşman. Scria pe genunchi… Totul trebuie să fie scurt, scurt ca la ziar. Altfel, cine ar mai citi?

Istoric al clipei… Iar clipa să fie cât veacul… Să scrie protestele şi să strige la toţi morţii şi muribunzii! Să fie un trup! Călăii şi Iudele nu vor lipsi niciodată! Şi nici lupta nu va muri… Talanţii nu trebuie îngropaţi. Mărturisiţi şi atât. Fiule, teme-te de Dumnezeu şi păzeşte poruncile! Aşa spune Eclesiastul. Restul e deşertăciune! Vânare de vânt…

O altă revoluţie… Un alt strigăt… De viaţă!… De moarte!… O revoluţie mută, tăcută, adâncă. Ca o durere! Durerea e viaţa, e adevărul! Nu eterna plăcere. Aceasta e Moartea!

Veniţi cu mine! Voi, oropsiţi ai vieţii! Voi, osândiţi ai morţii!
Ascultă chemarea. Vino!
El a biruit lumea. El e IUBIREA…
I se părea că aude un glas:
— Deschide!
Sunt Eu, Dumnezeu!
Sfârşit
Dorina Păduraru
Oraş Săveni, sat Petricani, jud. Botoşani
Cod. 715304